

En
Güncel
Sorular

Atama Serisi

KPSS

EĞİTİM BİLİMLERİ

ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ SORU BANKASI

TAMAMI
ÇÖZÜMLÜ

YANDIM

Deneme Testleri

PİŞTİM

Karma Testler

HAMDİM

Konu Testleri

DEKA
akademi

VIDEO

KONU & SORU DESTEKLİ

Yayın ve Dağıtım

Yazar: Bünyamin Atalay

Editör: Kamil Kaymak

Dizgi: Deka Dizgi Ekibi

Kapak Tasarım: Kübra Akar

ISBN: 978-625-7765-31-2

Öneri ve Düşünceleriniz İçin

DEKA YAYINEVİ

İsmet İnönü Cad. (Doktorlar Cad.)

No:30 Tepebaşı Eskişehir

+90 (533) 130 78 55

+90 (222) 202 00 38

info@dekaakademi.com.tr

www.dekaakademi.com.tr

Basım Yeri

OLİVİN AMBALAJ BASKI
TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
İVEDİK OSB 1466. CADDE
11/4

YENİMAHALLE/ANKARA
MATBAA SERTİFİKA NO:
41264

Bu kitabın her hakkı saklıdır. Bu kitabın basım-yayın satış hakları Deka Yayınevi'ne aittir. Hangi amaçla olursa olsun yayıncı kuruluşun izni olmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, mekanik, elektronik, manyetik, fotokopi ya da başka yöntemlerle basılması ve çoğaltılması yasaktır.

HAMDİM

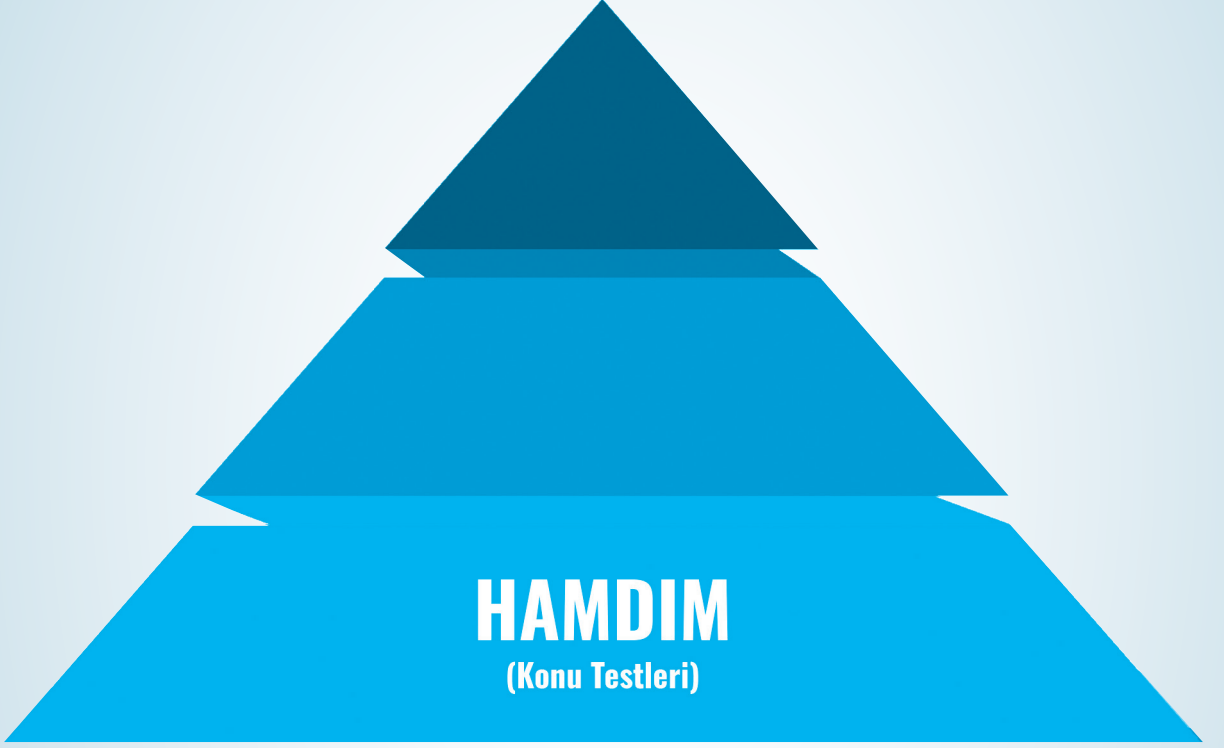
ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR - 1.....	1-2
ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR - 2.....	3
DAVRANIŞÇI ÖĞRENME YAKLAŞIMLARI - 1.....	4-5
DAVRANIŞÇI ÖĞRENME YAKLAŞIMLARI - 2.....	6-7
DAVRANIŞÇI ÖĞRENME YAKLAŞIMLARI - 3.....	8-9
BİLİŞSEL AĞIRLIKLİ DAVRANIŞÇI KURAMLAR	10-11
BİLİŞSEL KURAMLAR - 1	12-13
BİLİŞSEL KURAMLAR - 2.....	14-15

PİŞTİM

KARMA TEST - 1.....	19-22
KARMA TEST - 2.....	23-25
KARMA TEST - 3.....	26-27
KARMA TEST - 4.....	28-29
KARMA TEST - 5.....	30-32
KARMA TEST - 6.....	33-34
KARMA TEST - 7.....	35-36
KARMA TEST - 8.....	37-38
KARMA TEST - 9.....	39-41
KARMA TEST - 10.....	42-44

YANDİM

DENEME - 1.....	48-50
DENEME - 2.....	51-53
DENEME - 3.....	54-55
DENEME - 4.....	56-58
DENEME - 5.....	59-62

ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR - 1

1. Öğrenilmiş ve öğrenilmemiş davranışları ayırırken temelde şu soruyu sorarak çözüme gitmek gerekir. Davranış herkeste aynı mı? kişiden kişiye değişiyor mu? Eğer o davranış herkeste aynı ise öğrenilmemiştir. Kişiden kişiye değişip farklılık gösteriyorsa öğrenilmiştir. Bu bilgilerle soruya bakıldığında sorudaki örnekleri tek tek değerlendirmek gerekir.

- I. Eli kesilen kişinin elini sarmak için sargı bezi araması: Bu durum öğrenilmiştir. Çünkü eli kesilen herkes aynı davranışı yapmaz ayrıca eli kesildiğinde nasıl bir müdahalede bulunacağı kesilen ele nasıl müdahale edeceği öğrenilmiş bir durumdur.
- II. Koşarken ayağı incinen Ali'nin yürürken aksaması: Bu durum öğrenilmemiştir. Çünkü ayağı incinen herkes incinmeden dolayı az ya da çok aksayabilir.
- III. Çok acı bir lahmacun yiyen kişinin gözlerinin yaşarması sonucu lahmacunu her gördüğünde çekinmesi: Bu durum öğrenilmiştir. Çünkü ne kadar acı olursa olsun herkes acıdan çekinmeyebilir. Kimi insan acılı yemekleri severken kimi insan acılı yemeklerden çekinebilir. Kişiden kişiye değiştiği için öğrenilmiştir.
- IV. Limon yiyen Defne'nin ağzının sulanması: Bu durum öğrenilmemiştir. Çünkü limon yiyen herkesin ağzı sulanır limon ekşi olduğu için ağızda sulanmaya sebep olur. Herkeste aynı olduğu için öğrenilmemiştir.

Yukarıdaki bilgilere göre öğrenilmiş davranışlar I ve III olur.

CEVAP: E

2. Bir alanda edinilen bilgi ya da becerilerin benzer bir alanda işlerimizi kolaylaştırması ya da zorlaştırması durumuna öğrenmenin aktarılması ya da transfer edilmesi denir. Bu aktarma ya da transfer işlerimizi kolaylaştırıp adapte olmamızı kolaylaştırıyorsa olumlu aktarma ya da olumlu transfer işlerimizi zorlaştırıp adapte olmamızı zorlaştırıyorsa olumsuz aktarma ya da olumsuz transfer olarak iki türe ayrılır. Soruda da basketbol oynarken elde edilen beceriler voleybol oynarken Esra'nın işini kolaylaştırdığı için olumlu aktarma ya da olumlu transfer olur. Sorudaki diğer seçeneklere kısaca bakıldığında öncelik etkisi bir bilgi bütünün baş kısmının daha çok hatırdan kalmasını sonralık etkisi bir bilgi bütünün daha çok son kısmının hatırdan kalmasını ifade ederken ileriye ket vurma ise yeni öğrenilen bilgilerin eski bilgilerin etkisiyle unutulması ya da karıştırılmasını ifade eder. Dolayısıyla cevap olumlu aktarma ya da olumlu transfer olmalıdır.

CEVAP: C

3. Sözel malzemeler zihinsel aktivitelerin yoğun olduğu öğrenme malzemeleridir. Bu sebeple sözel malzemelerin algısal olarak ayıt edilebilir olması, çağrışımlarının çok olması, kavram haritalarını içerisinde barındırması ve bütün parça şeklinde örgütlenmesi hem öğrenilmesini hem de hatırlanmasını kolaylaştırır. Buna karşın uzun ya da karmaşık olması onun parçalara bölünmeden öğrenilmeyeceğini gösterir. Bu sebeple cevap uzun ve karmaşık olmasıdır.

CEVAP: D

4. Bireyin bir öğrenme malzemesi ile ilgili dönütler alıp o öğrenme malzemesinin sonuçları hakkında bazı bilgiler edinmesi yapmış olduğu hataları düzeltmesine yardımcı olacak ve aynı ya da benzer hataları bir daha yapamamasını sağlayacaktır. Bu bilgiden hareketle Fatih çözüm kitapçığını detaylı bir şekilde inceleyerek dönütler almış ve sonuçlar hakkında bilgi sahibi olarak hatalarını düzeltip daha iyi netler yapmıştır.

CEVAP: E

5. Yeni öğrenilen ya da öğrenilecek bir bilgi ya da bilgi bütünün zihinde önceden var olan bilgiler ile ilişkilendirilmesi öznel bir durumdur. Bu kişiye özgü duruma anlamsal çağrışım denir. Herkesin zihnindeki anlamsal çağrışımları birbirinden farklıdır. Çünkü herkesin hayatında yaşadığı durumlar birbirinden farklıdır. Bu sebeple cevap anlamsal çağrışımdır.

CEVAP: C

www.dekaakademi.com.tr #türkiyeninhocaları

6. Herhangi bir davranışın öğrenilmesinin ön koşulu olgunlaşmadır. Olgunlaşma olmadan öğrenme olmaz. Olgunlaşma öğrenme için tek başına yeterli olmasa da bir ön şarttır. Bu bilgilere göre soruya bakıldığında çocuğun annesinin yaptığı yorumun yanlış olduğu görülmektedir. Çünkü çocuğun ilkokula başladığında 100'e kadar sayabildiği görülmüştür. Dolayısıyla cevap "Bir beceri ya da davranışın öğrenilmesinde ön şart organizmanın belirli bir olgunlaşma düzeyine ulaşmasıdır" ifadesidir.

CEVAP: D

7. Derste işlenecek konularla ilgili günlük hayattan örnekler vermek, ilginç bilgiler vererek konu üzerine öğrencilerin dikkatini çekmek öğrencilerin derse olan ilgisini artırır. Bununla birlikte farklı yöntem ve teknikler kullanmak farklı ilgi alanlarına sahip öğrencilerin hepsine ulaşmada etkililik sağlar. Buna karşın işlenecek konuların ileriki bir zaman diliminde işe yarayacağını söylemek öğrencinin kısa vadede işine yaramayacağı için ilgisini çekmeyecektir.

CEVAP: D

8. Horoz gören kişinin korkması öğrenilmiştir. Çünkü horozu diğer hayvanlardan ayırt edip tepki vermeyi öğrenmiştir. Kitap okuyan kişinin sinirlenmesi öğrenilmiştir. Çünkü kitap okuyan herkes sinirlenmez okunan her bilgiye herkes de sinirlenmez. Dişi ağrıyan kişinin dişçiye gitmesi öğrenilmiştir. Çünkü tedavinin nerede olacağı öğrenilmiştir. Acıkan kişinin lokantaya gitmesi öğrenilmiştir. Çünkü açlığını nerede gidereceğini öğrenmiştir. Bunlara karşın başı dönen bir kişinin düşmesi öğrenme değildir. Çünkü geçici bir durumdur ve hastalık sebebi istem dışı gerçekleşmiştir.

CEVAP: C

9. Mehmet Bey'in çalıştığı yerde tuşlu ışıklara karşı uzun bir süredir geliştirdiği bir alışkanlığı vardır. Daha sonra bu sistemin değiştirilmesinden sonra Mehmet Bey'in bu yeni duruma adapte olamaması eski alışkanlığının bir ürünüdür. Sorunun diğer seçeneklerinde yer alan ket vurma, öncelik-sonralık etkileri ise zihinsel anlamda unutma ve hatırlama ile ilgili kavramlar oldukları için soruda cevap olarak değerlendirilemezler. Dolayısıyla cevap alışkanlık olmalıdır.

CEVAP: E

10. Soruyu değerlendirdiğimizde öncelikle Esin Hanım'ın yaşadığı durumun bir unutma durumu olduğu anlaşılmaktadır. Sorunun seçeneklerine bakıldığında unutma ile ilgili olan sadece ileriye ve geriye ket vurma vardır. Bu kapsamda yapılması gereken ise Esin Hanım'ın hangi ket vurma türünü yaşadığını tespit etmektir. Esin Hanım internet bankacılığı şifresini değiştirmiş daha sonra internet bankacılığına girerken yeni şifresini girmesi gerekirken eski şifresini girmiştir. Yani Esin Hanım yeni bilgiyi unutmuştur. Yeni bilginin unutulması durumu ileriye ket vurma olarak ifade edilmektedir.

CEVAP: C

www.dekaademi.com.tr #türkiyeninhocaları

1. Seda Hanım müzik parçalarını öğretme sürecinde öğrencilerinin icralarını dinlemesi ve bu icralar sırasında hatalarda araya girerek gerekli uyarıları yapıp düzeltmeler sağlaması dönüt ile ilgilidir. Dönütün diğer adı sonuçlar hakkında bilgi edinmedir.

CEVAP: C

2. Bir bilginin anlamsal çağrışımları çok olursa, algısal ayırt edilebilirliği yüksek olursa, kavram haritaları ile zenginleştirilirse ve aralıklı olarak zamana yayılarak öğrenilirse daha kolay ve kalıcı öğrenilir. Buna karşın uzun ve karmaşık konularda bütün öğrenme unutmaları sebep olur bu kapsamda tavsiye edilen parçalara bölerek öğrenmedir.

CEVAP: E

3. Öğretmenler öğrencilere anlatacakları konularda ne kadar günlük hayat bağlantısı kurarlarsa öğrencilerin öznel alanlarını derse o kadar katmış olurlar. Bu durum da onların öznel hayatlarının ders ile çağrışım yapmasına yardımcı olarak kalıcı öğrenmeyi sağlar. Günlük hayat ile bağlantı anlamsal çağrışımları geliştirebilir.

CEVAP: B

4. Alkol, narkoz, hipnoz, hastalık, ilaç tesiri, yorgunluk, hastalık vb. durumlar geçici durumlar olduğu için eğitim psikolojisinde öğrenilmiş olarak kabul edilmezler. Soruda da yer alan ilaç etkisi ifadesinden dolayı cevap geçici bir değişiklik olması seçeneğidir.

CEVAP: A

5. Polis sireni duyan sürücünün kenara çekilmesi öğrenilmiştir. Çünkü sirenler doğuştan getirilmez sonradan öğrenilir. Kedi gören kişinin taş atması kediye taş atmayı öğrendiğinden ileri gelir. Uyuşturucu madde kullanan kişinin durumu geçici olduğu için öğrenme olarak kabul edilmez. Patlama sesi ani bir ses olduğu için herkes irkilir bu yüzden refleksif bir durumdur ve öğrenme olarak kabul edilmez.

CEVAP: A

6. Açlık, uykusuzluk, yorgunluk, hastalık gibi durumlar genel uyarılmışlık hâlimizi olumlu ya da olumsuz etkiler. İyi ve kaliteli bir öğrenme için genel uyarılmışlık hâlimizin orta düzeyde olması gerekir. Yüksek bir uyarılmışlık hâli öğrenmeyi olumsuz etkileyebileceği gibi düşük bir uyarılmışlık hâli de dikkatsizliğe sebep olacağı için olumsuz etkiler.

CEVAP: A

7. Öğrenmenin aktarılması bir alanda sahip olduğumuz bilgi ya da becerilerin başka bir alandaki öğrenmelerimizi kolaylaştırması ya da zorlaştırması durumudur. Kolaylaştırması durumuna olumlu aktarma denilirken zorlaştırması durumuna olumsuz aktarma denilir. Sorunun C seçeneğinde Matematik dersinde edindiği bilgilerden dolayı çocuğun Geometri dersindeki başarısının artması bir alanda edinilen bilginin başka bir alana aktarıldığını gösterir. D seçeneğindeki ifade ise öğrenilmiş bilgilerin hatırlanması ile ilişkilidir. Eski bilgiler yeni bilgilerin hatırlanmasını zorlaştırdığı için ileriye ket vurmazdır.

CEVAP: C

8. Bebeklerin bazı davranışları öğrenilmiş olabileceği gibi bazı davranışları refleksif olabilir. Yaşamın ilk zamanlarında yer alan davranışların çoğu refleksiftir. Bunlara karşın sorunun D seçeneğinde yer alan "Annesinin sesini diğer kişilerden ayırt edip tepki vermesi" öğrenilmiştir. Çünkü ayırt etmeyi öğrenme söz konusudur. Diğer seçenekler ise bebeklerde görülen çeşitli reflekslerdir ve öğrenme olarak kabul edilmezler.

CEVAP: D

9. Öğrenmenin aktarılması bir alanda sahip olduğumuz bilgi ya da becerilerin başka bir alandaki öğrenmelerimizi kolaylaştırması ya da zorlaştırması durumudur. Kolaylaştırması durumuna olumlu aktarma denilirken zorlaştırması durumuna olumsuz aktarma denilir. Seçeneklere bakıldığında A ve C seçeneklerinde olumlu aktarma durumu varken E seçeneğinde ket vurma durumu vardır. D seçeneğinde ise bir alanda edinilen becerinin başka bir alanı zorlaştırdığı görülmektedir. Bu sebeple olumsuz aktarma vardır.

CEVAP: D

10. Eğitim psikolojisi temelde hangi yaştaki öğrencinin hangi konuları hangi öğrenme yolları ile öğreneceği üzerine çalışmalar yapar. Bu çalışmalar bir öğrencinin neleri ne zaman öğreneceği üzerinde çok etkilidir. Bununla birlikte olgunlaşma öğrenmenin ön koşulu olduğu için bir öğrenmenin gerçekleşebilmesi için önce kişinin belirli bir olgunlaşma düzeyine gelmiş olması gerekir. Bu soruda da ilkökul seviyesinde bir çocuğun lise seviyesindeki bilgileri anlayamaması durumu o konuları anlayabilecek olgunlaşma düzeyine gelmediğinin göstergesidir. Bu sebeplerle cevap olgunlaşma olmalıdır.

CEVAP: C

www.dekaakademi.com.tr #türkiyehocaları

1. Annenin çocuğuna onun istediği bir ödül vermesi olumlu pekiştirme olurken elinde var olan bir olumlu pekiştirici ya da kendisi için olumlu olan bir durumu alması duruma II.Tür ceza denir. Çünkü II.Tür ceza da kişinin sahip olduğu bir pekiştireçten mahrum bırakılması vardır.

CEVAP: A

2. Bir ayırt edici durumda organizmanın bir uyarıcı karşısındaki davranışları artarken başka bir uyarıcı karşısında davranışlarının azalmasına davranışta kontrast denir. Kontrast zıtlık demektir ve davranışın bir yerde artması başka yerde azalması durumudur. Soruda da zabıta memuru bazı esnafa yumuşak davranırken bazı esnafa eskisinden daha sert davranarak zıtlık oluşturmuştur. Sorudaki en kuvvetli çeldirici ayırt etmedir. Ancak ayırt etme bir davranışı bir yerde yaparken diğer yerde yapmamaktır. Burada ise bir yerde azalan davranışın başka yerde artması vardır.

CEVAP: B

3. Pelin'in ince giyinmesi sonucu üşütüp hastalanması olumsuz bir duruma maruz kalma olduğu için cezadır. Bu cezadan ders çıkaran Pelin ise daha dikkatli giyinerek tekrar hasta olmaktan kaçınmıştır. Burada dikkat edilmesi gereken şey soru köküdür. Soru kökünde Pelin'in davranışı nedir diye sorulmuyor Pelin'in davranışı neyin sonucudur diye soruyor yani Pelin ne oldu da daha dikkatli ve kalın giyinmeye başladı demek isteniyor. Pelin hastalandı yani hastalığa maruz kaldı yani ceza aldı diye daha dikkatli davranıyor bu sebeple cevap ceza olmalıdır.

CEVAP: C

4. Soruların sıkıntılı ve anlaşılabilir olarak değerlendirilmesi, kaygılanma gibi tepkiler duyuşsal tepkilerdir. Duyuşsal tepkiler daha çok klasik koşullanma yoluyla kazanılmaktadır. Bu yüzden Metin'in durumu klasik koşullanma ile açıklanabilir.

CEVAP: A

5. Soruda yenilen sütlaçtan dolayı yaşanan bir mide bulantısı anlatılmaktadır. Soruda sütlaç sadece Feride yemiştir ve sadece Feride'nin mide si bulanmıştır. Bunun sebebi de mide bulantısına yol açan sütlaçın bozuk bir süttan yapılmasıdır. Bozuk süt ile yapılan yiyecekler herkeste aynı etkiyi uyandıracığına göre sorunun cevabı herkeste aynı etkiyi uyandıran bir cevap olmalıdır. Bu kapsamda sorunun seçeneklerine bakıldığında sorunun seçeneklerinde herkeste aynı etkiyi uyandıracak uyarıcı olarak tek seçenek vardır. Bu seçenek koşulsuz uyarıcıdır. Çünkü koşulsuz uyarıcı herkeste refleksif tepkilere yol açan öğrenilmemiş uyarıcılardır. Mide bulantısı da midenin bir tür refleksi olduğu için bu bulantıya yol açan sütlaç koşulsuz uyarıcıdır. Dolayısıyla cevap "A seçeneğinde yer alan koşulsuz uyarıcıdır."

CEVAP: A

6. Soruda klasik koşullanma kuramının temel kavramlarıyla ilgili bir durum söz konusudur. Sorunun seçeneklerini değerlendirecek olursak sorunun A seçeneğinde yer alan vapor sesi Eda için koşulsuz uyarıcıdır ifadesi yanlıştır. Çünkü sorunun paragrafına bakıldığında Eda'nın vapor sesinden irkilmediğini sadece yaşadığı düşme olayını hatırlattığını anlamaktayız. Sorunun B seçeneğinde yer alan vapor sesi Eda için koşullu tepkidir ifadesi yanlıştır. Çünkü ses tepki değil uyarıcıdır. C seçeneğinde yer alan vapor Eda için koşullu tepkidir ifadesi yanlıştır. Çünkü vapor bir tepki değil uyarıcıdır. E seçeneğinde yer alan Vapor Eda için cezadır ifadesi yanlıştır. Çünkü vapor ceza değil koşullu uyarıcıdır. Sorunun D seçeneğinde yer alan vapor Eda için koşullu uyarıcıdır ifadesi doğrudur. Çünkü vapor Eda'nın yaşadığı olayda yer alan bir etkidir. Dolayısıyla cevap "D seçeneğinde yer alan vapor Eda için koşullu uyarıcıdır ifadesidir."

CEVAP: D

7. Soruda klasik koşullanmanın alternatif türleri sorulmuştur. Sorunun tüm seçeneklerinde yer alan kavramlar klasik koşullanmanın birer türüdür. A seçeneğinde yer alan temporal koşullanma belirli sabit aralıklarla ortama koşulsuz uyarıcı verilerek organizmanın süreye koşullanmasıdır. B seçeneğinde yer alan gecikmeli koşullanma nötr uyarıcı verildikten bir süre sonra nötr uyarıcı ortamda bulunmaya devam ederken koşulsuz uyarıcının ortama sunularak koşullanma sağlanmasıdır. C seçeneğinde yer alan ize koşullanma önce nötr uyarıcının verilip daha sonra nötr uyarıcı ortadan kaldırılarak koşulsuz uyarıcıyı ortama sunarak yapılan koşullanmadır. E seçeneğinde yer alan tersine koşullanma önce koşulsuz uyarıcının sonra nötr uyarıcının verilmesi ile yapılan koşullanmadır. D seçeneğinde yer alan eş zamanlı koşullanma ise nötr uyarıcı ile koşulsuz uyarıcının aynı zamanda ortama verilerek yapılmaya çalışılan koşullanmadır. Bu kapsamda soruya bakıldığında Taner'in yaptığı koşullanma türü sorulmaktadır. Taner soruda koşulsuz uyarıcı olan et ile nötr uyarıcı olan zil sesini aynı anda vererek koşullanma sağlamıştır. Bu duruma göre cevap "D seçeneğinde yer alan eş zamanlı koşullanmadır."

CEVAP: D

8. Soruda alternatif klasik koşullanma kavramaları sorulmaktadır. Sorunun seçeneklerinde yer alan kavramaların tamamı klasik koşullanmanın türleridir. A seçeneğinde yer alan eş zamanlı koşullanma nötr uyarıcı ile koşulsuz uyarıcının aynı zamanda ortama sunulmasıyla sağlanmaya çalışılan koşullanmadır.

B seçeneğinde yer alan geriye doğru koşullanma önce koşulsuz uyarıcının daha sonra nötr uyarıcının ortama sunulmasıyla sağlanmaya çalışılan koşullanma türüdür. C seçeneğinde yer alan ize koşullanma nötr uyarıcının ortama sunulup kaldırıldıktan sonra koşulsuz uyarıcının verilmesiyle sağlanmaya çalışılan koşullanma türüdür. D seçeneğinde yer alan gecikmeli koşullanma nötr uyarıcı verildikten bir süre sonra nötr uyarıcı ortamda bulunmaya devam ederken koşulsuz uyarıcının verilmesiyle sağlanmaya çalışılan koşullanma türüdür. E seçeneğinde yer alan temporal ya da diğer adıyla geçici koşullanma belirli zaman aralıklarıyla koşulsuz uyarıcının verilip organizmanın süreye koşullanmasını sağlamaya çalışan koşullanma türüdür.

Bu bilgiler kapsamında soruya bakıldığında Emine'nin her gün saat 08.00'de tavuklara yem verdiği ve tavukların da artık saat 08.00 olduğuna yem almak için geldikleri anlatılmaktadır. Yani tavuklar süreye koşullanmışlardır. Dolayısıyla cevap "E seçeneğinde yer alan temporal koşullanmadır."

CEVAP: E

9. Soruda atletizmde yer alan dekatlon branşının nasıl yapıldığı anlatılmakta ve dekatlonda yer alan onuncu yarışın öğrenme psikolojinde yer alan karşılığı sorulmaktadır. Dekatlonda yer alan onuncu yarış dekatlonun bittiğini bildiren sonuncu yarıştır. Onuncu yarış dekatlonun bittiğini bildirdiği için bu durum olumsuz habercilik ya da geriye koşullanma olarak ifade edilmektedir. Sorudaki en kuvvetli çeldirici olumlu haberciliktir ki bu kavram sorunun cevabı olamaz çünkü olumlu habercilik bir olayın ya da durumun başlangıcını bildirir. Soruda ise onuncu yarış yani bitiş ifade eden uyarıcı sorulmaktadır. Bir olayın ya da durumun bitişini bildiren uyarıcının olumsuz habercilik olduğu düşünüldüğünde cevap "E seçeneğinde yer alan olumsuz habercilik olmalıdır."

CEVAP: E

1. Soru bir bilgi sorusu olduğu için seçenekleri tek tek incelemek gerekir. Sorunun A seçeneğinde yer alan "odasını topladığı için ablası tarafından ödüllendirilen çocuğun mutfağı da toparlaması" bir tepki genellemesi örneğidir. Çünkü tepki genellemesi edimsel koşullanma yoluyla oluşur. Odasını topladığı için para aldığına göre pekiştirici davranıştan sonra verilmiştir. Dolayısıyla bu durum bir tepki genellemesidir. Sorunun B seçeneğinde yer alan "okulda oyuncaklarını toplamadığı için öğretmeninden azar işiten Melda'nın evde oyuncaklarını toplamamaya devam etmesi" bir karşıt pekiştirme örneğidir. Çünkü azar işittikten sonra toplaması gerekirken daha fazla dağıtması bir karşıt pekiştirme değildir. Sorunun C seçeneğinde yer alan "arabayı yıkadığı için babasından para alan çocuğun bahçeyi de temizlemesi" ifadesi bir tepki genellemesi örneğidir. Çünkü bu örnekte edimsel koşullanma yoluyla kazanılmış bir davranışın benzer davranışlar şeklinde devam etmesi vardır. D seçeneğinde yer alan "yurda geç vakitte gelen Mert yurt görevlisi tarafından uyarılmış ve bu durum sonucunda yurda zamanında gelmeye başlamış ancak eve gittiğinde daha geç vakitlerde eve girmeye başlamıştır." ifadesi ise bir davranışta kontrast örneğidir. Çünkü Mert'in bir ayırt edici durumda davranışlarında artma ve azalma oluşmuştur. Bunlara karşın sorunun E seçeneğinde yer alan "kendisine saldıran köpekten çok korkan Arda'nın köpeğe benzettiği koyundan da korkması" ifadesi ise bir uyarıcı genellemesidir. Çünkü korku bir duygudur ve duygular klasik koşullanma yoluyla oluşur. Klasik koşullanma sonucunda bireyin benzer uyarıcılara aynı tepkileri vermesine uyarıcı genellemesi denir. Bu sebeplerden dolayı cevap "E seçeneğinde yer alan kendisine saldıran köpekten çok korkan Arda'nın köpeğe benzettiği koyundan da korkması" ifadesidir.

CEVAP: E

2. Soru bir bilgi sorusu olduğu için tüm seçenekleri tek tek değerlendirmek gerekir. Sorunun a seçeneğinde yer alan "okula başladığı ilk gün ağıladığı için öğretmeninden azar işiten Arda öğretmeninden korkmuş bu durumun ardından bütün öğretmenlerden korkmuştur." ifadesi uyarıcı genellemesine örnektir. Çünkü durum klasik koşullanmadır ve klasik koşullanmada uyarıcı genellemesi oluşur. Sorunun b seçeneğinde yer alan "ablasının ödevi için ablasının isteği ile kırtasiyeye giden Leyla'nın ablasının takdirini kazanması sonucu ablası istediği zamanlarda markete veya faturaları yatırmaya da gitmesi" ifadesi bir tepki genellemesi örneğidir. Çünkü edimsel koşullanma yoluyla kazandırılan davranış benzer davranışlar şeklinde devam etmiştir. D seçeneğinde yer alan "kalbi sıkışan dedesine ilaçlarını yetiştiren Pelin'in dedesinin övgüsünü alması sonucu ninesine de diğer akrabalarına da çeşitli şekillerde yardım etmesi" örneği de bir tepki genellemesi örneğidir. Çünkü edimsel koşullanma yoluyla kazandırılan davranış benzer davranışlar şeklinde devam etmiştir. E seçeneğinde yer alan "ödevlerini yaptıktan sonra kitaplarını topladığı için annesinden 5 TL harçlık alan Ersin'in daha sonra odasını toparlayıp kıyafetlerini düzgünce yerine asması" ifadesi

de bir tepki genellemesi örneğidir. Çünkü edimsel koşullanma yoluyla kazandırılan davranış benzer davranışlar şeklinde devam etmiştir. Bunlara karşın c seçeneğinde yer alan "antrenmana geç kalan genç futbolcu hocasına yolda trafik kazası olduğunu söylemiş ve azarlanmak kurtulmuş bu durumun ardından ne zaman antrenmana geç kalsa yolda trafik kazasının olduğunu söylemesi" örneği bir öğrenmenin genellenmesi örneğidir. Çünkü edimsel koşullanma yoluyla kazanılan davranış aynı şekilde devam etmiştir. Nitekim öğrenmenin genellenmesini tepki genellemesinden ayıran nokta tepki genellemesinde benzer davranışların devamı varken öğrenmenin genellenmesinde aynı davranışın benzer ortamlarda ya da benzer uyarıcılara karşısında devamı vardır. Bu kapsamda cevap "C seçeneğinde bulunan antrenmana geç kalan genç futbolcu hocasına yolda trafik kazası olduğunu söylemiş ve azarlanmak kurtulmuş bu durumun ardından diğer hocaların antrenmanlarına geç kaldığında yolda trafik kazasının olduğunu söylemesi ifadesidir."

CEVAP: C

3. Soruya bakıldığında Ahmet'in önce öğretmenin çantasını taşıdığını daha sonra öğretmeni tarafından pekiştirildiğini ve bu durumun sonucunda benzer davranışlar sergilemeye devam ettiği görülmektedir. Bu durum edimsel koşullanmadır. Edimsel koşullanma içerisinde de iki tane genelleme türü yer almaktadır. Bunlar tepki genellemesi ve öğrenmenin genellenmesidir. Bu iki genelleme şu şekilde ayrılmaktadır: Öğrenmenin genellenmesinde edimsel koşullanma sonucunda aynı davranışın tekrar edilmesi vardır. Soruda ise aynı davranışın tekrar edilmesi yoktur. Tepki genellemesinde ise edimsel koşullanma sonucunda benzer davranışların tekrar edilmesi vardır. Soruya bakıldığında Ahmet önce çantayı taşımakta daha sonra öğretmenin masasını temizlemektedir. Yani aynı davranışı değil benzer davranışı devam ettirmiştir. Dolayısıyla cevap E seçeneğinde yer alan tepki genellemesidir.

CEVAP: E

4. Soruda Hande'nin düşük not aldığı sınavı itiraz ettiği ve altı çizili sözcükleri gözden kaçırdığı anlatılmaktadır. Bu durumun sonunda Hande için altı çizili sözcükler diğer sözcüklerden farklı bir hâl almış ve onlara karşı ayrı bir dikkat göstermeye başlamıştır. Bu altı çizili sözcüklerin sonradan edinilen bir koşullu uyarıcı olduğu söylenebilir. Koşullu uyarıcı olan bu altı çizili sözcüklerin diğer sözcüklerden farkına dikkat edildiği düşünüldüğünde altı çizili sözcükler ayırt edici bir uyarıcıdır. Sorunun diğer seçeneklerine bakıldığında nötr uyarıcının organizmanın herhangi bir tepki vermediği uyarıcı, birincil pekiştirecin doğal uyarıcı yani herkeste aynı tepkiye yol açan uyarıcı, olumlu pekiştirecin hoşça giden bir uyarıcı doğal uyarıcının da doğuştan getirilen ve herkeste aynı etkiyi yaratan uyarıcı olduğu düşünüldüğünde sorunun bu seçeneklerle ilgisi yoktur. Dolayısıyla cevap "C seçeneğinde yer alan ayırt edici uyarıcıdır."

CEVAP: C

DAVRANIŞÇI ÖĞRENME YAKLAŞIMLARI – 2

5. Edimsel ya da klasik koşullanmada davranışlar pekiştirilmediğinde sönerler. Bu sönmeye süreci klasik koşullanmada azalarak olurken edimsel koşullanmada önce artar sonra söner. Ancak sönen davranışlar koşullu uyarıcılarla belirli bir süre sonra tekrar karşılaştıklarında yeniden ortaya çıkabilir. Bu duruma da kendiliğinden geri gelme denir. Soruda da Gizem'in yapılan karşıt koşullanma uygulamasından sonra tahtaya kalkma korkusu sönmüş ancak aradan geçen sürenin ardından Gizem tekrar tahtaya kalktığına heyecanlanmaya başlamıştır. Yani Gizem'in tahtaya kalktığına sönen heyecanlanma duygusu kendiliğinden geri gelmiştir. Dolayısıyla cevap "A seçeneğinde yer alan kendiliğinden geri gelmez."

CEVAP: A

6. Soruda Mehmet'in iş arama denemelerinin sonuçsuz kalmasının ardından ne yaparsa yapsın iş bulamayacağını düşünmektedir. Bu durum onun çaresizliği öğrendiğini gösterir. Sorudaki en kuvvetli çeldirici kendini gerçekleştiren kehanettir. Ancak kendini gerçekleştiren kehanet bir kişinin olumlu ya da olumsuz düşüncelerinin davranışa dönüşmesi durumudur. Bu soruda herhangi bir davranışa dönüşmüş bir kehanet yoktur. Sadece Mehmet'in ne yaparsam yapayım iş bulamayacağım düşüncesi vardır. Bu durumda cevap "B seçeneğinde yer alan öğrenilmiş çaresizliktir."

CEVAP: B

7. Soruda hem sudan korkan hem de köpekten korkan bir kişinin durumu anlatılmıştır. Bu iki korkuya sahip kişi bir gün korktuğu köpeklerle karşılaşır daha sonra ondan kaçmaya başlar ve deniz kenarına kadar gelir. Deniz kenarında kendini kovalayan köpek ve diğer korkusu olan deniz ile karşı karşıya kalır. İki korkusuyla yüzleşen kişi bunlardan birini tercih edip birinden kurtulacaktır. Bu kapsamda kendisi için ağır basan denizi tercih eder ve köpekten kurtulur. Bu durum gölgelemedir. Çünkü aynı anda ortamda bulunan iki koşullu uyarıcıdan ağır basan tercih edilmiştir. Bu kapsamda cevap "A seçeneğinde yer alan gölgelemedir."

CEVAP: A

8. Soruda kolejdeki bir öğretmene alışan öğrencilerin başka öğretmen geldiğinde ilk öğretmene gösterdikleri sevgiyi yeni öğretmene gösterememelerinden bahsedilmektedir. Bu durum gelen gideni aratır durumunu ortaya çıkarır. Klasik koşullanmada organizma bir uyarıcıya koşullandıktan sonra gelen başka bir uyarıcıya koşullanma yaşayamıyorsa bu durum engelleme kavramı ile açıklanır. Sorudaki diğer seçeneklere bakıldığında gölgelemenin ortamda aynı anda bulunan uyarıcılardan bir tanesinin diğerine baskın gelmesi, pekiştirmenin olumlu ya da olumsuz olarak organizmanın davranışlarının yapılma sıklığına arttırmada kullanılan bir yol anlamına gelmesi,

alışmanın aynı uyarıcıya uzun süre maruz kalan organizmanın tepkilerinin azalması duyarsızlaşmanın da duyguların ortadan kalkması açıklamaları ışığında sorunun cevabı olamayacağı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla cevap "D seçeneğinde yer alan engellemedir."

CEVAP: D

9. Soruda Dilek önce arkadaşlarıyla birkaç defa aynı yere aynı yemeğe gitmekte daha sonra arkadaşları olmadan oraya gitmekte ve orada dışını incitmektedir. Daha önce oraya hep arkadaşları ile gittiği için arkadaşlarını gördüğünde de dışı ağrısını hatırlamaktadır. Bu sorudaki önemli nokta şudur: Neden Dilek dışı acısı hissettikten sonra başka arkadaşlarını gördüğünde değil de sadece Ersin'i gördüğünde dışı acısını anımsamaktadır? Çünkü daha önce o mekâna Ersin ile birlikte gitmiştir. Yani koşullanma aslında önceden olmuş daha sonra önceden oluşan bu koşullanma sonradan anımsamaya yardımcı olmuştur. Bu bilgiler ışığında sorunun seçenekleri değerlendirilirse A seçeneğinde yer alan üst düzey koşullanma organizmanın bir uyarıcıya koşullandıktan sonra o uyarıcı ile birlikte olan başka bir uyarıcıya daha koşullanması durumudur. C seçeneğinde yer alan genelleme ise organizmanın benzer uyarıcılara tepkiler vermesidir. D seçeneğinde yer alan olumsuz pekiştirme kavramında organizmanın kendisini rahatsız eden bir durumdan kurtularak rahatlaması vardır. E seçeneğinde yer alan ikinci tür ceza ise organizmanın sevdiği bir uyarıcıdan mahrum kalması durumudur. B seçeneğinde yer alan ön koşullanma ise koşul ilişkisinin önceden sağlandığı durumlara sonradan tepki verme işidir. Soruda da koşullanma önceden olmuş ancak sonradan anımsama meydana gelmiştir. Dolayısıyla cevap "B seçeneğinde yer alan ön koşullanmadır."

CEVAP: B

10. Soruda İngilizce öğretmenine klasik koşullanma vasıtasıyla sevgi duygusu besleyen Arda'nın daha önce hiç dersine gelmeyen Matematik öğretmenini İngilizce öğretmenin yanında gördükten sonra sevmesi anlatılmaktadır. Arda İngilizce öğretmenini sevdiğine göre İngilizce öğretmeni Arda için koşullu bir uyarıcıdır. Matematik öğretmeni Arda'nın dersine daha önce gelmediğine göre nötr bir uyarıcıdır. Daha sonra Arda, koşullu uyarıcı olan İngilizce öğretmeni ile nötr uyarıcı olan matematik öğretmenini birlikte görmüş ve artık nötr uyarıcı olan matematik öğretmeni de İngilizce öğretmeni gibi koşullu bir uyarıcı olmuştur. Yani ikinci dereceden koşullanma ya da diğer adıyla üst düzey koşullanma oluşmuştur. Dolayısıyla cevap "D seçeneğinde yer alan üst düzey koşullanmadır."

CEVAP: D

www.dekadekademi.com.tr #türkiyeninhocaları

1. Leyla Hanım'ın bu durumu öğrenme psikolojisinin eşik yöntemi ile açıklanır. Eşik yönteminde organizmanın vereceği tepkiyi azaltmak için kabul etmediği bir uyarıcı önce düşük miktarda verilir daha sonra yavaş yavaş artırılır. Sorunun en kuvvetli çeldiricilerinde birisi kademeli yaklaştırmadır. Ancak kademeli yaklaştırmada organizmayı bir duruma alıştırmaya değil, organizmaya yeni bir psiko-motor beceriyi öğretmek vardır. Sorunun diğer kuvvetli çeldiricisi ise sistematik duyarsızlaştırmadır. Ancak sistematik duyarsızlaştırmada da kimseye durumu alıştırmaya alıştırmaya söylemek yoktur. Sistematik duyarsızlaştırmada organizmanın sahip olduğu korku, kaygı, fobi ya da kötü bir duyguyu kademe kademe yok etmek vardır. Bu kapsamda cevap "D seçeneğinde yer alan eşik yöntemidir."

CEVAP: D

2. Soruya bakıldığında öğretmen Hande Hanım'ın otizimli bir çocuğun istenmeyen davranışını yok etmek için yaptığı uygulama anlatılmaktadır. Çocuk nesneleri camdan atmayı alışkanlık hâline getirmiştir. Çocuğun bu alışkanlığını yok etmek isteyen öğretmen ona istediğini yoruluncaya kadar yaptırmaya karar almıştır. Bu uygulama başarıyla olmuş bir müddet sonra çocuk yorulmuş ve nesneleri atmayı bırakmıştır. Bu özete göre kavramları değerlendirecek olursak sorunun A seçeneğinde yer alan zıt tepki yöntemi sevilen uyarıcıların hatırlanma sevilmeyen uyarıcılara katlanmadır. B seçeneğinde yer alan eşik yöntemi alışkanlıkları azar azar aktarmaya dayalıdır. C seçeneğinde yer alan kademeli yaklaştırmaya edimsel koşullanma kuramında organizmaya yeni bir davranış kazandırma noktasında her aşamada pekiştirilerek kullanılan bir yöntemdir. D seçeneğinde yer alan sistematik duyarsızlaştırma klasik koşullanma kuramında edinilen istenmeyen duyguların aşama aşama yok edilmesinde kullanılır. Bunlara karşın E seçeneğinde yer alan bıkırtma yöntemi organizmanın yapmak istediği ancak bizim yapmasını istemediğimiz davranışları organizmayı yoruluncaya kadar yaptırmaya dayalıdır. Bu bilgiler ışığında sorunun cevabı "E seçeneğinde yer alan bıkırtma yöntemidir."

CEVAP: E

3. Soruda Gizem'in bir fobisi vardır ve bu fobisini yok etme durumundan bahsedilmektedir. Gizem rehber öğretmen tarafından dinlenir ve rehber öğretmen Gizem'e tahtaya kalktığında çok sevdiği bir kişiyi düşün ve bu korkuyu atlattırma çalışmasını önerir. Yani başka bir ifade ile öğretmen Gizem'e sevilmenin hatırlanma sevilmeyene katlanmalısın demiştir. Bu duruma göre değerlendirildiğinde sorunun a seçeneğinde yer alan kademeli yaklaştırmaya kavramı edimsel koşullanma kuramında organizmaya yeni bir psiko-motor davranış kazandırmada kullanılan bir yoldur. C seçeneğinde yer alan eşik yöntemi organizmaya bir durumu alıştırmada aşama aşama konuyu aktarmaya dayalıdır. Sorunun d seçeneğinde yer alan

sistematik duyarsızlaştırma yönteminde klasik koşullanma edinilen duyguların yok edilme amacı vardır. Bu duygu yok etme işlemi kademe kademe yapılamaya çalışılır. E seçeneğinde yer alan karşıt koşullanmada ise organizmanın duygularının zıt yönde değişmesi vardır. Bu bilgiler kapsamında soruya bakıldığında sorunun cevabı "B seçeneğinde yer alan zıt tepki yöntemidir." Çünkü zıt tepki yöntemi sevilen uyarıcıların hatırlanma sevilmeyen uyarıcılara katlanma içerir.

CEVAP: B

4. Soruda bir kedinin rahatsız edici kafesten kurtulmak için sergilediği çabalar ve bu çabaların sonucunda o kafesten kurtulması durumundan bahsedilmiştir. Sorunun A seçeneğinde yer alan iç görüsel öğrenme organizmanın denemeler yapıp başaramamasının ardından bir süre beklemesi ve aniden problemin çözümüne dayalı bir öğrenme yoludur. B seçeneğinde yer alan türe özgü hazır oluş kavramı organizmanın kendisinden beklenen davranışları sergileyebilecek biyolojik donanıma sahip olması durumudur. D seçeneğinde yer alan tepki analojisi araçsal koşullanmada benzetmeler yoluyla tepkide bulunma işidir. Bu kavramda temel nokta şudur: ortamlar ve durumlar ne kadar çok birbirine benzerse organizmanın aynı tepkiyi verme ihtimali de o kadar çok olur. Bunlara karşın sorunun C seçeneğinde yer alan deneme - yanılma yoluyla öğrenme sorudaki kedinin uyguladığı yoldur. Çünkü kedi herhangi bir bilinçli eylem sergilemeden rastgele birçok deneme yapmış kendisini kurtarmayan tepkileri elemiş kendisini kurtaran tepkiyi ise seçmiştir. Bu duruma deneme - yanılma yoluyla öğrenme denir. Dolayısıyla cevap "C seçeneğinde yer alan deneme - yanılma yoluyla öğrenmedir."

CEVAP: C

5. Thorndike, araçsal koşullanma kuramıyla edimsel koşullanmanın temellerini oluşturacak deneyler yaparak bazı kavramları ortaya çıkarmıştır. Ancak Thorndike yaptığı deneylerin sonucunda bazı görüş değişikliklerine gitmiştir. 1930 yılından önce kuramının üç temel yasasını orijinal hâliyle ortaya atan Thorndike hazırbulunuşluk, etki ve tekrar kanunlarıyla ilgili şu düşünceleri ortaya atmıştır. 1930'dan önce hazırbulunuşluk ile ilgili görüşleri neyse 1930'dan sonra da o şekilde olmuştur. Hazırbulunuşluk kanunu için Thorndike şu ifadeleri kullanır: "Bir kişi zihinsel ve gelişimsel olarak bir işi yapmaya hazır ise izin verin yapsın. Ancak zihinsel ve gelişimsel olarak bir işi yapmaya hazır değil ise o işi yapması için onu zorlamayın yapmasın. Eğer zorlarsanız bu kişide kızgınlık ve şaşkınlık uyandırır." Etki yasasında ise 1930'dan önceki görüşler ile 1930'dan sonraki görüşler farklılaşmıştır. 1930'dan önce etki kanunu ile ilgili Organizma davranışları sonucunda gerekirse ödül almalı gerekirse ceza almalıdır." şeklinde düşünen Thorndike 1930'dan sonra

DAVRANIŞÇI ÖĞRENME YAKLAŞIMLARI – 3

Organizma davranışları sonucunda ödül almalı ancak ceza almamalıdır, cezanın herhangi bir katkısı yoktur." şeklinde düşünmüştür. Tekrar yasası ile ilgili görüşlerinin 1930 öncesi ve sonrası olarak tam aksi yönde değiştiren Thorndike 1930'dan önce "Tekrar iyidir tekrar uyarıcı ve tepki bağına güçlendirir." derken 1930'dan sonra tekrar uyarıcı - tepki bağına herhangi bir etkisi yoktur demiştir. Bu kapsamda soruya bakıldığında soruda öğretmen olumlu davranışlar sergileyen öğrencilerini ödüllendirmekte ancak olumsuz davranışlar sergileyen öğrencilerini cezalandırmaktadır. Thorndike cezaya etki yasası ile karşı çıktığına göre öğretmen Thorndike'in etki yasasına aykırı hareket etmiştir. Dolayısıyla cevap "B seçeneğinde yer alan etki yasasıdır."

CEVAP: B

6. Organizmanın pekiştirilen davranışlarının hemen öncesinde ya da hemen sonrasında yer alan davranışların da bilmeden pekiştirilmesine araçsal koşullanma kuramında etkinin yayılması denir. Soruya bakıldığında soruda Mert'in resim yapma davranışı ödüllendirilmektedir. Ancak Mert resim yaparken aynı zamanda bazen halı ve duvarları da boyamaktadır. Aysel Hanım Mert'in resim yapma davranışını pekiştirmiş ancak bilmeden de olsa resim yapma davranışının beraberinde yer alan halı ve duvarları boyama davranışlarını da pekiştirmiştir. Yani Aysel Hanım'ın pekiştirme davranışının etkisi istenmeyen davranışlara da yayılmıştır. Dolayısıyla cevap "A seçeneğinde yer alan etkinin yayılmasıdır."

CEVAP: A

7. Soruda Defne'nin birden ona kadar İngilizce olarak hızlı ve hatasız bir şekilde sayabildiğini ancak tersten aynı hız ve hatasızlık oranı ile sayamadığı anlatılmaktadır. Bu anlatılanların Thorndike'in araçsal koşullanma kuramına göre çağrışımsal zıtlıktır. Sorunun A seçeneğinde yer alan çağrışımsal geçiş kavramı klasik koşullanmanın temelini oluşturur. B seçeneğinde yer alan ait olma kavramı uyarıcıların birbirleri ile ilişkili olmasına dayanır. C seçeneğinde yer alan etkinin yayılması kavramı organizmanın pekiştirilmek istenilmeyen davranışlarının pekiştirilen davranışlarının yanında pekiştirilmesi durumudur. E seçeneğinde yer alan tepki analojisi ise organizmanın benzetmeler yoluyla tepkide bulunması durumudur. Dolayısıyla cevap "D seçeneğinde yer alan çağrışımsal zıtlık"tır.

CEVAP: D

8. Hull sistematik davranış kuramı ile pekiştireç performans ilişkisini ortaya koymuş ve bu ilişkiye bakıldığında Hull pekiştirecin gücünün performansı olumlu etkilediği görüşünü ortaya atmıştır. Soruda aynı takımda oynayan iki basketbolcudan bir tanesinin diğerinden daha fazla para aldığı anlatılmakta ve daha fazla para alan basketbolcunun daha iyi bir performans gösterdiğinden bahsedilmektedir. Bu durumun Hull'un sistematik davranış kuramındaki karşılığı crespi etkisidir. Çünkü crespi etkisinde organizmaya ne kadar çok pekiştireç verersen ondan o kadar fazla performans alırsın mantığı vardır. Sorunun diğer seçeneklerine bakıldığında salınım etkisinin bir davranışın sebebinin belli olmaması, Phi fenomen kavramının hareket etmeyen nesneleri hareket ediyormuş gibi algılama eğilimi, zeigarnik etkisinin yarım kalan veya tamamlanmamış görevlerin akılda kalması, anlık etkili reaksiyon gücünün ise olumsuz bir davranışa ardı ardına verilen cezalar olarak tanımlandığını görmekteyiz. Bu tanımlara ve tariflere de bakıldığında soruyla bu seçeneklerin herhangi bir ilişkisi yoktur. Dolayısıyla cevap "B seçeneğinde yer alan crespi etkisidir."

CEVAP: B

9. Soruda Hull'un sistematik davranış kuramında yer alan kavramlar yer almaktadır. Sorudaki bu kavramlara bakılacak olursa A seçeneğinde yer alan tepkisel engelleme organizmanın fiziki yorgunluk hissettiğinde davranışları yapmakta zorlanması durumudur. B seçeneğinde yer alan crespi etkisi pekiştirecin gücüyle ve miktarıyla ilgilidir. Pekiştireç ne kadar çok olursa organizmanın performansı da o kadar yüksek olur durumuna dayanır. C seçeneğinde yer alan salınım etkisi organizmanın ortaya çıkardığı davranışının belli olmaması durumudur. D seçeneğinde yer alan uyarıcı genellemesi organizmanın benzer uyarıcılara aynı tepkiyi vermesidir. E seçeneğinde yer alan dürtü azalması ise organizmanın dürtüsünü azaltan uyarıcılara karşı daha iyi tepkiler vermesi durumudur. Soruya bakıldığında soruda aç olan bir kişinin yediği kek dilimlerinin dürtüsünü gitgide azalttığı için dürtüsünde bir azalma meydana gelmektedir. Dolayısıyla cevap "E seçeneğinde yer alan dürtü azalmasıdır."

CEVAP: E

www.dekaakademi.com.tr #türkiyeninhocaları

1. Soruda genel öğrenme yaklaşımlarından bahsedilmektedir. Verilen duruma bakıldığında yapılan araştırmada öğrencilerin anne ve babalarını model olarak siyasi görüşlerini belirledikleri ortaya çıkmıştır. Sorunun seçeneklerine bakıldığında A seçeneğinde yer alan gestalt öğrenme parçadan ziyade bütünü öğrenilmesine dayanır. B seçeneğinde yer alan klasik koşullanma öğrenmesi uyarıcı ve tepki ilişkisine bağlı durumların öğrenilmesidir. C seçeneğinde yer alan edimsel öğrenme tepki ve uyarıcı ilişkisi içerisinde organizmanın yaptığı davranışların sonucunda alacağı pekiştirme ve cezaya dayalı bir öğrenme yaklaşımıdır. E seçeneğinde yer alan amaçlı davranışçılık ise belirli bir amaca bağlı olarak yapılan bir dizi davranışı içerir. Buna karşın D seçeneğinde yer alan sosyal öğrenme bir kişinin bir ya da birden fazla kişiyi model olarak davranışlarını veya görüşlerini belirlemesidir. Bu bilgiler ışığında cevap "D seçeneğinde yer alan sosyal öğrenmedir."

CEVAP: D

2. Soru tamamen sosyal öğrenme kuramı ve sosyal öğrenme kuramının ilkeleriyle ilgilidir. Soruda Bandura tarafından yapılan bir deney yer almaktadır. Bu deneyde şiddet uygulayan bir kişinin gözlemciler tarafından model alınmamasından bahsedilmektedir. Bu kapsamda sorunun seçeneklerine bakıldığında A seçeneğinde yer alan dolaylı güdülenme organizmanın gözlemlediği davranışların olumlu bitmesi sonucu o davranışı yapmaya istekli oluşudur. B seçeneğinde yer alan dolaylı pekiştirme kavramı organizmanın gözlemlediği modelin davranışlarının olumlu bitmesi sonucu gözlemcinin modelin sergilediği davranışları taklit etmesidir. C seçeneğinde yer alan dolaylı duygu kavramı organizmanın olumlu ya da olumsuz bazı duyguları herhangi bir modelden öğrenmesi durumudur. E seçeneğinde yer alan karşılıklı belirleyicilik kavramı ise organizmanın hem çevresini etkilemesi hem de çevresinden etkilenmesi durumudur. Bunlara karşın D seçeneğinde yer alan dolaylı ceza kavramı organizmanın gözlemlediği modelin davranışlarının olumsuz bitmesi sonucu modelin davranışlarını yapmaktan kaçınmasıdır. Soruda da şiddet uygulayan bir modelin davranışlarının olumsuz sonuçlanmasına bağlı olarak çocukların bu modelin hareketlerini yapmaktan kaçındıkları gözlemlenmiştir. Dolayısıyla cevap D seçeneğinde yer alan dolaylı cezadır."

CEVAP: D

3. Reklamlarda ünlü ve sevilen kişiler kullanılması öğrenme psikolojisi açısından iki gereksesi vardır. 1. Klasik koşullanma: Ürün ve sevilen kişi eşleşmesi Ünlü modele duyulan sevgi ve güven hislerinin reklam ürününe karşı da hissedilmesini sağlamak 2. Modelden öğrenme: Modelin davranışlarının model alınması yoluyla ürünü satmak. Modelden öğrenme sürecinde yalnızca modelin davranışlarının sonucu değil modelin özellikleri de model alma davranışını etkilemektedir. Gü-

venilir ve sevecen özellikler gösteren bireylerin model alma sürecine etkisi modelin özellikleri ile açıklanmaktadır. Gözlenen model, kişiden daha yüksek statüye bu modelin davranışları en üst düzeyde taklit edilmektedir.

CEVAP: A

4. Ayşegül'ün tarih dersiyle ilgili olumsuz duygu ve düşünceleri, geçirdiği bazı yaşantılar sonucu olumlu bir şekilde değişmiş ve bu da başarısına yansımıştır. Ayşegül'ün önceleri tarih dersinden korkması ve başarısız olacağını düşünmesi öz yeterlik algısıyla ilgilidir. Öz yeterlik algısı, bireyin gelecekte karşılaşabileceği güç durumların üstesinden gelmede ne derece başarılı olabileceğine ilişkin kendi hakkındaki yargısı ve inancıdır. Sosyal öğrenme kuramına göre Ayşegül'ün tarih dersinden zevk alması ve başarılı olması onun Öz yeterlik algısının değiştiğini gösterir.

CEVAP: C

5. Soru bilgi sorusu olduğu için seçenekleri tek tek değerlendirmek gerekir. Sorunun A seçeneğinde yer alan öz düzenlemede performans standartları kadar algılanan öz yeterlik algısı da önemlidir ifadesi doğrudur. Çünkü öz düzenleme kişinin kendini kontrol etmesidir. Kişinin öz yeterliği ne kadar güçlü olursa o kadar kendini rahat kontrol edebilir. B seçeneğinde yer alan öz yeterlik gerçek kapasiteye yaklaştıkça öz düzenleme en üst düzeye çıkar ifadesi doğrudur. Çünkü kişinin öz yeterliği kendine olan inancıdır. Bu inanç da kendini kontrol edebilme gücünü artırır. C seçeneğinde yer alan öz yeterlik gerçek kapasitenin altına düştükçe bireyde tembelliğe neden olur ifadesi doğrudur. Çünkü öz yeterliğin düşmesi kişinin kendine olan inancının düşmesidir. Kişinin de kendine olan inancı düşerse çaba göstermeyecek ve tembel olacaktır. Sorunun D seçeneğinde yer alan öz yeterlik gerçek kapasitenin üstüne çıktıkça birey başaramayacağı kadar zor işlere gireceği için başarısızlıklar yaşayabilir ifadesi de doğrudur. Çünkü kişi eğer kendine çok fazla güvenirse hayalci işler yapıp başarısız olabilir. Bunlara karşın sorunun E seçeneğinde yer alan öz düzenlemenin üst seviyede olduğu durumlar öz yeterliğin gerçek kapasitenin altındaki zamanlara denk gelir ifadesi yanlıştır. Çünkü öz düzenleme ile öz yeterlik doğru orantılıdır. Öz yeterlik yüksekse öz düzenleme de yüksek olmalıdır. Dolayısıyla cevap "E seçeneğinde yer alan öz düzenlemenin üst seviyede olduğu durumlar öz yeterliğin gerçek kapasitenin altındaki zamanlara denk gelir ifadesidir."

CEVAP: E

6. Soruda özetle bazı sahtekâr kimselerin göz boyamak için yaptığı işlerden bahsedilmektedir. Bu işler o kişiler tarafından ön plana çıkarılarak onların kötü işlerinin insanlar tarafından görülmemesine yol açmaktadır ve insanlar yapılan olumlu davranıştan dolayı kişiyi tümüyle olumlu görmektedirler. Gözlemlenen iyi davranıştan

BİLİŞSEL AĞIRLIKLIL DAVRANIŞÇI KURAMLAR

dolayı o kişiyi tümüyle olumlu görme işine halo etkisi denmektedir. Halo etkisini kişinin tek olumlu davranışının tüm kişiliğine yansıtılması olarak da tanımlayabiliriz. Soruda da yardım taahhütlerinde bulunan bazı kişilerin aslında sonradan o yardımları yapmadıkları anlatılmaktadır. Ancak ne olursa olsun o kişi göz önünde yaptığı olumlu davranıştan sonra artık hep olumlu olarak hatırlanacaktır. Sorunun diğer seçeneklerine bakıldığında öncelik etkisinin kişinin ilk deneyimlerinin aklında kalması, sonralık etkisinin kişinin son deneyimlerinin aklında kalması, horn etkisinin halo etkisinin tam tersi yani bir kişinin yaptığı olumsuz bir hareket sonucunda hep olumsuz olarak hatırlanması ve psikolojik tepkiselliğin ise bireyin kaybettiği özgürlüğünü geri alabilmek için sergilediği amaçlı davranışlar olduğu söylenebilir. Açıklamalara da bakıldığında soruyla diğer seçeneklerin herhangi bir ilişkisi yoktur. Dolayısıyla cevap “D seçeneğinde yer alan halo etkisidir.”

CEVAP: D

7. Soru okunan kelimelerin hatırlanması üzerinedir. Hatırlama ifadesi ise tamamen öncelik ve sonralık etkisi ile ilgilidir. Eğer soruda unutma durumu sorulsaydı soru ileriye veya geriye ket vurma kavramlarıyla ilgili olurdu. Bu ifade sorunun cevabını iki seçeneğe indirir. Bu sorunun cevabı hatırlama ile ilgili olduğu için ya öncelik etkisi ya da sonralık etkisi olmalıdır. Öncelik etkisi bir listede okunan kelimelerden listenin başındakilerin hatırlanmasıdır. Sonralık etkisi ise listede okunan kelimelerden listenin sonundakilerin hatırlanmasıdır. Sorunun paragrafına bakıldığında paragrafta listenin ilk sıralarının daha iyi hatırlandığından bahsedilmiştir. Dolayısıyla cevap “A seçeneğinde yer alan öncelik etkisidir.”

CEVAP: A

8. Soruda Mehmet Bey’in evinden işe gidiş yolunun önce 20 km iken daha sonra yapılan yeni bir yol ile 10km’ye düştüğü anlatılmıştır. Bu durumun sonucunda da Mehmet Bey uzun yolu tercih etmek yerine kısa yolu tercih etmiş ve hedefe kısa yoldan gitmek istemiştir. Bu durum Tolman’ın amaçlı davranışçılık kuramında en az çaba ilkesi ile açıklanır. Çünkü en az çaba ilkesi organizmanın bir problem durumu ile karşılaştığında kendisini amaca götüren en kısa yolu tercih etmesi durumudur. Sorunun diğer seçeneklerine bakıldığında A seçeneğinde yer alan eş değer inançlar kavramı alt amaçlarla ana amaçların aynı etkiye sahip olması durumudur. B seçeneğindeki alan beklentisi klasik koşullanma kuramındaki olumlu habercilik gibi bir uyarıcının başka bir uyarıcının başlayacağını bildirmesi durumudur. C seçeneğinde yer alan alan biliş yolları kişilere özgü problem çözme yollarıdır. E seçeneğinde yer alan zihinsel deneme - yanılma ise fiziki deneme yanılmanın zihinde yapılma-

sı davranışa dönüşmemesi durumudur. Bunlara karşın D seçeneğinde yer alan en az çaba ilkesi ise bir problem durumuyla karşılaşan organizmanın kendisini amaca götüren en kısa yolu tercih etmesi durumudur. Bu kapsamda cevap “D seçeneğinde yer alan en az çaba ilkesidir.”

CEVAP: D

9. Soruda Tolman’ın amaçlı davranış kuramındaki kavramların tarifleri sorulmuştur. Sorunun birinci öncülünde yer alan “bir kişinin yaşadığı toplumsal çevre itibarıyla davranışlarını düzenlemesi” ifadesi bilişsel senaryodur. Sorunun ikinci öncülünde yer alan “bir kişinin bir problem durumuyla karşılaştığında kendisini götüren en kısa yolu tercih etmesi” ifadesi ise bir en az çaba ilkesi örneğidir. Bu bilgiler ışığında soruya bakıldığında cevap “B seçeneğinde yer alan bilişsel senaryo ve en az çaba ilkesidir.”

CEVAP: B

10. Soruda iki arkadaşın yaptıkları konuşma esnasında dikkat etmedikleri müziği mırıldandıklarını fark etmelerinden bahsetmektedir. Bu durum hangi öğrenme durumu içerisinde olduğu sorulmaktadır. Bu kapsamda sorunun seçenekleri incelendiğinde B seçeneğinde yer alan edimsel öğrenme organizmanın yaptığı davranışların sonucunda ödül ya da ceza alması sonucu davranışa devam etmesi ya da davranıştan vazgeçmesi durumudur. C seçeneğinde yer alan tepkisel öğrenme ise uyarıcı ve tepki ilişkisi içerisinde oluşan duyguları içermektedir. D seçeneğinde yer alan amaçlı öğrenme ise bir amaç etrafında davranışların sergilenmesine dayanır. E seçeneğinde yer alan duyuşsal öğrenme ise klasik koşullanma içerisinde yer alan duyu ve tutumların öğrenilmesidir. A seçeneğinde yer alan gizil öğrenme ise organizmanın dikkat etmeden, farkına varmadan bazı bilgi ve becerileri öğrenmesi durumudur. Soruya bakıldığında iki arkadaşın dikkat etmeden farkına varmadan bazı bilgileri öğrendikleri anlatılmaktadır. Dolayısıyla cevap “A seçeneğinde yer alan gizil öğrenmedir.”

CEVAP: A

www.dekaakademi.com.tr #türkiyeninhocaları

1. Soruda Köhler'in yaptığı bir deneyden bahsedilmektedir. Deneyde maymun bir kafese konur ve kafesten çıkmak için çabalar ancak çabaları sonuç vermez daha sonra bir süre düşünüp bekler ve aniden aklına bir çözüm yolu gelir ve o çözüm yolunu uygulayarak kafesten kurtulur. Maymun'un kafesten kurtulmak için kullandığı bu yol iç görüsel öğrenmedir. Çünkü iç görüsel öğrenmenin üç temel aşaması vardır. Bunlar: 1. Deneme - yanılma 2. Kuluçka (Bekleme) 3. Çözümün aniden belirmesi Bu aşamalar soruda anlatılan deneyde uygulanmıştır. Dolayısıyla cevap "A seçeneğinde yer alan iç görüsel öğrenmedir."

CEVAP: A

2. Bilgiyi işleme kuramında duyuşal kayıt bilgilerin ilk olarak uyarıcı hâlinde zihnimize geldiği yerdir. Duyusal kayda gelen uyarıcılar dikkat ve seçici algı ile kısa süreli belleğe aktarılır. Kısa süreli bellekte sürekli tekrar ve gruplama etkinlikleri yapılır. Bu etkinliklerin ardından bilgiler ya depolanmak için uzun süreli belleğe gönderilir ya da kullanılmak için tepki üreticilere gönderilir. Yani bellek türleri içerisinde tepki üreten bellek kısa süreli bellektir. Nitekim bu belleğin diğer adı işleyen ya da çalışan bellektir. Dolayısıyla cevap "B seçeneğinde yer alan kısa süreli bellektir."

CEVAP: B

3. Soruda örnek durum içerisinde kullanılan bellek türlerinin hangileri olduğu sorulmaktadır. Reyhan'a hocası önceki aylarda anlattığı bir konu ile ilgili soru sormuş Reyhan da sorulan soruyu doğru yanıtlamıştır. Bu durumda Reyhan anlamsal yani semantik belleğini kullanmıştır. Semantik ya da anlamsal bellek uzun süreli belleğin içerisinde olduğu için Reyhan'ın uzun süreli belleği kullandığı söylenebilir. Reyhan'a uzun süreli belleğinden bilgileri çağırılan ve söyleten bellek ise işleyen bellek ya da diğer adıyla kısa süreli bellektir. Çünkü kısa süreli bellek, bellek türleri içerisinde tepki üreten tek bellektir. Sonuç olarak cevap "A seçeneğinde yer alan uzun süreli bellek - kısa süreli bellek seçeneğidir."

CEVAP: A

4. Soru bir bilgi sorusu olduğu için bütün seçenekleri gerekçeleri ile açıklamak gerekir. Sorunun A seçeneğinde yer alan duyuşal kayda gelen bilgiler dikkat ve seçici algı ile kısa süreli belleğe aktarılır ifadesi doğrudur. Çünkü dikkat ve seçici algı bilgilerin ilk geldiği, ham hâliyle bulunduğu yerde yapılan etkinliklerdir. Sorunun B seçeneğinde yer alan kısa süreli bellekte birim sayısını arttırmak için gruplama yapılır ifadesi doğrudur.

Çünkü kısa süreli belleğin kapasitesi 5 - 9 birim aralığında sınırlıdır. Bu kapasiteyi arttırmak için gruplama yapmak gerekir. Sorunun C seçeneğinde yer alan uzun süreli belleğin ana görevi kendisine gönderilen bilgileri sonsuza kadar saklamaktır ifadesi doğrudur. Çünkü bellek türleri içerisinde depolama ve saklama görevi uzun süreli belleğe aittir. Uzun süreli belleğin anlamsal, anısal ve işlemsel depolarında bilgiler sonsuza kadar saklanır. Sorunun E seçeneğinde yer alan duyuşal kayda depolama yapılmaz ifadesi de doğrudur. Çünkü depolama yapan tek bellek uzun süreli bellektir. Bunlara karşın sorunun D seçeneğinde yer alan duyuşal kayıt ve kısa süreli bellekte bilgiler orijinal hâliyle bulunurken uzun süreli bellekte işlenmiş bir şekilde bulunur ifadesi yanlıştır. Çünkü bilgilerin orijinal olarak bulunduğu tek bellek Duyusal kayıttır. Bu bilgiler ışığında cevap D seçeneğinde yer alan "Duyusal kayıt ve kısa süreli bellekte bilgiler orijinal hâliyle bulunurken uzun süreli bellekte işlenmiş bir şekilde bulunur." ifadesidir.

CEVAP: D

5. Uzun süreli bellek kendi içerisinde üç farklı bilgi deposundan oluşmaktadır. Bu bilgi depoları, anısal (epizodik) bellek, anlamsal (semantik) bellek ve işlemsel (prosedürel) bellektir. Bu bilgi depolarından anısal bellek geçmişte yaşanan iyi ya da kötü anılarımızı, anlamsal bellek bilişsel alan çerçevesinde kavramlar, genellemeler, formüller, konular vb. bilgileri, işlemsel bellek ise bir işin nasıl yapılacağı ile ilgili psiko - motor durumları içerir. Bu bilgiler ile soruya bakıldığında sorunun ilk maddesinde evlilik yıldönümü, doğum günü gibi özel günlerin hatırlanması ifadesi yani anılarımız, sorunun ikinci maddesinde bilişsel alanın hakim olduğu özellikle derslerin neden sonuç ilişkileri ile bilgilerin yer aldığı bellek türü ifadesi yani bilişsel alan ifadesinden dolayı anlamsal bellek, sorunun üçüncü maddesinde ise arabanın nasıl kullanılacağı, bilgisayarın nasıl tamir edileceğine ilişkin bilgilerin yer aldığı bellek türü ifadesi yani psiko - motor bir alan olduğu için işlemsel bellekten bahsedilmektedir. Dolayısıyla cevap "A seçeneğinde yer alan anısal bellek, semantik bellek ve işlemsel bellek ifadesidir."

CEVAP: A

6. Bilgiyi işleme kuramında yer alan bellek türlerinin her birinde yapılan bazı etkinlikler vardır. Bilgiler önce duyuşal kayda gelir burada dikkat ve seçici algı ile kısa süreli belleğe gönderilir. Kısa süreli belleğin kapasitesi sınırlı olduğu için bu bellekte bilgiler sürekli tekrar ve gruplama yöntemi ile tutulup uzun süreli belleğe gönderilir. Uzun süreli belleğe gelen bilgiler ise canlı tutulsun ve ihtiyaç duyulduğunda kullanılabilirsin diye kodlama ve anlamlandırma stratejileri kullanılır. Bu bilgiler ışığında soruya bakıldığında soruda kısa süreli bellekte duyuşal kayıttan gelen bilgilerin kalma süresini uzatan strateji sorusu görülmektedir. Kısa süreli bellekte sürekli tekrar ve gruplama etkinlikleri yapıldığına göre cevap "D seçeneğinde yer alan sürekli tekrardır."

CEVAP: D

7. Soruda bilgileri uzun süreli bellekte tutma yollarından olan bellek destekleyici ipuçları sorulmuştur. Bu bellek destekleyiciler şu şekilde tarif edilebilir. Zincirleme yöntemi birbiri ardına gelen kelimeler yoluyla bilgileri zihinde tutma işidir. Askı sözcük yönteminde bireyin zihninde tutmak istediği bilgileri sırasıyla hatırlamak için birden ona kadar verilen numaralarla kelimeleri kodlama işidir. Akrostiş yöntemi ise kelimelerin baş harfleriyle kodlama yaparak zihinde bilgileri tutma işidir. Anahtar sözcük yöntemi ise yabancı dil öğretiminde kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntemde yabancı dildeki sözcüğün ana dildeki okunuşuna uygun kodlamalar yapılır. Loci yöntemi ise bireyin bilgileri zihninde tutmak için çevredeki yerleşim yerlerine ve eşyalara kodlama yapma durumudur. Bu kapsamda soruya bakıldığında alışverişe çıkacak bir kişinin alacağı ürünleri evin belirli bölümlerine kodladığı anlatılmaktadır. Dolayısıyla cevap "E seçeneğinde yer alan Loci(yerleşim) yöntemidir."

CEVAP: E

8. Soruda bilgileri uzun süreli bellekte tutma yollarından olan bellek destekleyici ipuçları sorulmuştur. Bu bellek destekleyiciler şu şekilde tarif edilebilir. Loci yöntemi, bireyin zihninde tutmak istediği bilgileri çevredeki yerleşim yerlerine ve eşyalara kodlaması durumudur. Zincirleme yöntemi birbiri ardına gelen kelimeler yoluyla bilgileri zihinde tutma işidir. Askı sözcük yönteminde bireyin zihninde tutmak istediği bilgileri sırasıyla hatırlamak için birden ona kadar verilen numaralarla kelimeleri kodlama işidir. Akrostiş yöntemi

ise kelimelerin baş harfleriyle kodlama yaparak zihinde bilgileri tutma işidir. Anahtar sözcük yöntemi ise yabancı dil öğretiminde kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntemde yabancı dildeki sözcüğün ana dildeki okunuşuna uygun kodlamalar yapılır. Örneğin, İngilizcede "one" bir anlamına gelir ancak bu kelimenin ana dilimizdeki okunuşu "van"dır. Eğer "Van'da bir göl var" şeklinde bir cümle kurulursa bu anahtar sözcük yöntemi olur. Bu kapsamda değerlendirildiğinde siyah anlamına gelen black kelimesi ile soruda bir kodlama yapılmıştır. Dolayısıyla cevap "C seçeneğinde yer alan anahtar sözcük yöntemidir."

CEVAP: C

9. Resme bakıldığında eğer kişi ilk neyi algılıyorsa şekil odur. Resme bakan kişi ikinci olarak neyi algılıyorsa zemin de odur. Soruya göre hareket ettiğimizde soruda resme bakan kişinin önce resimdeki adamı sonra resimdeki kadını fark ettiği anlatılmıştır. O hâlde adam şekil kadın ise zemin dir. Sorunun diğer seçeneklerine bakıldığında A seçeneğinde yer alan algıda tamamlama, eksik bırakılan kelime veya görsellerin zihinde tamamlanmasını ifade eder. B seçeneğinde yer alan illüzyon göz yanılsamasıdır. Fiziksel ve psikolojik olarak iki biçimde oluşur. Fiziksel illüzyon herkes-te aynı göz yanılsamasıyken psikolojik illüzyon kişiden kişiye göre değişen göz yanılsamasıdır. Sorunun C seçeneğinde yer alan halüsinasyon, olmayan nesnelerin ya da kişilerin olduğunu iddia etmektir. E seçeneğinde yer alan algıda seçicilik ise kişisel olarak ilgi duyulan nesnelerin ya da durumların daha fazla dikkat çekmesidir. Sonuç olarak cevap "D seçeneğinde yer alan şekil - zemin ilişkisidir."

CEVAP: D

10. Maslow'un kendini gerçekleştirme kuramına göre, çocukluğundaki yoksul günlere dönmekten korkan Ali Bey, kendisini güvende hissetmemektedir. Güvenlik ihtiyacını giderebilmek için mesleki bilgilerini arttırmaya çalışmaktadır.

CEVAP: D

1. Bilgiyi işleme kuramcılarına göre insanlar öğrendikleri bilgilerin başını ve sonunu daha iyi hatırlarlar. Öğrenilen bilgilerden baştakilerin daha iyi hatırlanmasına öncelik etkisi, sondakilerin daha iyi hatırlanmasına sonralık etkisi denir. Söz konusu durum da öncelik etkisiyle açıklanabilir.

CEVAP: B

5. Kodlama süreciyle kısa süreli bellekteki bilgiler daha sonra kullanılmak üzere uzun süreli belleğe aktarıldığından yeni gelen bilgilerin uzun süreli bellekte nasıl depolanacağı duyuşsal kayıta değil, kısa süreli bellekte belirlenir. Dolayısıyla "Yeni gelen bilgilerin uzun süreli bellekte nasıl depolanacağı duyuşsal kayıta belirlenir." ifadesi yanlıştır.

CEVAP: D

2. Bilgiyi işleme kuramına göre bireyin geçmiş yaşantılarını sakladığı bellek türü anısal bellekten kavramların, ilkelerin ve sembollerin saklanacağı bellek türü anlamsal bellektir. Söz konusu durumda da Mehmet Bey'in öğretmeninin bahsettiği yaşantısını hatırlamamasına karşın öğretmenin öğrettiği bir bilgiyi detaylı olarak hatırladığı görülmektedir. Dolayısıyla Mehmet Bey'in anısal belleğinin zayıf olmasına karşın anlamsal belleğinin oldukça güçlü olduğu söylenebilir.

CEVAP: A

3. Gestalt kuramcılarına göre bir davranışın hep aynı şekilde yapılması yani alışkanlıklar veya geçmiş deneyimler yaratıcı düşünmeyi engellemektedir. Mehmet Bey'in söz konusu durumu da bununla ilişkilidir. Çünkü işi, babasından devraldığından beri hep aynı şekilde yapmaktadır ve bu nedenle farklı bir şeyler yapmaya yanaşmamaktadır.

CEVAP: A

4. Gestalt kuramına göre insanların karşılaştıkları uyarıcıları benzer özelliklerine göre gruplayarak algılaması benzerlik yasasıyla açıklanır. Bir çocuğun karşılaştığı insanları kadınlar ve erkekler şeklinde algılaması da bu yasayla açıklanabilir.

CEVAP: C

6. Sonradan öğrenilen bilgilerin, önceden öğrenilmiş olan bilgilerin hatırlanmasını zorlaştırmasına geriye ket vurma denir. Çağatay'ın daha önce öğrendiği pratik yolları daha sonra öğrendiği uzun ve karmaşık yolların etkisiyle hatırlayamaması da bu duruma örnektir.

CEVAP: C

7. Bir nesnenin yalnızca alışlageldik amacı için kullanılacağını düşünmek, yaratıcı düşünmenin önündeki engellerden işleve takılma ile açıklanır. Ahmet Bey'in tencere kapağının başka bir işlevinin olacağını da düşünmesi onun öncelikle işleve takılmadığını gösterir.

CEVAP: E

8. Gestalt kuramına göre insanlar çevrelerindeki uyarıcıları nasıl öğrenmişlerse o şekilde algılamak eğilimdedirler. Yani uyarıcılar görüntülerinde (renk, büyüklük, şekil vb.) değişiklikler olsa da gerçek özellikleri ile algılanırlar. Bu durum algıda değişmezlik olarak açıklanır. I. Öncüldeki durum da algıda değişmezliğe örnektir. Çünkü Arzu uçağın gerçek boyunu bildiği için uzaktaki uçağı daha küçük bir şekilde görse de boyunun değişmediğini bilmektedir. İnsanların birçok uyarıcı içinden bir uyarıcıya dikkat etmesi veya herkesin bir uyarıcının farklı özelliklerine dikkat etmesi de algıda seçicilik olarak adlandırılır. II. öncüldeki durum da algıda seçiciliğe örnektir.

CEVAP: E

9. Gestalt kuramcılarının göre bireyler, birbirine yakın konumda yer alan uyarıcıları bir bütün hâlinde algılamak eğilimindedirler ki bu durum yakınlık yasasıyla ifade edilir. Verilen örnekte de birine karşı olumsuz duygular beslediğimizde o kişinin yakın çevresinde bulunanlara da aynı duyguyu beslediğimiz belirtilmektedir. Dolayısıyla bu durum yakınlık yasasıyla açıklanabilir.

CEVAP: C

10. Bilgiyi işleme kuramcılarının göre bir davranışın "Nasıl?" yapılması gerektiğine ilişkin bilgiler prosedürel (işlemsel) bilgi olarak nitelendirilir. Günlük yaşamımızda araba sürmekten yemek yapmaya kadar pek çok işlemsel durum bu bilgilerle ilişkilidir. Verilen örnekte de aradan uzun zaman geçmesine rağmen Çiisil'in zorlanmadan bisiklet kullanabilmesi prosedürel (işlemsel) bilgi ile ilişkilidir.

CEVAP: E

11. Gestalt kuramcılarının göre insanlar basit uyarıcıları karmaşık uyarıcılardan daha kolay ve öncelikli algılamak eğilimindedir ki bu durum basitlik yasasıyla açıklanır. Söz konusu durumda da şirket yöneticilerinin cihazın üzerindeki fazlalıkları atarak daha sade tasarımlar yapmaları basitlik yasasıyla açıklanabilir.

CEVAP: C

www.dekaakademi.com.tr #türkiyeninhocaları

PİŞTİM

(Karma Testler)

1. Fikret Bey, aldığı eve yaptırdığı kapının açılış şekli ile ilgili bir problem yaşamaktadır. Öncelikle yaşadığı problemin zihinsel mi yoksa psikomotor ağırlıklı bir problem mi olduğuna bakmak gerekir. Soruda geçen “Fikret Bey ilk zamanlarda duruma alışamamış ve kapı sürgülü olmasına karşın kapıyı çekerek açmaya çalışmıştır.” ifadesi soruda Fikret Bey’in yaşadığı durumun psikomotor ağırlıklı olduğunu göstermektedir. Bu kapsamda sorunun seçenekleri incelendiğinde A seçeneğinde yer alan ileriye etkin kolaylaştırmanın sorunun cevabı olamayacağı görülmektedir. Çünkü soruda Fikret Bey’in yaşadığı durum işinin zorlaşmasıdır. B ve C seçeneklerinde yer alan ileriye ve geriye ket vurma kavramları da sorunun cevabı olamaz çünkü bu kavramlar zihinsel anlamda unutma ve karıştırmayı ifade eder. Buna karşın soruda ağır basan bilişsel anlamda bir unutmaya da karıştırma değil psikomotor anlamda bir yanlış yönelmedir. Sorunun E seçeneğine bakıldığında seçenekte yer alan geriye etkin kolaylaştırma kavramı da cevap olamaz çünkü soruda yaşanan hadise işin kolaylaşması değil aksine işin zorlaşmasıdır. Sorunun cevabı D seçeneğinde yer alan “Alışkanlık” kavramı olmalıdır. Çünkü Fikret Bey’e yanlış yaptıran şey normal bir kapıyı kullanmayı alışkanlık hâline getirdiği için sürgülü kapıyı başlarda açarken zorlanmasıdır.

CEVAP: D

2. Soruya bakıldığında soru kökünde yer alan “Profesör Ouseley’in eskiden oturduğu evinin kapı numarasını anımsayamaması” ifadesi yer almaktadır. Yani soru unutma, karıştırma gibi zihinsel ve bilişsel süreçleri ifade etmektedir. Bu kapsamda cevap olarak aranması gereken seçenekler ileriye ya da geriye ket vurma olmalıdır. Çünkü unutma, karıştırma, zihinsel bozulma ya da bilişsel anlamda hatırlayamama ket vurma kavramları içerisinde değerlendirilir. Bu duruma karar verdikten sonra soruya bakılıp ket vurma yönünün ileriye mi geriye mi olduğuna karar vermek gerekir. Soruda Profesör Ouseley’in eskiden oturduğu evinin kapı numarasını anımsayamaması eski bilgilerini unuttuğunu gösterir. Bu durum geriye ket vurmaya ifade eder. Sorunun bir diğer çeldiricisi olan ileriye ket vurma cevap olamaz çünkü ileriye ket vurmada yeni bilgilerin unutulması ya da karıştırılması vardır. Dolayısıyla cevap D seçeneğinde yer alan “Geriye Ket Vurma” olmalıdır.

CEVAP: D

3. Soru bilişsel alanda yer alan bilgi ve kavrama basamağı becerilerini uygulamaya yönelik bir soru olduğu için seçenekleri tek tek değerlendirmek gerekir. Öncesinde ise soruda farkları sorulan iki kavramı ifade etmek gerekir. Olumsuz pekiştirme organizmayı rahatsız eden bir durumdan kurtararak organizmanın rahatlamasını sağlayıp davranışlarının yapılma sıklığını arttırmaktır. Ceza ise kendi içerisinde ikiye ayrılır birinci tür cezada organizma rahatsız edici bir uyarıcıya maruz bırakılırken ikinci tür cezada organizma hoşça giden bir uyarıcı ya da durumdan mahrum bırakılır. İki ceza türünün ortak noktası ise organizmanın davranışlarının yapılma sıklığını azaltmaktır. Bu bilgiler ışığında sorudaki seçenekleri tek tek değerlendirdiğimizde sorunun A seçeneğinde yer alan “Cezalar davranışların yapılma sıklığını azaltırken olumsuz pekiştirme davranışın yapılma sıklığını artırır.” ifadesi doğru olur. B seçeneğinde yer alan “Cezada ortama organizmayı rahatsız edici bir uyarıcı eklenirken olumsuz pekiştirmede ortamdaki rahatsız edici bir uyarıcı kaldırılır.” ifadesi doğru olur sonuçta birinci tür ceza da cezanın bir türüdür ve ortama rahatsız edici uyarıcı eklenir. C seçeneğinde yer alan “Ortamdan olumlu bir uyarıcının çıkarılması ceza olarak ifade edilirken ortamdaki rahatsız edici bir uyarıcının çıkarılması olumsuz pekiştirme olarak ifade edilir.” ifadesi doğru olur çünkü ikinci tür cezada ortamdaki olumlu bir uyarıcı çıkarılarak organizma mahrum bırakılır ve ikinci tür ceza da cezanın bir türü olduğu için ifade doğrudur. D seçeneğinde yer alan “Olumsuz pekiştirmede istenilen davranışların yapılma sıklığı artarken cezada istenmeyen davranışların yapılma sıklığı azalır.” ifadesi doğrudur. Çünkü ceza istenmeyen davranışın yapılma sıklığını azaltır. Olumsuz pekiştirme istenilen davranışın yapılma sıklığını artırır. E seçeneğinde yer alan “Organizmanın olumsuz bir uyarıcıdan mahrum bırakılması II. tür ceza, rahatsız edici bir uyarıcıdan kurtarılması ise olumsuz pekiştirme ifadesinde ise cümlelerin ilk bölümü hatalıdır. Çünkü ikinci tür cezada organizma rahatsız edici uyarıcıdan değil olumlu ve hoşça giden uyarıcıdan mahrum bırakılır. Dolayısıyla cevap E seçeneğidir.

CEVAP: E

4. Soruda öncüllerin karşılık geldiği öğrenme türleri sorulduğu için öncülleri tek tek değerlendirmek gerekir. Bu kapsamda ilk öncülde yer alan “Eve gelen misafirin çocuğuna oyuncaklarını verdiğinde annesi tarafından aferin denilen çocuğun bu davranışına devam etmesi” ifadesinde annesi çocuğa sergilediği davranıştan sonra pekiştireç vermektedir. Bu durum edimsel koşullanmayı ifade eder. Çünkü edimsel koşullanma sürecinde organizma bir davranış sergiler ve davranışına bir karşılık alır aldığı karşılık olumlu olursa davranışa devam etme eğilimindedir. İkinci öncülde yer alan “Sınıfta arkadaşlarının kavga ettiğini gören çocuğun sokakta arkadaşlarıyla oynarken kavga etmesi” ifadesinde ise çocuğun sınıftaki arkadaşlarını model alması ve onları taklit ederek davranışlarını sergilemesi vardır. Model alma ve taklit sosyal öğrenmenin kavramları olduğu için bu cümle sosyal öğrenme olarak değerlendirilir. Sorunun son öncülünde yer alan “İtfaiyenin siren sesini duyunca heyecanlanan kişinin her siren sesi duyduğunda heyecanlanması” ifadesinde ise bir duygudan bahsedilmektedir. Korku, kaygı, fobi, heyecan, sevgi, nefret gibi olumlu ya da olumsuz duygular klasik (tepkisel) koşullanma içerisinde yer almaktadır. Bu kapsamda sorunun cevabı sırasıyla E seçeneğinde yer alan “Edimsel koşullanma - Sosyal öğrenme - Tepkisel koşullanma” olmalıdır.

CEVAP: E

5. Soruda Bekir Bey’in işe giderken bir dilenciye para vermesi ve bu durumun sonucunda işlerinin iyi gitmesi var yani Bekir Bey bir davranış sergilemiş ve bu davranışın sonucu olumlu bitmiştir. Daha sonra bu davranışa devam eden Bekir Bey kendisinin işlerinin iyi gitmesini sağladığını düşündüğü dilenciye diğerlerinden ayırt etmiştir. Bu soruya bakıldığında öne çıkan iki kavram “Batıl davranış” ve “Ayırt etme” kavramlarıdır. Bu kavramlar da edimsel koşullanma kuramı içerisinde yer almaktadır. Bu durum sorunun cevabının B seçeneğinde yer alan Edimsel koşullanma olmasını sağlar. Ayrıca Bekir Bey’in sergilediği davranışa olumlu bir karşılık alıp o davranışı sürdürme eğilimde olması da sorunun Edimsel koşullanma olduğunun bir diğer göstergesidir.

CEVAP: B

6. Edimsel koşullanma süreci içerisinde birçok öğrenme kavramı yer almaktadır. Bu öğrenme kavramlarının ortak noktası ise duygu ve düşüncelerin davranışa dönüşmesi durumudur. Örneğin batıl inanç klasik koşullanma iken batıl davranış edimsel koşullanmadır. Öğrenilmiş çaresizlik klasik koşullanma iken kendini gerçekleştiren kehanet edimsel koşullanmadır. Bu örneklerden sonra soruya bakıldığında Bekir Bey’in önceden geçirdiği yaşantı sonucunda bir dilenciye diğer dilenciden ayırt ettiğini görmekteyiz. Yani soru kökündeki Bekir Bey’in başka dilencilere para vermemesi onun bir dilenciye diğerinden ayırt ettiğini gösterir. Dolayısıyla cevap D seçeneğinde yer alan “Ayırt etme” kavramı olmalıdır.

CEVAP: D

7. Pekiştirme tarifelerinde önemli olan soru ile seçenekleri karşılaştırabilmektir. Sorunun A seçeneğinde yer alan sürekli pekiştirme tarifesinde organizmanın bir davranışı her yaptığında pekiştirilir. Değişken aralıklı pekiştirmede organizma ne zaman pekiştireç alacağını bilmez bundan dolayı da davranışların sönmesi değişken aralıklı tarifiede zordur. Sabit oranlı tarifiede organizma kaç davranıştan sonra pekiştireç alacağını bilir. Artan aralıklı tarifiede organizma belirli bir zaman aralığında pekiştirilir. Daha sonra pekiştireç alacağı zaman aralığı sabit bir şekilde artırılır. Artan oranlı tarifiede ise organizma belirli bir davranış sayısından sonra pekiştireç alır daha sonra pekiştireç almak için sergilemesi gereken davranış sayısı sabit bir şekilde artırılır. Bu bilgiler ışığında soruya bakıldığında öğretmenin önce 15 dakika ders yaptırıp ara verip öğrencileri pekiştirmesi vardır. Daha sonra zaman aralığını sabit bir şekilde arttırarak 30, 45 ve 60 dakikada bir ara verip dersin süresini uzatmasından bahsedilmektedir. Yani bu durum artan aralıklı tarifeyi ifade etmektedir. Doğru cevap D seçeneğinde yer alan “Artan Aralıklı” tarifiedir.

CEVAP: D

8. Soruya bakıldığında Aslı'nın babasını ikna etme süreci anlatılmaktadır. Aslı'nın babasını ikna etme sürecinde kullandığı yol babasını tatil fikrine yavaş yavaş alıştırmak ve bu fikri ona kabul ettirmek şeklinde olmuştur. Babasına sene boyunca çok çalışıp yorulduğunu, tatili hak ettiğini, tatile çok iyi arkadaşlarıyla gideceğini söyleyerek bu fikrini babasına kabul ettirmiştir. Eşik yönteminin diğer adının alıştırmaya yöntemi olduğunu hatırlayıp odak noktasının da azar azar ifadesi olduğunu anımsadığımızda Aslı'nın babasına bu fikri kabul ettirmede eşik yöntemini kullandığını söyleyebiliriz. Sorudaki zıt tepki yöntemi sevilenin hatırına sevilmeyle katlanmayı ifade ederken bıkırtma yöntemi ise istenmeyen bir durumu bıkırtıncaya kadar organizmaya uygulamayı ifade eder. Bu bilgilere göre cevabın C seçeneğinde yer alan eşik yöntemi olduğu söylenebilir.

CEVAP: C

9. Bu soru öncüllerden oluştuğu için tek tek değerlendirip eşleştirme yaparak öncüllerin hangi kavramlara karşılık geldiğini ortaya koymak gerekir.
- Olumsuz pekiştirecin ortamdaki çıkarılmasıdır: Olumsuz pekiştirme durumunu ifade eder ve olumsuz pekiştirme davranışların yapılma sıklığını artırır.
 - Olumsuz pekiştirecin ortama eklenmesi durumudur: Birinci tür cezayı ifade eder. Çünkü ortama olumsuz bir uyarıcı eklenerek organizma olumsuz bir uyarıcıya maruz bırakılmıştır. Cezaların her türlü davranışların yapılma sıklığını azaltır.
 - Olumlu pekiştirecin ortamdaki çıkarılmasıdır: İkinci tür cezayı ifade eder. Çünkü organizma olumlu bir uyarıcıdan mahrum bırakılır. Cezaların her türlü davranışların yapılma sıklığını azaltır.
 - Olumlu pekiştireç ortama eklenir: Olumlu pekiştirmeyi ifade eder. Ve olumlu pekiştirme davranışların yapılma sıklığını artırır.

Yukarıdaki açıklama ve bilgilere göre davranışların yapılma sıklığını azaltan öncüller "II ve III" arttıran öncüller ise "I ve IV" olur.

CEVAP: D

10. Organizmanın istenmeyen davranışlarını ortadan kaldırmanın çeşitli yolları vardır. Bu yollardan doğru olduğu düşünülen en önemli yanlış ise ceza uygulaması yapmak ve ceza ile istenmeyen davranışları ortadan kaldırmaya çalışmaktır. Ancak bilinmesi gerekir ki ceza istenmeyen davranışı azaltmaz geçici bir süre bastırır hatta karşıt pekiştirme etkisi yaparak artırabilir. Bu anlamda istenmeyen davranışları azaltmada cezayı değil cezaya alternatif yöntemleri kullanmak gerekir. Cezaya alternatif etkili yöntem ise görmezden gelmedir. Çünkü görmezden gelme sonucunda istenmeyen davranış önce bir süre artar sonra son bulur. Bu bilgiler ışığında sorunun seçeneklerinden sadece C seçeneğinde yer alan "Erdem'i, ön koltuğa binmek istediğinde davranışını görmezden gelmek, arka koltuğa bindiğinde ise onu ödüllendirmek" ifadesi görmezden gelmeyi ifade eder. Diğer seçenekler ise cezanın çeşitli türlerini ifade eder. Dolayısıyla cevap C seçeneği olmalıdır.

CEVAP: C

11. Soruda Seda'nın gitar kursunda yaşadıkları anlatılmaktadır. Başlarda Seda'nın büyük bir hevesle gitar çaldığı ve bazı parçaları çalarken gerçekten başarılı olduğu anlatılmaktadır. Ancak daha sonra bazı parçaları çalarken başarılı olamamıştır. Bu başarısızlığını da öğretmenin kötü ifadeleri iyice perçinlemiş ve Seda, gitar konusunda başarısız olacağı fikrine kapılmış yani öğretmenin ifadeleri Seda'nın öz yeterlik algısını yani kendine olan özgüvenini düşürmüştür. Dolayısıyla cevap öz yeterlik olmalıdır.

CEVAP: D

www.dekadekademi.com.tr #türkiyeninhocalari

12. Soruda Mert'in ders çalışma yöntemi anlatılmaktadır. Mert arkadaşı Yiğit'e "Ben anlatılanları tekrar yazdığım da dersi daha iyi anlayabiliyorum." diyerek kendine özgü çalışma yönteminden bahsetmektedir. Bu durum bilgiyi işleme kuramında yürütücü biliş ya da bilişi yönetme olarak ifade edilir. Çünkü yürütücü biliş (bilişi yönetme, metabiliş, üst biliş) denilen durum kişinin kendi öğrenme yollarını bilip fark edip buna uygun hareket etmesi durumunu ifade eder. Dolayısıyla cevap E seçeneğinde yer alan yürütücü biliş olmalıdır.

CEVAP: E

13. İsmail Bey bir anda karşılaştığı problemi çözerken yaratıcı düşünmüş ve aracını orada bırakmaktansa kullandığı kemer ile problemi geçici de olsa çözmüştür. İsmail Bey kemerin sadece belimize taktığımız bir kıyafet aksesuarı olduğunu düşünerek kemerin işlevine takılmamıştır. Bu durum sorunun cevabının işleve takılma olduğunu ifade eder.

CEVAP: A

14. Soru öncüllerden oluştuğu için öncüllerin hangi bilgi depoları ile ilişkili olduğunu belirterek soruyu çözmek gerekir. Şoförün otobüs kullanırken kullandığı bilgiler aşağıdaki gibi açıklanmaktadır.

Otobüs kullanırken uyacağı kurallar bilgisi: Bilişsel ağırlıklı bilgi olduğu için Anlamsal (Semantik) bilgi türüdür.

Otobüs kullanırken gerçekleştirdiği öğrenmeler: Psikomotor ağırlıklı bilgiler olduğu için İşlemsel (Prosedürel) bilgi türüdür.

Otobüs kullanmaya ilk başladığı günkü yaşantıları: Geçmiş hatıralar ile ilgili olduğu için Anısal (Epizodik) bilgi türüdür.

Dolayısıyla cevap sırasıyla "semantik-prosedürel-epizodik" olmalıdır.

CEVAP: B

15. Tiyatro ve filmlerde oyuncuların hangi sahnede nasıl davranacaklarını senaristler senaryolarda yazarlar. Buna benzer bir durum da insanların zihinlerinde de vardır. İnsanlar da gezip gördükleri yerleri ya da zaman geçirip yaşadıkları mekanları sadece yer yön bilgisi olarak değil aynı zamanda gelenek görenek ve alışkanlıklar bağlamında da öğrenirler. Bu sayede insanlar nerede nasıl davranacaklarını ve hangi ortamlarda nasıl hareket edeceklerini bilirler. Bu mekanizmaya Tolman bilişsel senaryo demektedir. Dolayısıyla cevap bilişse senaryo olmalıdır.

CEVAP: A

1. Öğrenme süreçlerimize baktığımızda bazen önceden öğrendiğimiz bilgi ve beceriler sayesinde yeni bilgi veya becerileri daha kolay öğrenebilmekteyiz. Bazen de yeni öğrendiğimiz bilgiler önceden var olan bilgilerimiz daha ustaca ve daha iyi bir şekilde yapabilmemize yardımcı olur. Bu durum olumlu transfer kavramının içerisinde yer alan ileriye ve geriye etkin kolaylaştırma kavramları ile açıklanır. Eğer yeni öğrendiğimiz bilgi ve beceriler önceden var olan bilgi ve becerilerimizi daha iyi yapabilmemizi sağlıyorsa bu durum geriye destekleyici etki ya da geriye etkin kolaylaştırma olarak adlandırılır. Bu bilgiyi soru ile ilişkilendiğimizde Hakan Bey'in önceden otomobil kullanabildiğini daha sonra kamyonet kullandığını ve kamyonet kullandıktan sonra kendisinde var olan otomobil kullanma becerisini eskisinden daha iyi yaptığı anlatılmaktadır. Bu durum geriye etkin kolaylaştırma kavramına karşılık gelmektedir.

CEVAP: D

2. Soruda öğretmenin doğru bir yöntem kullanarak öğrencisini gülen yüzler verdiği belirli bir gülen yüzden sonra ödüller ile pekiştirilmesi anlatılmaktadır. Soruya yöntem olarak bakıldığında öğretmenin simgesel pekiştirme kullandığı anlaşılmaktadır. Ancak dikkat edilmesi gereken soru kökündeki ifadedir yani sorulmak istenenin ne olduğudur. Soruda öğretmenin uyguladığı yöntem değil öğretmenin uyguladığı pekiştirme tarifi sorulmaktadır. Bu bağlamda bakıldığında öğretmenin on gülen yüz topladığında öğrencisine bir güneş verdiği üç güneş topladığında da bir faliyetsel pekiştireç olan sinema ödülünü kazandığı görülmektedir. Bu durum da pekiştirme tarifeleri açısından bakıldığında sabit oranlı pekiştirme tarifesine karşılık gelir çünkü bu tarifede organizma kaç davranışta sonra pekiştireç alacağını bilir.

CEVAP: A

3. Soruda öğretmenin yaptığı davranışların hangi yöntemlere karşılık geldiği sorulduğundan soru paragrafındaki ifadelerin hangi kavramlara karşılık geldiğini açıklamak gerekir. Bu bağlamda soru paragrafında geçen "Beden eğitimi dersinde sırada beklerken arkadaşlarını sürekli konuşarak rahatsız eden Melike ile öğretmeni ilk başta hiç ilgilenmemiş." ifadesi görmezden gelme kavramına karşılık gelmektedir. Öğretmenin Melike'ye "Senin koca kafanı kırarım." şeklinde hakaret etmesi birinci tür cezaya karşılık gelirken yine öğretmenin Melike'ye "Melike şimdi sıradan çık, 7 dakika boyunca şu ağacın altında bekle. Sınıf kurallarına uymaya hazır olduğunda tekrar buraya dönebilirsin." demesi de ara verme kavramına karşılık gelir. Dolayısıyla cevap sırasıyla "Görmezden gelme – Birinci tür ceza- Ara verme" olmalıdır.

CEVAP: E

4. Bu soruda seçeneklerdeki örneklerden farklı şekilde pekiştirilen sorulduğu için her seçeneğin pekiştirme türünü belirleyerek sonuca gidebiliriz. Sorunun A seçeneğindeki ifade olumsuz pekiştirme değildir. Çünkü öğrenciler böyle davranarak sıkıcı bir durumdan kurtulmaktadırlar. B seçeneğindeki ifade olumsuz pekiştirme kavramına karşılık gelir çünkü sürücüler hız kontrolü ve kemer bağlayarak araçlardaki rahatsız edici sestten kurtulmaktadırlar. C seçeneğindeki ifade pekiştirmeden ziyade bıkırtma yöntemiyle cezalandırmayı ifade etmektedir. D seçeneğindeki ifade ise önce ceza barındırır da sonra çocuklar istenilen davranışı yaparak kötü durumdan kurtulduklarından olumsuz pekiştirme olarak kabul edilir. Son olarak E seçeneğindeki ifade de olumsuz pekiştirme değildir. Çünkü çocuklar yaptıkları davranışlar neticesinde olumsuz bir durumdan kurtulmuşlardır. Dolayısıyla cevap C seçeneği olmalıdır.

CEVAP: C

5. Sorunun A seçeneğindeki ifade davranışın sonucuna bağlı bir öğrenme olduğu için edimsel koşullanma yoluyla öğrenmedir. B seçeneğindeki ifade de davranışın sonucuna bağlı olduğu için edimsel koşullanma yoluyla öğrenmedir. C seçeneğindeki ifade model alma durumunu barındırdığı için sosyal öğrenme yoluyla yani gözlem yoluyla öğrenmedir. D seçeneğindeki ifade yaşıntılara bağlı öğrenmedir. E seçeneğindeki ifade davranışın sonucuna bağlı öğrenme olduğu için edimsel koşullanma yoluyla öğrenmedir. Dolayısıyla cevap C seçeneği olmalıdır.

CEVAP: C

6. Pavlov klasik koşullanma ile ilgili birçok ilke belirlemiş ve teorilerini bunların üzerine inşa etmiştir. Bu ilkelerden bir tanesi de bitişiklik ilkesidir. Bitişiklik ilkesi Pavlov'a göre uyarıcılar arasında sürenin uzamaması gerektiğini ifade eden bir ilke olarak öne çıkar. Bu ilkenin detayında Pavlov koşullanmanın gerçekleşmesi için uyarıcılar arasındaki zaman aralığının en çok 30 saniye olması gerektiğini ifade etmiştir. Soruda ise Gökhan'ın koşullanmayı sağlarken zaman aralığını 35, 40 ve 45 saniyelerde tuttuğundan ve sonuç olarak koşullanmayı sağlayamadığından bahsedilmektedir. Yani Gökhan, bu deneyinde bitişiklik ilkesini göz ardı etmiştir.

CEVAP: E

7. Organizmanın ayırt edici bir durumda pekiştirilen ya da görmezden gelinen davranışlarında artma pekiştirilmeyen ya da cezalandırılan davranışlarında azalma meydana gelebilir. Eğer organizma bu tür bir ayırt etme durumuna giriyor ve bir ortamda azalan davranışları başka bir ortamda tam aksine artıyorsa bu durumda bir zıtlık yani bir kontrast durumu vardır. Bu duruma davranışta kontrast yani davranışta zıtlık denir. Saliha'nın da okulda istenmeyen davranışı azalırken dershanede zıt yönde seyreden davranışı okuldakinin aksine artmıştır. Bu durum davranışta kontrast olarak ifade edilir.

CEVAP: C

8. Soru paragrafında hangi kavramın olmadığı sorulduğu için paragraf içinde yer alan ifadelerle seçenekleri eşleştirmek gerekir. Paragrafta geçen "Yunus önce uzun bir süre aç bırakılır. Daha sonra çemberin içinden geçmesi sağlanır ve balık ile ödüllendirilir." ifadesi edimsel koşullanmadır. Çünkü ödül davranıştan sonra verilmiştir. Paragrafta yunusun parmak sesine tepki vermesi koşullu tepkidir. Parmak sesini öğrenmesi ise klasik koşullanmadır. Soru paragrafında yunusa balık ödülleri vasıtasıyla psikomotor bir davranış öğretilmesi durumu da kademeli yaklaşmayı ifade eder. Bunlara karşın sorunun herhangi bir yerinde yer yön bilgisi öğrenme olmadığı için soru paragrafında bilişsel harita kavramı yoktur.

CEVAP: E

9. Soruya bakıldığında organizmanın koşullandığı şeyin yiyecek kaplarından ziyade yiyecek kaplarının renkleri olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca kahverengi kapa koşullanan organizma algısal olarak kahverengiye benzediği için siyah kutuya yönelmişlerdir. Bu durum algısal bir hadise olduğu için Gestalt kuramı çerçevesinde açıklanır.

CEVAP: A

10. Öğretmen ödevlerini düzenli yaptığı için Ayşe'yi sınıfta pekiştirmiştir. Belirli bir süre düzenli ödev yapan Ayşe'nin pekiştirilmesi Ayşe için doğrudan pekiştirme değildir. Ancak onu gören arkadaşlarının pekiştireç alabilmek için ödev yapmaları durumu ise modelden öğrenmeyi kapsadığı için sosyal öğrenmedir. Ayşe'nin pekiştireç alması arkadaşlarının ödev yapma davranışını arttırdığı için bu durum dolaylı pekiştirme olarak değerlendirilir. Özetle öğretmenin uygulaması Ayşe için doğrudan pekiştirme arkadaşları için dolaylı pekiştirme değildir.

CEVAP: B

www.dekaakademi.com.tr #türkiyeninhocalari

11. İlkay Hanım dersinden bilgiyi işleme kuramı içerisinde yer alan bir durum olan bellek destekleyici yöntemi kullanmıştır. Kullanmış olduğu yöntem cümle yöntemi olarak da bilinen akrostiş yöntemidir. Akrostiş yönteminde bir cümle kurulur ve cümlelerin kelimelerindeki baş harflere kodlama yapılır. Sorudaki en kuvvetli çeldirici akronim seçeneğidir. Ancak akronim kelime yöntemidir. Yani SWOT: (Strong, Weak, Opportunity, Threat) ya da PİDDE (Pekiştireç, İpucu, Dönüt, Düzeltme, Etkin katılım) gibi dolayısıyla cevap akrostiş (cümle yöntemi) olmalıdır.

CEVAP: E

12. İnsanların bazı hastalıkları ya da durumları psikolojik olabilir. Hastalıklar açısından baktığımızda örneğin bazı insanların baş ağrıları kronik değil psikolojiktir. Bu psikolojik ağrılarda ilaç alma gereği hissederler ancak kronik olmayan bir duruma ilaç herhangi bir fiziksel etki etmez. Buna karşın insan o ilaca psikolojik anlamlar yüklerse kronik olmayan bu ağrılar bu tip ilaçlarla geçebilir. Bu durumda insanlara plesebolar verilebilir. Plesebolar içinde etken madde içermeyen ilaçların genel adıdır. Soruda da Fatih Bey'in etken madde olmayan ilacı sanki içinde etken madde varmış gibi bir anlam yükleyerek kullanıp iyileşmesi anlatılmakta yani plasebo etkisi tarif edilmektedir.

CEVAP: D

13. Uzun süreli bellek üç bilgi deposundan oluşur bu bilgi depolarından anlamsal (semantik) bellekte bilişsel ağırlıklı bilgiler depolanır. Geçmişte yaşadığımız iyi ya da kötü hatıralarımız ise anısal (epizodik) bellekte depolanır. Bir işin nasıl yapılacağına dair daha çok psikomotor bilgilerin depolandığı bellek ise işlemsel (Prosedürel) bellektir. Bu bilgiler ışığında soruya bakıldığında soruda Mehmet'in annesine kaşıklik yapması sorulmaktadır. Kaşıklik yapmak daha çok psikomotor bir işlem olduğu için Mehmet'in kullanacağı bilgi deposu işlemsel (prosedürel) bilgi deposu olacaktır.

CEVAP: D

14. Soruda Kubilay'ın dersleri ile ilgili yaptığı işler anlatılırken öncelikle doğru gitmeyen şeyin derslerine yeterince vakit ayıramaması olduğu sonucuna varmıştır. Bu durum onun bir öz eleştirisi yaptığını gösterir. Bu durum da sosyal öğrenme kuramında öz yargılama olarak ifade edilir. Yaptığı bu öz eleştirisi sonucunda durumunu düzeltmek için çeşitli planlamalar yapması da öz düzenleme ile ilgilidir. Dolayısıyla cevap "Öz yargılama – Öz düzenleme" olmalıdır.

CEVAP: B

15. Soruda adım adım gitmek kolay bir çözüm yolu olacaktır. Bu bağlamda ilk olarak şoförün Aysun'u azarlaması sonucu Aysun'un şoförden nefret etmesi klasik koşullanmadır. Bu klasik koşullanma sürecinde şoför Aysun için koşullu uyarıcıdır. Daha sonra Aysun'un kendisine şoförü çağrıştıran diğer şeylerden nefret etmesi ise Garcia etkisidir. Bu noktada dikkat edilmesi gereken şeyin Garcia etkisinin sadece tat koşullanması olmadığıdır. Çünkü Garcia etkisinde organizmanın koşullandığı uyarıcıyı çağrıştıran uyarıcılara da tepki vermesi durumu da vardır. Nitekim bu soruda da Aysun kendisine okul servis şoförünü çağrıştıran uyarıcılardan da nefret etmiştir.

CEVAP: A

www.dekaakademi.com.tr #türkiyeninhocaları

1. Kişilerin ezberledikleri bilgileri hatırlaması üçe ayrılır. Ezberlenen bilgilerin başındakileri hatırlamamız öncelik etkisi, sondakileri hatırlamamız sonralık etkisi, ortadaki bilgilerin ise baş ve sondakilere göre daha az hatırlanması seri pozisyon etkisi denir. Soruda da ikinci gruptakilerin durumu sorulmaktadır. İkinci grup ortadaki bilgileri baş ve sondaki bilgilere göre daha az hatırlamaktadırlar. Bu sebepten dolayı cevap seri pozisyon etkisi olmalıdır.

CEVAP: A

2. İnsanlar arasında hazırbulunuşluk, güdü, büyüme gibi faktörler arasında fark olabilir. Bu farklar da onların bazı davranışlarını yapmasını kolaylaştırıp zorlaştırabilir. Buna karşın insanlar arasında türe özgü hazır oluş yönünden fark aranmaz. Soruda da farklı yaşlarda olmalarına rağmen iki insandan bahsedildiği için aralarındaki fark türe özgü hazır oluştan kaynaklanamaz.

CEVAP: D

3. Öğrenciler Elif Hanım'ın kitabı çıkarmasını takip etmektedirler. Kitabın çıkması derse başlanacağını bildirmektedir. Klasik koşullanma sürecindeki bazı durumların bir olay ya da durumun başlayacağını bildirmesine olumlu habercilik bir olay ya da durumun biteceğini bildirmesine ise olumsuz habercilik denir. Bu kapsamda ders kitabının çıkarılması dersin başlangıcına işaret olduğu için olumlu haberciliktir.

CEVAP: E

4. Soruda iki tane pekiştirme tarifi yer almaktadır. Birinci market 100 TL'ye 10 TL vererek sabit oranlı tarifeyi kullanmıştır. İkinci market ise 100. müşteriyi ödüllendirerek değişken oranlı tarifeyi kullanmıştır. Çünkü 100. kişinin kim olacağı belli değildir. Bu sebepten değişken oranlı tarifiedir. Soruda da ikinci marketin uygulaması sorulduğu için cevap değişken oranlı tarife olmalıdır.

CEVAP: C

5. Klasik koşullanma sürecinde yer alan uyarıcılar sürecin başında nötr uyarıcılardır. Herhangi bir yaşantı geçirdikten sonra ise olumlu ya da olumsuz anlamda koşullu uyarıcı hâline gelirler. Soruda da Hakan kendisini cezalandıran öğretmen-den nefret etmektedir. Yani Hakan için öğretmeni koşullu uyarıcı hâline gelmiştir.

CEVAP: A

6. Hakan için öğretmeni geçirdiği ceza yaşantısının ardından koşullu uyarıcı hâline gelmiştir. Daha sonra Hakan kendisi için koşullu uyarıcı olan öğretmeniyle hiç tanımadığı bir kişiyi yan yana görmüştür. Yani öğretmen ile yanındaki kişinin bitişikliği söz konusudur. Bitişiklik sayesinde Hakan hiç tanımadığı bir kişiye daha koşullanmıştır. Böylelikle Hakan birden fazla uyarıcıya koşullanmış olur. Birden fazla uyarıcıya koşullanmaya da klasik koşullanmada üst düzey koşullanma denir.

CEVAP: B

7. Annesinin Mert'in ekmek alması sonucu ona teşekkür etmesi eylemi bir olumlu pekiştirmedir. Mert'in annesinin bu eylemde kullandığı "teşekkür" ise olumlu pekiştireçtir. Soruda Mert'in annesinin teşekkür etmesi değil Mert'in annesinin ettiği teşekkür sorulmaktadır. Başka bir ifade ile soruda eylem değil eylem içinde kullanılan uyarıcı sorulmaktadır. Bu sebepten cevap olumlu pekiştireç olmalıdır.

CEVAP: D

8. Ahmet için ablası sevilen bir uyarıcı iken hastane ve doktor sevilmeyen uyarıcı pozisyonundadır. Guthrie, çatışan uyarıcılar denilen zıt tepki yönteminde organizmanın sevilen bir uyarıcının hatrına sevilmeyen uyarıcıya katlanma durumundan bahsetmiştir. Soruda da Ahmet sevilen uyarıcı olan ablasının hatrına sevilmeyen uyarıcı olan doktora katlanmaktadır. Bu sebepten cevap zıt tepki yöntemi olmalıdır.

CEVAP: E

9. Uzun süreli bellek kendi içerisinde üç farklı bilgi deposundan oluşur. Bu depolardan anlamsal (semantik) bellek bilişsel ağırlıklı bilgileri, anısal (epizodik) bellek duyuşsal bilgileri içerirken işlemsel (prosedürel) bellek ise psikomotor bilgileri yani bir işin ya da işlemin nasıl yapılacağını içerir. Bu bilgiler ışığında soruya bakıldığında sorunun örnek kısmında bir yemeğin nasıl yapılacağından bahsedilmektedir. Yemek yapmak psikomotor bir bilgi olduğu için işlemsel bellekte yer almaktadır.

CEVAP: A

10. Thorndike, hazırbulunuşluk, etki ve tekrar olmak üzere üç temel yasa üzerine kuramını inşa etmiştir. Bu yasalardan etki yasası organizmanın davranışı sonucunda pekiştirme verilmesinden yana iken ceza verilmemesi gerektiğini savunmaktadır. Hazırbulunuşluk yasasında ise organizmaya yapmak istemediği işleri zorla yaptırmamak gerektiğini savunup yapmak istedikleri işlerde de onlara destek olunması gerektiğini anlatmaktadır. Soruda ise Eda'nın ailesi istememesine rağmen ona tıp fakültesi okuma noktasında baskı yapmaktadır. Bu durum istemediğini zorla yaptıрма şeklinde olduğu için hazırbulunuşluk yasasının ilkesine aykırıdır.

CEVAP: B

11. Soruda kediye önce sarı ve mavi ışık verilip ardından yiyecek verilmektedir. Bir süre sonra koşullanma gerçekleştiğinde artık sarı ve mavi ışık kedi için yiyeceğin geleceğini bildiren olumlu haberci konumuna gelmiştir. Dolayısıyla cevap olumlu habercilik ya da diğer adıyla ileriye koşullanma olmalıdır.

CEVAP: A

12. Deney düzeneği içinde sarı ve mavi ışıklar kedi için başlangıçta herhangi bir anlam ifade etmeyen nötr uyarıcılardır. Deneyde sarı ve mavi ışıktan sonra yiyecek verilerek nötr olan sarı ve mavi ışıklar koşullu uyarıcı hâline getirilmiştir. Bu durum birleşik koşullanma olarak ifade edilir. Çünkü hem sarı hem de mavi ışık nötr olarak yer aldıkları deneyde ikisi birlikte koşullu hâle gelmişlerdir. Sorunun en kuvvetli çeldiricisi üst düzey koşullanmadır. Sorunun cevabının üst düzey koşullanma olabilmesi için kedinin önce sarı ışığa ardından sarı ışık yardımıyla mavi ışığa koşullanması gerekirdi ancak soruda sarı ve mavi ışığa aynı anda koşullandığı için birleşik koşullanma olarak

ifade edilir. Sonuç olarak kedinin koşullanması şu formüle karşılık gelir: "Sarı ışık + mavi ışık + yiyecek" bu durum birleşik koşullanmayı ifade eder.

CEVAP: B

13. Öğretmen öğrencilerine dersin ilk haftası davranışçı kuramın özelliklerini anlattığına göre davranışçı kuramın özellikleri öğrenciler için ilk ve eski bilgi konumundadır. Üç hafta sonra öğretmenin öğrencilerine anlattığı bilişsel kuram ise davranışçı kurama göre daha yeni bilgi konumundadır. Sınavda ise öğrencilerinden davranışçı kuramın özelliklerini yani eski bilgileri isteyen öğretmen bilişsel kuramın yani yeni bilgilerin cevabını almıştır. Sonuç olarak öğrencilerin yazmaları gereken davranışçı kuram eski bilgilerini oluşturur, eski bilgiler unutulduğu için de sorunun cevabı geriye ket vurma olmalıdır.

CEVAP: C

14. Derya'nın bir başkasını gözlemleyerek elde ettiği öğrenme sosyal öğrenme olarak nitelendirilir. Derya'nın gözlemlediği olayda ise bir başka kişi lamanın saldırısına uğrayarak cezaya maruz kalmaktadır. Bu durumu da Derya modelden gördüğü için dolaylı ceza olarak durumunu yaşamıştır.

CEVAP: B

15. Soruda yer alan öğretmenlerden birisi öğrencilerin başka ortamlarda sınava girmeleri gerektiğini savunurken diğeri aynı ortamlarda sınava girmelerini savunmaktadır. Thorndike, araçsal koşullanma kuramında tepki analojisini açıklarken organizmanın davranışları sergiledikleri ortamların ne kadar çok benzer ortamlar olursa başarının o kadar artacağını savunmuştur. Nur Öğretmen de öğrencilerin aynı ortamlarda sınava girerlerse daha başarılı olacaklarını savunarak Thorndike'in tepki analojisine atıfta bulunmuştur.

CEVAP: D

www.dekaakademi.com.tr #türkiyeninhocaları

1. Nalan Hanım işçilerini önce sattıkları belirli bir ürün sayısından sonra pekiştirmiş daha sonra pekiştirece ulaşabilmeleri için satmaları gereken ürün sayısını sabit bir şekilde arttırmıştır. Bu durum artan oranlı tarifeyi işaret etmektedir. Çünkü artan oranlı tarifiede davranış sayısı sabit bir şekilde artmaktadır. Soruda da işçiler önce 5 sonra 10 ve sonra da 15 üründe bir pekiştirici aldıklarından ürün satma davranışlarının sayısının beşer beşer yani sabit arttığı görülmektedir. Dolayısıyla cevap artan oranlı tarifiedir.

CEVAP: C

2. Leyla babası ile işe gittiğinden farkında olmadan bazı bilgileri öğrenmiş ve ileride bu durumlarla karşılaştığında farkında olmadan öğrendiklerini kullanmaya başlamıştır. Organizmanın farkında olmadan edindiği öğrenmelere gizil ya da örtük öğrenme denir. Leyla da farkında olmadan babasında bazı bilgi ve becerileri öğrendiği için cevap gizil öğrenme olmalıdır.

CEVAP: B

3. Organizmaya ceza vermeden önce cezaya alternatif yöntemleri kullanmak gerekir. Bu yöntemler çeşitli durumlara göre değişiklik gösterir. Olumsuz bir davranışı kısa sürede geçici bir şekilde kaldırmak için bıkırtma yöntemi kullanılmalıdır. Fikri Bey, çocuğunun bilgisayarda oynama davranışını kısa sürede yok etmek istiyorsa bıkırtma yöntemini kullanmalıdır.

CEVAP: E

4. Bellek türlerinin işlevlerine bakıldığında duyuşal kayıt belleğinin ilk hissedilen bilgilerin yer aldığı bellek olduğu görülmektedir. Kısa süreli belleğin ise çalışan ve bütün işlemleri yapan bellek olduğu bilinmektedir. Uzun süreli bellek ise bilgilerin depolandığı bellektir. Soruda da Gökhan Bey'in mesajlarından baktığı bilgileri uygulama ekranını girerken kullandığı bellek ise kısa süreli yani çalışan ya da işleyen bellektir. Çünkü kısa süreli bellek anlık işlemleri yaptığımız bellektir.

CEVAP: A

5. Fabrikada işçiler kıyafetlerine göre sınıflanmışlardır. Uyarıcılar sınıflanırken birbirlerine benzerliklerine göre sınıflanırlar. Örneğin bir okulda yer alan öğrencilerden önlük giyenlerin ilköğretim üniforma giyenlerin ortaokul öğrencisi olması durumu da algıda benzerliktir. Soruda da işçilerin çalıştıkları bölümlere göre kırmızı beyaz ve mavi renkte kıyafetler giymeleri algıda benzerliktir. Dolayısıyla cevap algıda benzerlik olmalıdır.

CEVAP: B

6. Soru ile ilgili parçada öğretmenin istenmeyen öğrenci davranışını bastırmak için ceza vermesine rağmen istenmeyen öğrenci davranışının azalacağı yerde artması anlatılmıştır. Organizmanın istenmeyen davranışını bastırmak için yapılan uygulamanın beklenen aksine gelişip istenmeyen davranış azaltacağı yerde arttırması durumu karşıt pekiştirme olarak ifade edilir. Çünkü pekiştirme davranışların yapılma sıklığını arttırır. Nitekim soruda da davranış azalmamış artmıştır.

CEVAP: A

7. Organizmanın istenmeyen bir duruma maruz bırakılması durumuna birinci tür ceza, istenilen bir durumdan mahrum bırakılması durumuna da ikinci tür ceza denir. Soruda da öğretmen öğrencinin kulağını çektiği için onu istenmeyen bir duruma maruz bırakmıştır. Dolayısıyla öğretmen öğrenciye birinci tür ceza vermiştir.

CEVAP: E

8. Organizmanın karşılaştığı problemin çözümü belli değilse ya da kişi tarafından bilinmiyorsa, ayrıca problemin çözümü için birden fazla seçenek varsa kullanılabilecek yöntem seçme ve bağlama (deneme- yanılma) olmalıdır. Soruda da kişi karşılaştığı kapıları açmak için elinde bulunan anahtarları deneyip yanılarak çözüme gidebilir.

CEVAP: B

www.dekaakademi.com.tr #türkiyeninhocaları

9. Diyetisyenin Eser'e önerdiği yöntem ekmeği birdenbire değil bünyesini alıştırma alıştırma bırakmasıdır. İstenmeyen alışkanlıkların azar azar bırakılması durumu eşik yöntemi olarak ifade edilir. Eşik yöntemini sorunun seçeneklerindeki kademeli yaklaştırmadan ayıran özellik pekiştirme kullanılmamasıdır. Eşik yöntemini sistematik duyarsızlaştırmadan ayıran özellik ise sistematik duyarsızlaştırmadan olumsuz duyguların yok edilmesinde eşik yönteminin ise alışkanlıkların yok edilmesinde kullanılmasıdır.

CEVAP: A

10. Organizmanın rahatsız edici bir durumdan kurtulması durumuna olumsuz pekiştirme denir. Olumsuz pekiştirmenin oluşması için ortamdan olumsuz pekiştirecin çıkması ya da çıkarılması gerekir. Bu soruda da Eser'in fazla kilolarından kurtulması durumu olumsuz pekiştirmeyi ifade etmektedir. Bununla birlikte Eser'in kurtulduğu fazla kilolar ise olumsuz pekiştirme görevini görür. Soruda da Eser'in fazla kilolardan kurtulması değil kurtulduğu fazla kilolar sorulmaktadır. Bu sebepten dolayı cevap olumsuz pekiştirme olmalıdır.

CEVAP: B

11. Tolman, bazı dürtülerin belli nesnelerle ilişkilendirilmesi durumunu olumlu kateksis, bazı dürtülerin belli nesnelerle ilişkilendirilmemesi durumunu ise olumsuz kateksis olarak açıklar. Kateksis etkisinin de organizmanın yaşadığı kültürel ortam ve inançlarından kaynaklandığını savunur. Soruda da Fransa'nın bir bölgesinde yaşayan insanların oranın kültürel dokusunu yansıtan yemekleri tüketmesi durumu anlatılmış yani o bölgedeki insanlar o yemekler ile açlık dürtülerini ilişkilendirmişlerdir. Bu bilgilere göre cevap olumlu kateksisdir.

CEVAP: B

12. Soruda köpek bir süre aç bırakılarak pekiştirme olan yiyecekte yoksun bırakılmıştır. Böylelikle köpeğin öğretilmek istenilen davranışı yapma konusunda performansının artacağı düşünülmektedir. Dolayısıyla cevap yoksunluk olmalıdır.

CEVAP: C

13. Bilgiyi işleme kuramında uzun süreli bellek kendi içerisinde üç farklı bilgi deposundan oluşur. Bu depolardan anısal bellek geçmişteki iyi ya da kötü hatıralarımızı barındırırken anlamsal bellek bilişsel bilgiler de denilen daha çok okul öğrenmelerini içerir. İşlemsel bellek ise bir işin nasıl yapılacağı ile ilgili daha çok psikomotor bilgileri içerir. Soruda da Selin Hanım, kızına aldığı mama sandalyesinin montajını yaparak psikomotor bir beceri sergilemiş ve işlemsel belleğini kullanmıştır.

CEVAP: A

14. Klasik koşullanma sürecinde öğrenilmiş olan uyarıcılara koşullu uyarıcı, öğrenilmiş olan tepkilere de koşullu tepki denir. Öğrenilmemiş uyarıcılara koşulsuz uyarıcı, öğrenilmemiş tepkilere de koşulsuz tepki denir. Soruda da Serdar'ın yüzü soğuk havadan dolayı kızarmıştır. Bu cümlede soğuk uyarıcı, yüz kızarması ise tepkidir. Soğuk havada herkesin yüzü kızaracağı için soğuk hava koşulsuz uyarıcı, yüz kızarması da koşulsuz tepki olur. Dolayısıyla cevap koşulsuz uyarıcıdır.

CEVAP: A

www.dekaakademi.com.tr #türkiyeninhocaları

1. Bellek destekleyici ipuçları bireyin hatırd tutmaya çalıştığı bilgileri unutmamasına yardımcı olur. Bunlardan loci yöntemi hatırlanmak istenilen bilgilerin çevredeki yerleşim yerlerine ve eşyalara kodlanmasını ifade eder. Askı sözcük ya da sözcük asma ise kelimelere numaralar vererek bilgileri hatırd tutmaya yardımcı olur. Anahtar sözcük yöntemi yabancı dilde kullanılır ve yabancı dildeki bir kelimenin ana dildeki telaffuzuna uygun cümleler üreterek bilgileri hatırd tutmaya yardımcı olur. Akrostiş yöntemi cümle yöntemidir ve cümledeki kelimelerin baş harfleri kullanılarak bilgiler kodlanmaya çalışır. Akronim yöntemi ise kelime yöntemidir ve kelime içerisindeki her bir harfin bir anlam ifade etmesi söz konusudur. Soruda da KEBAB kodlamasında kelimedeki bütün harflerin bir anlamı vardır çünkü KEBAB (Küçük Adımlar - Etkin Katılım - Bireysel Hız - Anında Düzeltme - Başarı) olarak programlı öğretimin öğelerini ifade eder. Dolayısıyla cevap kelime yöntemi olan akronim yöntemidir.

CEVAP: E

2. Soruda anlatılanlara göre öğrenciler öğretmenlerinin anlattığı hikâyenin son kısmını hatırlamışlardır. Anlatılan ya da öğrenilen bilgilerin son kısımlarının hatırlanması durumuna sonralık etkisi denir. Öncelik etkisi baştaki bilgilerin hatırlanması durumudur. İleriye ve geriye ket vurma kavramlarında zaten hatırlama değil unutma durumu vardır. İleriye koşullanma kavramı ise olumlu haberciliğin diğer adıdır.

CEVAP: B

3. Erdem, Selim ve eşini önceden birlikte görmüş ve sonradan Selim ile bir tartışma yaşamış bu tartışma sonucunda Selim'den nefret etmiştir. Daha sonra durum ile alakası olmamasına rağmen Ayşe'den de nefret etmiştir. Erdem'in Ayşe'den nefret etmesinin tek sebebi olaydan önce Selim ve Ayşe'yi birlikte görmesidir. Nitekim koşul ilişkisi uyarıcılar arasında önceden kuruluyorsa yani önceden bir yaşanmışlık varsa bu durum ön koşullanma olarak ifade edilir. Soruda da Erdem, Selim ve eşini önceden birlikte gördüğü için önceden yaşanmışlık vardır diyebiliriz. Dolayısıyla cevap ön koşullanma olmalıdır.

CEVAP: A

4. Klasik koşullanma sürecinde herhangi bir anlam ifade etmeyen uyarıcılara nötr uyarıcı denilirken sürecin sonunda nötr olan uyarıcılar koşullu yani öğrenilmiş uyarıcılara dönüşürler. Tıpkı Pavlov'un deneyinde sürecin başında zil sesi köpek için nötr bir uyarıcı iken sürecin sonunda koşullu uyarıcı olduğu gibi. Bu soruda da Erdem için Selim ve Ayşe'nin sürecin sonundaki durumu sorulmuştur. Sürecin sonunda denildiği için her ikisi de koşullu uyarıcı görevi görmektedir.

CEVAP: A

5. Organizmaya yeni bir psiko-motor davranış kazandırılırken her aşamada pekiştireçler veriliyorsa kademeli yaklaştırma kullanılmış olur. Bu soruda da basketbolda turnike atışı öğretilmeye çalışılmaktadır. Yani öğretilmek istenilen psiko-motor bir davranıştır ayrıca davranışın her aşamasında öğretmen pekiştireç kullanmış ve kademeli yaklaştırmayı uygulamıştır. Soruda yer alan diğer çeldiriciler olan sistematik duyarısızlaştırma istenmeyen duyguları yok etmede kullanılırken eşik yönteminde hem pekiştireç kullanılmaz hem de yeni bir davranış öğretilmez. Dolayısıyla cevap kademeli yaklaştırma olmalıdır.

CEVAP: B

www.dekaakademi.com.tr #türkiyeninhocaları

6. Soruda verilen bilgiler Melis'in çağrışımlardan faydalandığını anlatmaktadır. Bir uyarıcı bize zihnimizde olan başka uyarıcıları çağrıştırıyorsa bu duruma bilgi işleme kuramında eklemleme algısal örgütlenme yasalarında ise algıda yakınlık denir. Bu soruda da Melis aklına gelen kelimeleri söylediğine göre çağrışımlardan faydalandığı söylenebilir çağrışımların da algısal örgütlenme yasasındaki karşılığı algıda yakınlık olduğu için cevap algıda yakınlık olmalıdır.

CEVAP: E

9. Parçaya bakıldığında Naciye'nin motor dersinden başarılı olamayacağını düşünmesi durumu yer almaktadır. Klasik koşullanmada organizmanın bir işi başaramayacağını düşünmesi durumuna öğrenilmiş çaresizlik denir. Sosyal öğrenmede ise eğer bir kişi bir işi başaramayacağını düşünüyorsa o kişinin öz yeterlik kapasitesi düşüktür. Çünkü öz yeterlik özgüven anlamına gelir ve bir kişi bir işi başaramayacağını düşünüyorsa o işe ilişkin özgüveni düşüktür. Dolayısıyla Naciye'nin öz yeterlik kapasitesi düşüktür.

CEVAP: D

7. Organizma için pekiştireç ya da pekiştireci elde etme hakkı sınırlandırılmış bir süre bekletilip o süre aşıldığında pekiştireç kayboluyorsa bu duruma sınırlı bekletmeli tarife denir. Soruda da mağaza indirimi 20 Şubat'a kadar uygulayarak sınırlı bir süre vermiştir. O tarihe kadar yapılacak alışverişler %70 indirimli olacak o tarihten sonra indirimden faydalanma söz konusu olmayacaktır. Yani sınırlı bir süre indirim uygulanacaktır. Dolayısıyla cevap sınırlı bekletmeli tarife olmalıdır.

CEVAP: B

10. Parçada Naciye'yi kursa gönderen güdü sorulmaktadır. Bu soruda Naciye'nin kursa neden gittiğini bilmek yeterli olur. Yani Naciye kendi isteğiyle mi kursa gitti yoksa başkalarının isteğiyle mi eğer bu sorunun cevabı kendi isteği ile gitti olursa o zaman bu kişi içsel güdülenmiştir; ancak bu sorunun cevabı başkalarının isteğiyle gitmiştir olursa o zaman bu kişi dışsal güdülenmiştir. Soruda da kendi istediği için değil babası istediği için kursa gitmektedir. Yani cevap dışsal güdü olmalıdır.

CEVAP: C

8. Zıt tepki yöntemi diğer adıyla çatışan uyarıcılar yöntemi olarak da adlandırılır. Bu yöntemde sevilen uyarıcılar ile sevilmeyen uyarıcılar çatışır ve sevilenin hatırına sevilmeyle katlanma durumu ortaya çıkar. Bu soruda da Eda'nın sevmediği şurup çok sevdiği sütlü mamasına karıştırılarak verildiği için şurubu içmesi yani başka bir ifade ile şuruba katlanması anlatılmaktadır. Bu durum da zıt tepki yöntemini işaret etmektedir.

CEVAP: C

11. Babasının Sedat'ı azarlaması onu azara maruz bıraktığı için birinci tür cezadır. Soruda ise azarlaması değil azar kelimesi sorulmaktadır. Azar fiziksel bir müdahale değil psikolojik bir etkidir. Bu sebepten dolayı azar kelimesinin karşılığı ikincil olumsuz pekiştireçtir.

CEVAP: D

www.dekaakademi.com.tr #türkiyeninhocaları

12. Babasının Sedat'ın bir ay boyunca dışarıya çıkmasına izin vermemesi ise bir cezadır. Tür olarak bakıldığında Sedat bir ay boyunca dışarıya çıkmaktan mahrum bırakılmıştır. Mahrum bırakılma durumuna ikinci tür ceza denir.

CEVAP: B

15. Soruda Selda'nın mide bulantısını saatler önce yediği waffle ile ilişkilendirmesi anlatılmaktadır. Aradan zaman geçmesine rağmen bir uyarıcının diğer uyarıcı ile eşleştirilmesi bitişiklik ilkesine ters bir durumdur. Bitişiklik ilkesine yapmış olduğu çalışmalar ile karşı çıkan ise Garcia'dır. Dolayısıyla aradan zaman geçmesine rağmen Selda'nın bağlantı kurabilmesi Garcia etkisi olarak ifade edilir.

CEVAP: E

13. Öğrenciler soruda uykulu olmalarını sınıfın sıcak olmasına bağlamıştır. Sıcaklık insanların fiziki durumda bazı olumsuzluklara sebep olabilir. Bu olumsuzluklar ağırlık çökmesi ve uyku hâli şeklinde ortaya çıkabilir. Bu durum genel uyarılmışlık hâli olarak karşımıza çıkar. Çünkü genel uyarılmışlık hâli dışarıdan gelen uyarıcıları algılayabilme durumumuzdur. Ortamın çok sıcak olması algılama durumumuzu da düşürebilir. Bu sebeplerden cevap genel uyarılmışlık hâlidir.

CEVAP: A

14. Soruda yer alan "Arkadaşlar elimdeki oyun hamuru bir insanın hammadde gibidir. Öğretmen olduğunuzda öğrencilerinizi hamura şekil verir gibi şekillendireceksiniz." ifadesi öğretmenin davranışçı kuramı anlatacağını işaret etmektedir. Çünkü davranışçı kuram kalıtımı reddeder ve çevrenin etkisinin organizmayı şekillendireceğini savunur. Soruda da öğretmen çevreyi oyun hamuru ise insanların ham hâlini ifade eder. Bu bilgilerden yola çıkıldığında cevap davranışçı kuram olur.

CEVAP: B

16. Uzman, Mehmet Bey ve Mert'e karanlık korkusu için korkusuyla yüzleşmeyi önermiş yani taşıma dediğimiz yöntemi önermiştir. Taşıma yani karşı karşıya getirme yönteminde organizma korku ve kaygı duyduğu uyarıcılarla yüzleştirilerek bu korkularından kurtarılmaya çalışılır. Bu sebeple cevap karşı karşıya getirme olmalıdır.

CEVAP: A

1. Organizmanın karşılık bulamadığı yani pekiştireç alamadığı durumlarda sergilediği davranışları sadece arttırması ve sonrasında terk etmesine sönme patlaması, arttırarak farklılaştırması durumuna ise davranışın topoğrafyası denir. Soruda da Dilek kapının açılmamasıyla tepkilerini sadece arttırmamış aynı zamanda farklılaştırmıştır. Bunu soruda yer alan “Dilek hâlâ kapı açılmayınca bir yandan kapıyı çalmaya devam edip diğer yandan bağtırmaya, ağlamaya ve kapıyı tekmelemeye başlamıştır.” cümlesinden anlayabiliriz. Davranışlarını arttırarak farklılaştırdığı için cevap davranışın topoğrafyasındaki değişim olmalıdır.

CEVAP: D

2. Organizmanın pekiştirilmeyen ya da karşılık verilmeyen davranışları önce bir süre artar sonra da yavas yavas sönür. Bu kural ışığında soruya bakıldığında kapı açılmamaya devam ederse Dilek’in davranışları da önce bir süre daha artıp sonra sönme sürecine girecektir.

CEVAP: C

3. Soruda verilen deney örneğinde özetle deneklerin %5’i kendilerinden önce soruya yanlış cevap verenlerin cevaplarının doğru ya da yanlış olduklarına bakmadan aynı cevapları vermişlerdir. Bu durum deneklerin sosyal öğrenmede gözlemci kendilerinden önce soruya cevap verenlerin de model konumunda olduğunu gösterir. Gözlemci olan denekler model olan kişilerin davranışlarının aynılarını yaptıkları için model olan kişilerin davranışları deneklerin verecekleri tepkileri kolaylaştırmıştır. Bu sebeple cevap tepki kolaylaştırıcı etki olur. Sorudaki en kuvvetli çeldirici olan destekleyici etki kavramının ise cevap olamamasının sebebi destekleyici etkide modelin davranışlarının ödüllendirilmesi gerekliliği vardır. Deney de ise modellerin davranışları pekiştirilmemiştir. Bu sebeplerden dolayı cevap destekleyici etki değil tepki kolaylaştırıcı etki olmalıdır.

CEVAP: D

4. Bellek destekleyici yöntemlerden anahtar sözcük yönteminde yabancı dildeki kelimenin ana dildeki telaffuzu ve anlamı kullanılarak bir cümle kurulur ve bu cümle ile o kelimenin ne anlama geldiği zihinde tutulmaya çalışılır. Bu bilgilerden dolayı cevap anahtar sözcük yöntemi olmalıdır.

CEVAP: A

5. Algısal örgütlenme yasalarından algıda yakınlık kavramında üç durum yer alır. Bunlardan ilki çağrışım durumudur. Yani bir kelimenin zihinde onunla ilgili farklı kelimeleri çağrıştırmaması, diğeri vurgu durumu yani vurguya göre okunan cümlelerde farklı anlamlar çıkması sonuncusu ise uzun olan birimleri akılda tutmak için parçalamak. Sorudaki on haneli kodu kişinin parçalayarak ezberlemesi durumu da algıda yakınlık olarak değerlendirilir.

CEVAP: B

6. Soruda şifre ile ilgili bir unutma tarif edilmektedir. Unutma kavramı üzerinde durulduğundan sorunun cevabı ket vurma olacaktır. Ket vurmanın hangi yönünde olacağına unutulmuş bilginin durumu karar verir. Soruya bakıldığında Mehmet Bey, yeni şifresini yazması gerekirken yeni şifresini unutmuş eski şifresini yazmıştır. Dolayısıyla yeni şifresini unutmuştur. Bu durum ileriye ket vurma kavramını ifade eder.

CEVAP: C

7. Hazal ilk öğretmeni sevip ona koşullandığı için sonradan gelen öğretmeni sevmemektedir. İlk öğretmene duyduğu hisler ikinci gelen öğretmene sevgi göstermesini gölgelemekte engellemektedir. Çünkü bir öğretmen gidip diğeri geldiği için gelen gideni aratmıştır. Dolayısıyla cevap engelleme olmalıdır.

CEVAP: A

8. Formula -1 yarışlarında kullanılan bayraklardan damalı bayrağın işlevi sorulmaktadır. Damalı bayrak yarışın bittiğini bildirdiği için olumsuz haberci konumundadır. Çünkü olumsuz haberci uyarıcı bir olay ya da durumun bittiğini bildirir.

CEVAP: D

9. Tepki genellemesi edimsel koşullanma yoluyla oluşur. Organizmanın sergilediği davranışlara olumlu bir karşılık almasının ardından benzer ya da farklı davranışlar yapmaya devam etmesi durumudur. Sorunun C seçeneğinde yer alan "Yapmış olduğu tatlı arkadaşları tarafından beğenilen kadının arkadaşlarına çay, kahve ve yemek de yapması" cümlesi edimsel olup aynı zamanda farklı davranışları devamında getirmiştir.

CEVAP: C

10. Soruda öğretmen 5 defa parmak kaldırarak söz alanlara pekiştireç verdiği için sabit oranlı pekiştirme tarifesini kullanmaktadır. Çünkü öğrenciler kaç defa parmak kaldırdıklarında pekiştireç alacaklarını bilmektedirler.

CEVAP: B

11. Şeker bir uyarıcıdır. Aynı zamanda da fizyolojik bir uyarıcıdır. Yani öğrenilmemiştir. Ayrıca şeker öğrencilerin sevdikleri bir uyarıcıdır. Bu sebeplerden dolayı şeker olumlu pekiştireçtir. Şekeri vermek ise olumlu pekiştirmedir. Soruda şekeri vermeyi değil de şekerin işlevini sorduğu için cevap olumlu pekiştireç olmalıdır.

CEVAP: A

12. Lale Öğretmen'in öğrencilerine verdiği ödev onların yaş ve gelişimsel düzeylerine ağır gelebilecek bir ödevdir. Çünkü 2. Sınıftaki bir öğrenci her hafta atasözlerinden 30'ar sayfa kompozisyon yazamaz. Dolayısıyla cevap hazırbulunuşluk olmalıdır. Çünkü verilen ödev öğrencilerin hazırbulunuşluğuna aykırıdır.

CEVAP: E

13. Ali Bey arabasıyla ilerlerken bir kazaya şahit olur bu kaza kazayı yapan için ceza işlevi görür. Kazaya şahit olup bundan ders çıkaran Ali Bey için ise dolaylı ceza işlevi görür.

CEVAP: C

14. Merve hareket etmeyen çizgileri hareket ediyormuş gibi algılamıştır. Bu durumun özel adı "phi-fenomen" dir. Bu kavramında algısal örgütleme yasalarındaki karşılığı algıda devamlılık ya da algıda sürekliliktir.

CEVAP: B

15. Sedat Bey, öğrencilerinin ödevlerini önce her Salı kontrol ederek sabit aralıklı bir tarife uygulamıştır. Çünkü öğrenciler öğretmenin ne zaman ödev kontrol edeceğini bilmektedirler. Bu sebepten dolayı da ilk kullanılan tarife sabit aralıklı tarifiedir. Daha sonra öğretmen, bazı haftalar ödevleri kontrol edip bazı haftalar etmemektedir. Yani öğrenciler ne zaman ödev kontrol edileceğini bilmemektedir. Bu sebeple de öğretmenin kullandığı ikinci tarife değişken aralıklı tarifiedir.

CEVAP: C

1. Hakan kaza geçirip birçok bilgiyi unutmuş ancak sevgiliyle ilk karşılaştığı yeri unutmamış yani hatıraları canlı durmaktadır. Dolayısıyla Hakan'ın anısal belleği çalışmaya devam etmektedir.

CEVAP: A

2. Öğretmen öğrencisiyle konuşurken çalışan belleğini yani işleyen kısa süreli belleğini kullanmaktadır. Çünkü duyuşal kayıt bilgileri algılayan, uzun süreli bellek ise bilgileri depolayanıdır. Kısa süreli bellek işlemleri yapan bellektir. Öğretmen konuşurken veya herhangi bir şekilde yanlış yaparken kısa süreli belleğini kullanır.

CEVAP: B

3. Organizmaya yeni bir davranışı edimsel koşullanma yoluyla kazandırmak istendiğinde önce organizmanın her yaptığı davranış pekiştirilmiştir. Daha sonra sönmeye karşı dirençli olması istendiğinde değişken tarifelere geçilmelidir. Sönmeye karşı en dirençli tarife değişken oranlı tarife olduğu için cevap "Önce davranışı her yaptığında pekiştirmeli sonra değişken oranlı pekiştirmeli" olmalıdır.

CEVAP: C

4. Kadir'in babasından azar işitmesi kendisi için olumsuz bir durumu ifade eder. Okulda kalma süresini uzatan Kadir, iş yerine gidip babasından azar işitmekten kurtulmuştur. Böylelikle olumsuz bir durumdan kurtulduğundan kendisi için olumsuz pekiştirme durumu oluşmuştur.

CEVAP: D

5. Bir ayırt edici durumda organizmanın davranışların birinde azalma diğerinde artma olursa bu durum davranışta kontrast yani davranışta zıtlık olarak ifade edilir. Sorunun en büyük çeldiricisi ayırt etme kavramıdır. Ayırt etme olabilmesi için davranışın bir tarafta yapılırken diğer tarafta yapılmaması olması gerekir ancak soruda bir tarafta yapılıp diğer tarafta yapılmama durumu yoktur. Soruda bir tarafta azalan davranış diğer tarafta artmaktadır. Bu sebepten dolayı cevap davranışta kontrast olmalıdır.

CEVAP: E

6. Hull, sistematik davranış kuramında organizmaya verilen pekiştireçlerin etkisine vurgu yapmıştır. Bu vurgusunda organizma almış olduğu pekiştireçlerden dolayı performansını artırıyor ise bu durum "crespi etkisi" kavramı ile açıklanır demıştır. Dolayısıyla cevap ne kadar çok pekiştireç o kadar yüksek performans ifadesini karşılayan crespi etkisi olmalıdır.

CEVAP: A

7. Derya'nın gittiği pastanede yediği pastayı beğenmemesi kendisi için olumsuz bir duruma maruz kaldığı için ceza olarak nitelendirilir. Soruda da Derya'nın bir daha pastaneye gitmemesi nedir diye sorulmuyor neyin sonucudur diye soruluyor. Derya'nın bir daha pastaneye gitmemesi cezanın sonucudur. Soru nedir diye sorulsaydı kaçınma olurdu ancak neyin sonucudur diye sorulduğundan ceza olmalıdır.

CEVAP: A

8. Bir bilgi bütünü'nün baş tarafını hatırlamaya öncelik etkisi son tarafını hatırlamaya sonralık etkisi denir. Bilgi bütünü'nün ortası baş ve son tarafına göre daha az hatırlanıyor ise bu duruma da seri pozisyon etkisi denir. Soruda on kıtalık bir şiirin ilk üç kıtası hatırlandığı için cevap öncelik etkisi olmaktadır.

CEVAP: D

www.dekaakademi.com.tr #türkiyeninhocaları

9. Uzun süreli bellekte anısal, anlamsal ve işlem-
sel olmak üzere üç bilgi deposu bulunmaktadır.
Anısal bellekte hatıralarımız, anlamsal bellekte
okul öğrenmeleri ve bilişsel bilgilerimiz, işlem-
sel bellekte ise bir işin nasıl yapılacağı ile ilgili
psiko-motor bilgilerimiz bulunmaktadır. Soruda
da voleybol becerisinden bahsedilmektedir. Vo-
leybol psiko-motor bir aktivite olduğu için cevap
işlemsel bellek olur.

CEVAP: B

10. Pekiştireç olarak belirlenen duruma ulaşabilme-
nin en az iki pekiştirme tarifesinin şartına bağlan-
ması durumuna katışık tarife denir. Soruya bakıl-
dığında 300 tuğla taşınması sabit oranlı 1 saatte
taşınmasının istenmesi sabit aralıklı tarifiedir. Bu
iki tarifenin pekiştireç olan paraya ulaşmak için
şart olduğu duruma katışık tarife denir.

CEVAP: C

11. Thorndike'in hazırbulunuşluk yasası 1930'dan
önce ne ise 1930'dan sonra da aynı şekilde kal-
mıştır. Bu yasaya göre organizma bir işi yapmak
istiyorsa kendini hazır hissediyordur izin verin
yapsın, bir işi yapmak istemiyorsa kendini hazır
hissetmiyordur zorlamayın yapmasın bakış açısı
vardır. Soruda da aile çocuğu gitmek istediği
yüzme kursundan alıkoyduğu için hazırbulunuş-
luk yasasına aykırı davranmıştır.

CEVAP: A

12. Babanın çocuğu derslerinden dolayı azarlaması
çocuğun kendine olan öz güvenini zedeleyecek-
tir. Öz güven kavramı da sosyal öğrenme kura-
mında öz yeterlik algısına karşılık gelmektedir.
Bu sebeple çocukta olumsuz etkilenmesi bekle-
nen kapasite öncelikle öz yeterlik kapasitesidir

CEVAP: C

13. Gestalt kuramında yer alan algı yasalarına göre
uyarıcılar bazı özellikleri yönüyle sınıflamaya tabi
tutuluyorsa bu durum algıda benzerlik olarak de-
ğerlendirilir. Çünkü insanlar uyarıcıları birbirine
olan benzerlikleri yönüyle sınıflarlar. Soruda da
otel müşterileri bileklik renklerine göre sınıflandı-
ğı için durum algıda benzerlik olur.

CEVAP: E

14. Sorunun "E" seçeneğinde yer alan "Çok sıcak
olan sınıfta öğrencinin terlemesi" ifadesi öğren-
me yoluyla kazanılmış bir davranış değildir. Çün-
kü sıcak havada terleme vücudumuzun verdiği
refleksif bir tepkidir ve refleksler öğrenme değil-
dir.

CEVAP: E

1. Kişinin kendi istediği için bazı davranışları yapması durumunda içten güdülendiği söylenebilirken başkaları istediği için bazı davranışları yaptığında dıştan güdülendiği söylenebilir. Bu bilgiye bakıldığında sorunun "E" seçeneğinde yer alan "Tenise ilgisi olmayan çocuğun ablasının isteği üzerine tenise yönelmesi" örneğinde kişinin dıştan güdülendiği söylenebilir. Çünkü onu bu işe güdüleyen kendi isteği değil ablasının isteğidir.

CEVAP: E

2. Sözel malzemelerin öğrenilmesinde zihinde çağrışım oluşturmaları önemli yer tutmaktadır. Bu duruma bakıldığında soruda yer alan anlamsal çağrışım sayısı az olursa ifadesi sözel malzemenin öğrenilmesini zorlaştırır.

CEVAP: D

3. Klasik koşullanma sürecinde yer alan koşullu uyarıcı kavramı yaşanan bir olaydan sonra öğrenilmiş olan uyarıcıdır. Soruda da yaşanan tartışmadan sonra Cenk mavi gömlekli adamlardan korkmuştur. Yani mavi gömlekli adamlar Cenk için koşullu uyarıcıdır. Koşullu uyarıcılara verilen tepkiler de koşullu tepkiler olacağına göre korkmak da koşullu tepkidir.

CEVAP: A

4. Aysun muhabbet kuşunu koşullandırırken klasik koşullanma prosedürlerinden ize koşullanmayı kullanmıştır. Çünkü müziği açmış daha sonra müziği susturmuş ve kraker vermiştir. Buna karşın eğer müziği verip müzik devam ederken kraker verseydi gecikmeli koşullanma olurdu. Dolayısıyla ize koşullanma olmalıdır.

CEVAP: B

5. Pekiştirmenin her türlü davranışların yapılma sıklığını artırır. Olumlu pekiştirmede ortama olumlu uyarıcılar eklenerek davranışların yapılma sıklığı artırılırken olumsuz pekiştirmede ortamdaki rahatsız edici durum kaldırılarak davranışların yapılma sıklığı artırılır. Dolayısıyla pekiştirmenin her türünde davranışların yapılma sıklığı artar. Sorunun "D" seçeneğinde yer alan "Olumlu pekiştirme davranışların yapılma sıklığını artırırken olumsuz pekiştirme davranışların yapılma sıklığını azaltır." ifadesi yanlıştır.

CEVAP: D

6. Fabrika işçilere ikramiye verecekken jeton ve marka gibi sembolik pekiştireçleri kullanmıştır. Bir pekiştirme işlemi içerisinde sembolik pekiştireçler kullanılıyor ise uygulanan pekiştirme uygulamasına simgesel pekiştirme denir. Dolayısıyla cevap simgesel pekiştirmedir.

CEVAP: E

7. İşçiler kaç marka topladıklarında kaç jeton alacaklarını ve kaç jeton topladıklarında ikramiye alacaklarını bildikleri için sabit oranlı tarifieden bahsedilebilir. Çünkü sabit oranlı tarifiede organizma kaç davranıştan sonra pekiştireç alacağını bilir.

CEVAP: A

8. Sevilen uyarıcıların hatırına sevilmeyen uyarıcılara katlanma durumuna zıt tepki denir. Soruya bakıldığında bebekler için kullanılan pediatrik şuruplarda çocukların ilacın etken maddesine katlanmaları için tatlandırıcılar kullanıldığı anlatılmaktadır. Bu soruda da ilacın içerisine çilek aroması katılarak çocukların çilek aromasının hatırına ilaca katlanmaları sağlanmaya çalışılmaktadır. Dolayısıyla zıt tepki olmalıdır.

CEVAP: C

www.dekaakademi.com.tr #türkiyehocaları

9. Nermin Hanım'ın anlattıklarına bakıldığında sınıfın enerjisinden olumlu bir etki aldığını bunu da sınıfa yansıttığını ve sınıfında bundan memnun olduğunu çıkarabiliriz. Bu durum tek taraflı değil karşılıklıdır. Bu duruma sosyal öğrenmede karşılıklı belirleyicilik denir.

CEVAP: E

10. Bilgiyi işleme kuramına göre bütün bilgilerin ilk geldiği ve ham hâliyle bulunduğu ilk durak duyuşsal kayıt belleğidir. Soruda bilgilerin alındığı ilk bellek sorulduğu için cevap duyuşsal kayıt belleği olmalıdır. Sorudaki işleyen bellek kısa süreli belleği ifade eder ve kısa süreli bellek bilgilerin ikinci durağıdır. İşlemsel hafıza ise psikomotor ağırlıklı bilgilerin bulunduğu bellektir. Anlamsal hafıza bilişsel ağırlıklı bilgilerin depolandığı bilgi deposudur. Uzun süreli bellek ise bilgilerin son durağı olup sınırsız hafıza sahip ve bilgilerin ömür boyu depolandığı bellek türüdür.

CEVAP: A

11. Bilgiyi işleme kuramına göre uzun süreli bellek anısal, anlamsal ve işlemsel bilgi deposu olmak üzere üçe ayrılır. Bu üç kategoriden anısal bellekte hatıralarımız, işlemsel bellekte bir işin nasıl yapılacağı ile ilgili bilgiler yer alırken anlamsal bellekte bilişsel ve okul öğrenmeleri yer alır. Soru paragrafında öğretmenin öğrencilerine sorduğu soru eser yazar ilişkisi yani ezbere dayalı bir okul öğrenmesidir. Bu sebeple bu bilgiyi çağırdıkları bilgi deposu anlamsal ya da diğer adıyla semantik bilgi deposu olmalıdır.

CEVAP: B

12. Algısal örgütlenme yasalarına göre bazı durumlar bizim uyarıcıları farklı algılamamıza sebep olabilir. Mesela yüksek bir binanın tepesine çıktığımızda aşağıda kalan insanlar çok küçük gözükür ama biz onların aslında o kadar küçük olmadığını biliriz yani onlara ilişkin algımız değişmez. Bu duruma algıda değişmezlik denir. Bu soruda da ışıktan dolayı kırmızı olan boya siyah gibi gözükmemektedir ancak usta onun aslında kırmızı olduğunu ışık olmadığı için farklı gördüğünü söylemiştir. Yani ustanın kapının rengine olan algısı değişmemiştir. Dolayısıyla algıda değişmezlik olmalıdır.

CEVAP: E

13. Onay'ın arabayı kaçırarak kaza yapması kendisi için bir ceza niteliğindedir. Bu durum onu zor duruma düşürür. Babasının kendisine kızacağını bilen Onay'ın bu durumdan kurtulmak için arabanın tamponunu boyayarak kendisini bu durumdan kurtarması söz konusudur. Olumsuz pekiştirme kişinin rahatsız edici durumdan kurtulması anlamına geldiğine göre soruda da Onay'ın davranışı kendisini babasının hışmından kurtarmıştır. Dolayısıyla cevap olumsuz pekiştirme değildir.

CEVAP: B

14. Matematik dersinde öğretmen öğrencilerini pekiştirirken pekiştireci değiştirme yöntemi kullanılmaktadır. Bu yöntem organizmanın verilen pekiştirece alarak davranışı yapmaktan vazgeçmesini önlemektir. Çünkü organizma eğer aynı pekiştireci sürekli alırsa bir süre sonra rutinleşen pekiştireci onu davranışı yapmaktan uzaklaştırabilir. Dolayısıyla cevap "Öğrencilerin aynı pekiştirece alışmasını engellemek" olmalıdır.

CEVAP: D

15. Babası Arın'ı havuza alıştırmaya çalışmak için bir öğretim mekanizması izlemektedir. Bu mekanizma içerisinde önce Arın'ı havuza kucağında sokmuş sonra onu havuza bırakmış ellerinden tutmuş daha sonra önce bir elini sonra diğerini bırakarak onu havuza alıştırmıştır. Eşik yöntemi organizmayı bir duruma azar azar alıştırmada kullanılır. Dolayısıyla cevap eşik yöntemi olmalıdır.

CEVAP: E

www.dekaakademi.com.tr #türkiyehocaları

1. Soruda Handan Hanım'ın kullandığı pekiştirme tarifi sorulmaktadır. Öğrencilerinden yıldız toplamasını ve toplanan yıldızlara göre ödülendirme yapmayı planlayan Handan Hanım ödevlerini yapan öğrencilere bir yıldız vereceğini toplamda 4 yıldız toplayanlara ödül vereceğini söylemesi sabit oranlı pekiştirme denir. Çünkü sabit oranlı tarifiede kişi kaç davranıştan sonra ödül alacağını bilir. Sorunun en kuvvetli çeldiricisi simgesel pekiştirmedir. Ancak cevabın simgesel pekiştirme olmaması simgesel pekiştirme türü olduğu ancak bir pekiştirme tarifi olmadığıdır.

CEVAP: E

2. Soruda Fatih'in iki öğretmeni tanıdıktan sonra öğretmenlerden bir tanesine olan duyguları diğerine duyguları yansıtmamasını engellemiştir. Bu durumu da sorudaki şu ifadeden anlayabiliriz. "Gelen gideni aratırmış. Burhan Hoca bana kızdı ama adamın hakkı var iyi matematikçiymiş. Hakan Öğretmen'den daha iyi anlatıyor." Çünkü bu ifade Fatih'in önceki öğretmenine duygudan dolayı yeni öğretmenine bu duygularını yansıtmamasını engellemiştir. Gölgeleme kavramı bu durumda söz konusu değildir. Çünkü gölgelemede uyarıcılar aynı anda ortamda yer alırken engellemede uyarıcıların farklı zamanda ortamda olması söz konusudur.

CEVAP: C

3. Fatih sürecin başında öğretmenini ders anlatımından dolayı sevmemiş ancak daha sonra yaşanan olaylar onun öğretmenini sevmesini sağlamıştır. Klasik koşullanma sürecinde organizmanın bir uyarıcıyla ilgili duygularının zıt yönde değişmesi durumu karşıt koşullanma olarak ifade edildiği için sorunun cevabı karşıt koşullanma olmalıdır.

CEVAP: A

4. Organizmanın olumsuz davranışlarının düzeltilmesinde cezaya alternatif yöntemler kullanılabilir. Bunlardan bir tanesi bıkırtma yöntemi olabilir. Yani soruda geçen "Şirin Hanım: "Kızını sürekli olarak televizyon başında tut. Kalkmasına izin verme çok izlemekten bıksın usansın" ifadesi cevap olarak düşünülebilir. Ancak davranışları düzeltmek için cezaya alternatif süreçlerden önce olumlu davranış pekiştirme işlemi kullanılmalıdır. Bu sebepten dolayı bıkırtma yöntemini kullanmadan önce yapılması gereken pekiştirme olacağından cevap "Aysun Hanım: "Ödevlerini yaptığında kızına en sevdiği pastayı yapma sözü ver ya da neyi çok istiyorsa onu yap, ödüllendir." ifadesi olmalıdır.

CEVAP: E

5. Sorunun türü itibarıyla seçenekleri tek tek değerlendirmek gerekir. Sorudaki "Öğrenilen konunun bireyin yaşamıyla ilişkilendirilmesi" anlamsal çağrışım olarak değerlendirilir. Bu faktör konu ile ya da öğrenme malzemesi ile ilgilidir. Sorudaki diğer cümle "Öğrenilen konunun aralıklı olarak tekrarlanması" yöntem ile ilgili "Öğrenilen konunun birey tarafından sürekli tekrar edilmesi" cümlesi de yöntem ile ilgili "Öğrenilen konunun birey tarafından toplu öğrenilmesi" ve "Öğrenilen konunun dönütünün alınması" cümleleri de yöntem ile ilgili faktörler olduğu için cevap "A" seçeneğinde yer alan "Öğrenilen konunun bireyin yaşamıyla ilişkilendirilmesi" ifadesi olmalı çünkü bu durum anlamsal çağrışımı ifade eder. Anlamsal çağrışım da öğrenme malzemesinden kaynaklanan bir faktördür.

CEVAP: A

www.dekaakademi.com.tr #türkiyeninhocaları

6. Buse'nin tarih dersi ile ilgili olumsuz duygularının sorunun sonunda olumlu yönde değiştiği görülmektedir. Klasik koşullanma süreci içerisinde yer alan klasik tepkileri yok etme yollarından duygu değişimi durumu karşıt koşullanma olacağından doğru cevap karşıt koşullanma olmalıdır.

CEVAP: C

7. Organizmanın rahatsız edici bir uyarıcı ile karşılaşması durumuna birinci tür ceza denir. Buna karşın organizmanın sahip olduğu uyarıcılardan mahrum bırakılması durumuna ikinci tür ceza denir. Soruda da öğretmen öğrencilere verdiği 20 puanı geri aldığı için ikinci tür ceza kullanmıştır.

CEVAP: A

8. Organizma uzun süre yaptığı işler sonucunda belirli alışkanlıklar sağlar bu alışkanlıklar bazı durumlarda işleri kolaylaştırırken bazı durumlarda işleri zorlaştırabilir ve bu zorluklar organizmaya hata yaptırabilir. Soruda geçen "Bu duruma adapte olma sürecinde çalışanlar belirli bir süre lambaları yakmak için ellerini elektrik düğmelerine götürmüşlerdir." ifadesi kişilerin eski alışkanlıkları yüzünden hatalar yaptığını anlatmaktadır. Dolayısıyla cevap alışkanlıktır.

CEVAP: C

9. Öğrenmeyi etkileyen ve öğrenenden kaynaklanan faktörlerden genel uyarılmışlık hâli kavramı organizmanın dışarıdan gelen uyarıcıları algılayabilme derecesi ve durumudur. Dışarıdan gelen uyarıcıları sağlıklı bir şekilde algılayabilmemiz genel uyarılmışlık hâlimizin belirli bir seviyede olmasına bağlıdır. İyi bir algılama için genel uyarılmışlık hâlimizin çok yüksek veya çok düşük olmaması gerekir. Hastalık, yorgunluk, uykusuzluk, açlık, susuzluk gibi faktörler genel uyarılmışlık hâlimizi düşürür. Soruya bakıldığında öğrencilerin sınıfın sıcak olmasından dolayı uykusu gelmiş yani genel uyarılmışlık düzeyleri düşmüştür. Aylin Öğretmen de sınıfı havalandırarak öğrencilerin genel uyarılmışlık düzeylerini iyileştirecek bir hareket yapmıştır.

CEVAP: C

10. Serkan Bey soruda anlatılan duruma göre bir unutma yaşamaktadır. Ancak yaşadığı unutma önceki bilgilerinin etkisiyle yeni bilgilerde meydana gelen bir unutmadır. Ket vurma, kelime anlamı olarak bakıldığında unutma, karıştırma, bozulma gibi anlamlara gelebilir. İki yönlü gerçekleşen ket vurma kavramında yeni bilgilerimiz bize önceden bildiğimiz eski bilgilerimizi unutturuyorsa bu duruma geriye ket vurma denir. Bununla birlikte eğer önceden bildiklerimiz yeni öğrendiğimiz bilgileri karıştırmamızı sağlıyorsa bu durum ileriye ket vurma olarak adlandırılır. Soruya bakıldığında Serkan Bey önceki kredi kartı şifrelerinden dolayı yeni kartın şifresini unutmuştur. Yani ileriye ket vurma yaşamaktadır.

CEVAP: B

11. Soruda çocuğun okula karşı olumsuz bir duygusu vardır. Annesi çocuğu okula yavaş yavaş yaklaştırarak sistematik duyarsızlaştırma yöntemini kullanmıştır. Sistematik duyarsızlaştırma yönteminde olumsuz duygular oluşturan uyarıcı en zararsız hâlden başlanarak adım adım kişiye yaklaştırılır.

CEVAP: B

12. Klasik koşullanma sürecinde koşulsuz uyarıcı ve koşulsuz tepkiler öğrenilmemiş uyarıcı ve tepkilerdir. Özellikle koşulsuz tepkiler doğuştan getirilen refleksler olarak da ifade edilir. Koşullu uyarıcı ve koşullu tepkiler ise belirli bir yaşantının sonucunda elde edilen öğrenilmiş durumlardır. Soruya bakıldığında televizyonda duyulan kan anonsu sorulmaktadır. Öncelikle anons bir uyarıcıdır. Çünkü organizmayı harekete geçirir. Aynı zamanda da koşulludur çünkü kan anonsuna herkes aynı tepkiyi vermez yaşantılar sonucunda oluşan bir öğrenmeyi temsil eder. Bu sebeplerden dolayı anons klasik koşullanma sürecinde koşullu uyarıcı kavramına karşılık gelir.

CEVAP: C

13. Soruda bilgi işleme sisteminde yer alan bellek türleri ve özellikleri sorulmaktadır. Soru tamamen teorik bilgiyi içermekte ve yanlış olan seçenekler sorulmaktadır. Öncüllere bakıldığında ilk öncülde yer alan “Duyusal bellekte kapasite sınırlıdır.” ifadesi yanlıştır çünkü duyusal bellek sınırsız bir kapasiteye sahiptir. Bununla birlikte sorunun üçüncü öncülünde yer alan “Uzun süreli bellekte kodlama yapılmaz.” ifadesi de yanlıştır. Dolayısıyla cevap I ve III olmalıdır.

CEVAP: C

14. Sorunun seçeneklerini incelediğimizde halüsinasyon kavramı, olmayan durumların olduğunu iddia etmektir. Faz ardışıklığı, bir uyarıcının bize geçmişteki bazı durumları hatırlatmasıdır. Hareleme etkisi sınav kâğıtları okunurken önceki kâğıdın sonraki kâğıdı etkilemesi olarak ifade edilir. Nosebo etkisi ise bir uyarıcının kişiye zarar vermese bile kişi tarafından kendisine zarar vereceğini düşünmesidir. Sorunun “B” seçeneğinde yer alan Phi – fenomen kavramı ise hareket etmeyen uyarıcıları hareket ediyormuş gibi algılama durumudur. Soruda da ışıklı tabelalarda yer alan yazıların hareket etmesine rağmen hareket ediyormuş gibi algılanması durumu vardır. Bu sebeple cevap phi – fenomen olmalıdır.

CEVAP: B

.....#türkiyeninhocaları.....www.dekaakademi.com.tr.....

1. Soruya bakıldığında fare kuvvetli ışık ve elektrik şoku kullanılarak koşullandırılmıştır. Kuvvetli ışık fareyi yiyecek bulunan yere yönlendirmeyi öğrettiğine göre yiyeceğin başlangıç haberini veren olumlu habercilik görevini üstlenir. Olumlu habercilik kavramının diğer adı ileriye doğru koşullanmadır. Deneyin diğer kısmında ise fareye elektrik şoku verilerek yiyecek ortamdan çıkarılmış ve elektrik şokundan sonra yiyeceğin sonlanacağı öğretilmiştir. Bu durumda yiyeceğin bittiğini bildiren bir işaret olduğundan olumsuz habercilik kavramına karşılık gelir. Olumsuz habercilik kavramının diğer adı geriye doğru koşullanmadır. Dolayısıyla ışık yiyeceğin başlangıç haberini verirken elektrik şoku yiyeceğin bitiş haberini vermektedir.

CEVAP: C

2. Edimsel koşullanma sürecinde sönme durumu klasik koşullanmadaki gibi pekiştirilmeyen davranışın azalarak kaybolması şeklinde değildir. Edimsel koşullanmada organizmanın pekiştirilmeyen davranışları önce belirli bir süre artar daha sonra sönme patlamasıyla birlikte azalarak kaybolur. Sorudaki duruma bakıldığında Melih'in kuşlara vereceği yiyecekleri kestiği anlatılmaktadır. Bu durumda kuşlar ilk zamanlarda pence-
renin önüne gelmeye devam edecekler ancak yiyecek alamayınca bir süre sonra bu davranışı sergilemekten vazgeçeceklerdir.

CEVAP: B

3. Olumsuz pekiştirme kavramı ismine aldanan kişiler tarafından karıştırılan bir kavramdır. Oysaki olumsuz pekiştirme kavramında ortamda bulunan olumsuz bir durumun kaldırılarak ortamın ya da ortamdaki kişilerin rahatlatılması vardır. Yani olumsuz bir durumun ortadan kaldırılması olumsuz pekiştirme olarak ifade edilir. Sorudaki anlatılan duruma bakıldığında şiddet olaylarının öğrencileri rahatsız ettiği anlaşılmaktadır. Okul yönetimi de bu rahatsızlığı ortadan kaldırmak için okula kamera sistemi kurarak çözüm üretmiştir. Sonuç olarak okul yönetimi okuldaki olumsuz durumu kaldırmış ve öğrencileri rahatlatmıştır. Bu sebepten dolayı cevap olumsuz pekiştirme olmalıdır.

CEVAP: D

4. Organizmanın tesadüfen karşılaştığı durumların olumlu sonuçlanmasının ardından bazı uyarıcı ve durumlara bel bağlayarak onları başarı kaynağı olarak görmesi durumuna batıl davranış denir. Soruda da Nilay'ın annesinin fularına bel bağlayarak onun kendisine uğur getireceğini düşünmesi vardır. Soru köküne bakıldığında Nilay'ın davranışı sorulmaktadır. Davranış ifadesi olduğundan cevap batıl davranış olur. Sorunun en kuvvetli çeldiricisi batıl inanç seçeneğidir. Ancak soruda Nilay'ın düşüncesi değil davranışı sorulmaktadır. Bu sebeple Cevap soru köküne göre batıl davranış olmalıdır.

CEVAP: C

5. Organizmanın istenmeyen davranışlarının yok edilmesinde bir çok yöntem kullanılmaktadır. Belirtilen soru ile yöntemleri ilişkilendirdiğimizde sorunun cevabının bıkırma ya da yorma yöntemi olduğunu görmekteyiz. Çünkü soruda Nuran Hanım, çocuğuna istenmeyen davranışı sürekli yaptırarak onu bu davranıştan bıkırtmıştır.

CEVAP: B

6. Sosyal öğrenme kuramı, bireyin model alarak öğrenmesine ve davranmasına dayanır. Sosyal öğrenme kuramında model almayı etkileyen unsurlardan birisi de tepki kolaylaştırıcı etkidir. Bu kavram kişi ya da kişilerin başkalarından cesaret alarak davranışlar sergilemesine dayanır. Soruda da işçiler patronların davranışlarından cesaret alarak piste çıkmaları anlatılmaktadır. Bu durum tepki kolaylaştırıcı etki olarak ifade edilir.

CEVAP: C

7. Klasik koşullanma sürecinde yer alan kavramların oluşumuna bakıldığında bir uyarıcının koşullu uyarıcı olabilmesi için öncelikle kesinlikle nötr uyarıcı olması gerekir. Başka bir ifade ile bir uyarıcı önce nötr daha sonra koşullu uyarıcı olur. Pavlov'un zil, et ve köpek ile yaptığı deneyde de durum böyledir. Zil sesi köpek için başta herhangi bir anlam ifade etmez yani nötr bir uyarıcıdır. Daha sonra zil sesi ile eti ilişkilendiren köpek bir süre sonra zil sesine tepki vermeye başlar ve zil sesi artık kendisi için koşullu bir uyarıcı hâline gelir. Soruya bakıldığında da bir kedinin kırmızı renkli ışığa koşullandırılması anlatılmakta ve soru kökünde kırmızı ışığın koşullanma sürecinin başında ve sonunda ne durumda olduğu sorulmaktadır. Bu bilgilere göre kırmızı ışığın sürecin başında nötr sürecin sonunda koşullu uyarıcı olduğu görülmektedir.

CEVAP: C

8. Alışma diğer adıyla duyuşal uyum, organizmanın bir uyarıcıya uzun süre maruz kalması sonucu geçici bir süre o uyarıcıya tepki vermemesi olarak ifade edilir. Duyuşal uyum duyu organlarımızın hissettiklerinin ortama uyum sağlayarak tepkisiz kalmasıdır. Bu tanıma göre soruya bakıldığında Erkan'ın başta keskin kokuyu hissetmesi daha sonra o kokuya maruz kaldığı için kokuya tepki vermemesi durumu duyuşal olarak adlandırılır ayrıca kokunun bulunduğu ortamdan ayrılıp geri gelen Erkan'ın kokuyu tekrar hissetmesi de bu durumun tanımda verildiği gibi geçici olduğunu gösterir. Sorunun en kuvvetli çeldiricisi duyarsızlaşma olabilir ancak cevabın duyarsızlaşma olmamasının sebebi durumun duygularla değil duyularla ilgili olmasıdır. Çünkü duyarsızlaşma duyuların kaybolması durumudur. Korkusuzlaşma, merhametsizleşme gibi. Buna karşın soruda duygu değil koku alma duyusu yer almaktadır. Bu sebeplerden dolayı cevap duyuşal uyum olmalıdır.

CEVAP: A

9. Organizmanın yapmaktan hoşlandığı durumları kullanarak yapmaktan hoşlanmadığı işleri yaptırmaya durumuna davranış kontrol tekniklerinde premack ilkesi (büyükanne kuralı) denir. Soruya bakıldığında böyle bir durum olduğu anlaşılmaktadır. Çünkü Zeynep masa tenisi oynamayı severken tenis oynamayı sevmemektedir. Babası da sevdiği etkinlik olan masa tenisini ödül olarak kullanıp tenis oynamasını sağlamış ve Premack yani büyükanne ilkesini uygulamıştır.

CEVAP: A

10. Sosyal öğrenme kuramına göre bireyin bazı kapasiteleri onun durumlar karşısındaki davranışlarını belirler. Buna göre dolaylı güdülenme kavramında organizmanın başkalarının davranışlarını gözlemleyerek o davranışı yapmaya istekli olma durumu vardır. Soruya bakıldığında soru kökünde yer alan "Burak'ın Beyhan'ın derslerinden yüksek not alması ile derse karşı istek duyması" ifadesi dolaylı güdülenmeye karşılık gelir. Sosyal öğrenme kuramında yer alan öz yeterlik kapasitesi ise kişinin bir davranışı yapma konusunda kendisine olan öz güveninin yüksek ya da düşük olması durumudur. Soru kökünde yer alan "çalıştığı zaman kendisinin de yapabileceğini düşünmesi" ifadesi bu konu ile ilgili öz yeterlik inancının yüksek olduğunu gösterir. Dolayısıyla cevap "Dolaylı güdülenme – Öz yeterlik" olmalıdır.

CEVAP: A

11. Tolman'ın işaret öğrenme kuramında yer alan bilgilere göre gizil öğrenme, farkında olmadan özel bir çaba göstermeden bazı bilgi ve becerilerin zihnimize kodlanması ve bu durumun ortaya çıktığında farkına varma durumumuzdur. Soruya bakıldığında özel bir çaba sarf etmeden ders çalışmadan soruları sınavda cevaplayabilme durumu anlatılmaktadır. Bu durumda Yiğit, herhangi bir çaba sarf etmeden sınavdaki soruları cevaplamış yani örtük bir öğrenme sağlamıştır.

CEVAP: E

12. Henry Morton, 1880 yılında bir öngöründe bulunmuştur. Bu öngörüsünde Edison'un icadının ilerde herhangi bir karşılığının olmadığını düşünmüş ancak tam aksine Edison'un icadının hayatımızda ne kadar önemli olduğu ortadadır. Bu duruma göre Henry Morton'un sosyal öğrenme kuramına göre öngörü kapasitesi düşüktür denilebilir. Çünkü öngörü kapasitesi ileri görüşlülük demektir. Henry Morton'un bu sözü ile ileri görüşlü olmadığı ortaya çıkmaktadır.

CEVAP: C

13. Bilgiyi işleme kuramında birçok öğrenme stratejisi bulunmaktadır. Bu öğrenme stratejilerinden örgütleme birbirine benzer uyarıcıların bir arada öğrenilmesine dayanır. Gruplama kısa süreli bellekte uzun bilgilerin belleğe yerleşmesinde yapılan sınıflamadır. Yürütücü biliş ya da bilişi yönetme ise kişinin kendi öğrenme stilini bilip buna uygun hareket ettiği özgün bir öğrenme stratejisidir. Soruda da Elif "Bu teoremler, formüller ve kimlere ait oldukları bana çok soyut geliyor. O yüzden görselleştiriyorum ve sürekli göz önünde bulunduruyorum. Sınavda da görseller daha çabuk aklıma geliyor." Diyerek kendi öğrenme stratejisini ortaya koymuş ve yürütücü bilişini kullanmıştır.

CEVAP: E

14. Organizmanın rahatsız edici bir duruma maruz kalması birinci tür ceza olarak ifade edilirken organizmanın sevdiği bir uyarıcıdan mahrum bırakılması ikinci tür ceza olur. Bu bilgi ile soruya bakıldığında Özlem Hanım'ın giydiği ayakkabı kendisini rahatsız etmiş ve rahatsız edici duruma maruz kalmıştır. Bu durum birinci tür ceza olarak ifade edilir. Organizmanın rahatsız edici bir durumdan kurtularak rahatlaması durumu olumsuz pekiştirme olarak ifade edilir. Buna göre Özlem Hanım eve giderek kendisini rahatsız eden ayakkabıyı çıkartmış ve rahatsız edici durumdan kurtularak rahatlamıştır. Bu durum da olumsuz pekiştirme olarak ifade edilir. Dolayısıyla cevap "Birinci tip ceza – Olumsuz pekiştirme" olur.

CEVAP: E

15. Klasik koşullanma sürecinde koşulsuz uyarıcılar refleksif durumlarken koşullu uyarıcılar öğrenilmiş durumlardır. Sorunun öncülleri incelendiğinde birinci öncülde yer alan "Soğuk havada yüzümüzün kızarması" ifadesinde soğuk koşulsuz uyarıcı yüzümüzün kızarması koşulsuz tepki çünkü soğuk havada yüz kızarması öğrenilmiş bir durum değil tam aksine refleksif bir durumdur. Sorunun ikinci öncülünde yer alan "Annesini gören çocuğun yaptığı yanlış davranıştan sonra yüzünün kızarması" ifadesinde anne koşullu uyarıcıdır. Çünkü anne figürü yaşantılar yoluyla bir öğrenme durumunu içerir. Anneden dolayı yüz kızarması da koşullu tepki olur çünkü uyarıcı koşullu ise tepki de koşullu olmak zorundadır. Bu bilgilere bakıldığında "Soğuktan yüzün kızarması koşulsuz tepki-annesini gören çocuğun yüzünün kızarması koşullu tepki" doğru cevap olmalıdır.

CEVAP: B

YANDIM
(Deneme Testleri)

1. Uçağa binmekten korkan Ali Bey'in mecburen de olsa uçağa binmesinden bahsedilmiştir. Ali Bey'in korkuyor olması kendinin yaşadığı bir olumsuzluktan değil, bir başkasının yaşadığı olumsuzluktan kaynaklanmaktadır. Burada var olan durum dolaylı duygudur. Dolaylı duygu organizmanın farklı duygusal tepkilerini başkalarında gözlemleyen bireyin bundan etkilenecek benzer şekilde duygu işine girmesidir. Paragrafın devamında bahsedilen durum uçağa binilmiş olması ve uçaktan korkma tepkisinin ortadan kalkması durumudur. Buna ise sönme denir. Sönme, tepkinin azalarak ortadan kalkmasıdır.

CEVAP: D

2. Dışsal güdülenmede organizmayı davranışa iten dışsal bir güç olmalıdır. Çevrenin etkisi kendi isteklerinin önüne geçebilir. Burada bahsedilen durumda böyledir. Kaya istemeye istemeye tıp fakültesini okumuş ve doktor olmuştur. İçsel koşullanmada ise organizmayı davranışa iten güç bireyin kendisidir. İçsel güdülenme dışsal güdülenmeye göre daha etkilidir. Örneğin, yemek yapmaktan hoşlanan Havva Hanım'ın yemek programları izlemesi > İçsel güdülenme komşularının kendisini övmesinden hoşlanan Tuğba Hanım'ın her gün evinde temizlik yapması > Dışsal güdülenme

CEVAP: D

3. Temporal koşullanmada uyarıcı zamandır. Yani herhangi bir şeyin hep aynı zamanda pekiştirilmesi sonucu organizmanın bir müddet sonra o zamana koşullanmasıdır. Örneğin; hayvanların her yarım saatte bir yemlenmesi sonucu, hayvanların o süreye koşullanması sonucu yem beklemesi bu duruma bir örnektir.

CEVAP: C

4. Soruda Sude annesinin yaptığı gibi evi temizlediği için annesini model aldığı söylenebilir. Yani model alma durumunu sosyal öğrenme olarak nitelendirebiliriz. Evi toparlayan ve temizleyen Sude'yi annesinin para ile ödüllendirmesini edimsel koşullanma olarak değerlendirebiliriz. Çünkü edimsel koşullanmada ödül ya da pekiştireç davranış yapıldıktan sonra verilir. Nitekim soruda da annesi Sude'ye harçlığı evi temizledikten sonra yani davranışı yaptıktan sonra vermektedir. Soruda Sude'ye annesinin verdiği 50 TL'lik pekiştireci olumlu pekiştirme olarak nitelendirebiliriz. Çünkü davranış sonrasında ortama hoş giden bir uyarıcı girmiş ve yapılan davranışın sıcaklığında artışa sebep olabilecek bir durumdur. Para uyarıcısının eyleme dönüştürülerek kişiye verilmesine de olumlu pekiştirme denir. Bu kapsamda sorunun cevabı A seçeneğinde yer alan "Sosyal Öğrenme - Edimsel Koşullanma- Olumlu Pekiştirme" sıralanışıdır.

CEVAP: A

5. Paragrafa bakıldığında bankanın yaptığı kampanyada her 500 liralık alışverişe 50 liralık hediye veriliyor. Bu durumda pekiştirilen zaman aralığı değil yapılan davranış sayısıdır. O hâlde zaman değil oran aralıklı bir tarife olacaktır. Pekiştirece ulaşabilmek için 500 liralık alışveriş yapmak gerekmektedir. Yani sabit bir davranış sayısı vardır. Bu yüzden sabit oranlı pekiştirme uygulanmıştır. Şimdi diğer şıkları da inceleyelim. Sabit oranlı pekiştirme: Bu tarifiede, organizmanın belli bir sayıdaki davranışı pekiştirilir. Zaman önemli değil, doğru davranış sayısı önemlidir. Aynı süre içinde bir kişi daha az doğru davranış yaparken, bir diğeri daha çok doğru davranış yapabilir ve daha çok pekiştirilebilir. Değişken oranlı pekiştirme: Bu tarifiede, her on tepkiden sonra vb. gibi belirli bir sayıdaki tepkinin pekiştirilmesi yerine, değişen sayılardaki tepkiler pekiştirilir. Bu tarifiede önemli olan ortalama bir tepki sayısının pekiştirilmesidir. Örneğin; öğretmenler ortalama beş doğru davranışa not verebilir. Bu not bazen bir doğru davranıştan sonra, bazen on, bazen de dört doğru davranıştan sonra verilebilir. Dolayısıyla kaç davranıştan sonra not alacakları belli olmadığından etkinlik sürekli ve sönmeye karşı dirençli olabilir. Sabit aralıklı pekiştirme: Organiz-

manın belli bir zaman dilimi içinde yer alan davranışları pekiştirilir. Bu tarifede doğru davranış sayısı önemli değildir. Belli bir sürenin geçmesi önemlidir. Değişken aralıklı pekiştirme: Bu pekiştirme tarifesinde zaman sabit değildir. Pekiştirme bazen hemen, bazen daha geç kazanılabilir. Değişken oranlı pekiştirme tarifesinde olduğu gibi bunda da ortalama zaman önemlidir. Artan oranlı pekiştirme: Bu tarifede pekiştirme belli sayıda davranış yapıldıktan sonra verilir daha sonra organizmanın pekiştirece ulaşabilmek için sergilemesi gereken davranış sayısı sabit bir şekilde artırılır.

CEVAP: D

6. Soruda ülkemizin tarihindeki idamların gerçekleştirilme şekli anlatılmıştır. Sorunun kökünde ise bize soru paragrafındaki altı çizili bölümün hangi kurama ait olduğu sorulmaktadır. Soru paragrafındaki altı çizili bölümde ifade edilen “İnfazlar 1965 yılına kadar gündüzleri ve halkın izleyebilmesi için alenen ve belirli noktalarda İstanbul’da Sultanahmet Meydanı’nda, Ankara’da Saman Pazarı’nda gerçekleştiriliyordu.” ifadesi sosyal öğrenme kuramını yansıtır. Çünkü sosyal öğrenme bir kişinin bir başka kişiyi ya da olayı gözlemleyerek öğrenmesidir. Bu kapsamda bakıldığında idamların halkın önünde yapılması onların ibret alması ve modelden öğrenmesini sağlamaktır. Dolayısıyla cevap B seçeneğinde yer alan “sosyal öğrenme”dir.

CEVAP: B

7. Sedat başlarda koğuş nöbetçisinin kendisini uyandırması ile kalkarken bir süre sonra nöbetçi gelmeden aynı saatte kendiliğinden uyanmaya başlamıştır. Koşulsuz bir uyarıcının belirli zaman aralıkları ile verilmesi sonucu organizmanın bir süre sonra koşulsuz uyarıcıya ihtiyaç duymadan tepki vermesi temporal (geçici) koşullanmadır. Yani başka bir deyişle zamana koşullanmadır. B seçeneğinde verilen eş zamanlı koşullanma, nötr uyarıcıyla koşulsuz uyarıcının aynı anda verilmesi durumudur. C seçeneğinde verilen tersine koşullanma, uyarıcıların aynı kalmasına rağmen verilen tepkinin tersine dönmesi durumudur. D seçeneğinde verilen gecikmeli koşullanma, nötr uyarıcı verilmeye devam edilirken koşulsuz uyarıcının verilmesidir. E seçeneğinde verilen ize koşullanma ise, nötr uyarıcının verilmesinin ardından koşulsuz uyarıcının verilerek gerçekleşen koşullanmadır.

CEVAP: A

8. Ayşe teyze kendileri hareket etmediği hâlde yandaki otobüs hareket ettiği için kendilerini hareket ediyormuş gibi zannetmiştir. Gerçekte hareket etmeyen nesneleri hareket ediyormuş gibi algılamamıza phi-fenomen denir. Doğru cevap E seçeneğidir. Diğer kavramları da açıklayacak olursak; A seçeneğinde verilen algıda seçicilik, ilgi ve ihtiyaçla göre uyarıcıların bireyin dikkatini çekmesidir. B seçeneğindeki hareleme etkisi, sıralı uyarıcılarda ön sıradaki uyarıcı için verilen yargının ondan sonra gelen uyarıcıları etkilemesi durumudur. C seçeneğinde verilen plesebo etkisi yalancı ilaçtır. Başım ağıyor diyen bir kişiye ilaca benzer bir şeker verildiğinde ağrı geçti demesi buna örnektir. D seçeneğinde verilen nosebo etkisi ise hastalık hastalığı durumudur. Bireyin kendisine zarar vereceğini düşündüğü etkilere maruz kalmadığı hâlde bu etkilerin kendisinde oluştuğunu iddia etmesidir.

CEVAP: E

9. Hakan Bey'in durumuna baktığımızda ilkokul yaşantılarının unutulmuş olduğunu görüyoruz. Daha çok son dönem yaşantıları (öğrenmeleri) hatırlanmaktadır. Bu durumu en iyi açıklayan kavram sonralık etkisidir. Sonralık etkisi: Biliş psikolojisinde, öğrenme ortamlarında, öğrenilen şeylerin serbest hatırlanması istendiğinde son öğrenilen şeyleri daha iyi hatırlama eğilimidir. Bunun nedeni kişinin kelimeleri doğrudan doğruya henüz koruyucu prova döngüsünden çıkmamış olan kısa süreli bellekten çağırılması olabilir. Çel-dirici olarak E şıkkındaki 'Geriye Ket Vurma' dü-şünülebilir. Ancak bu kavram daha yakın zamanlı durumlar için kullanılmaktadır. Geriye ket vurma (Engelleme - Bozma - Unutma), yeni öğrenmenin önceki öğrenmeyi karıştırmaması ve zorlaştırmasıdır. Örneğin; bireyin yeni öğrendiği İngilizcedeki bazı kelimelere ilişkin bilgileri sebebiyle önceden bildiği Fransızcadaki bazı kelimelerin karşılığını karıştırmamasına ve unutmasına neden olur. Geriye ket vurmaya azaltmak başka bir deyişle yeni edinilen bir bilginin önceki bilgileri unutturmasının önüne geçmek için iki yöntem bulunmaktadır. Bunlardan birincisi iki öğrenme zamanı arasına makul bir süre koymak, ikincisi ise önceki bilgi iyice öğrenildikten sonra yeni bilginin öğrenilmesine geçilmelidir. İleriye ket vurma (Engelleme - Bozma - Unutma) önceki öğrenmenin yeni öğrenmeyi karıştırmaması ve zorlaştırmasıdır. Örneğin; birey daha önce iyi bildiği bir şarkının söz-lerinden dolayı yeni öğrendiği şarkının sözlerini karıştırmaktadır. Ya da bir öğrencinin 23 Nisan çocuk bayramında sürekli olarak önceki yıl oku-duğu şiiri hatırlaması nedeniyle, bu yılki törende okuyacağı şiiri öğrenmekte zorlanması bu duru-ma örnektir. Öncelik etkisi: Bir insana ilişkin ilk iz-lenimlerin, o insanın sonraki davranışlarını bu ilk izlenimle tutarlı bir tarzda yorumlama eğilimidir. Başkaları hakkında edinilen ilk bilgiler, sonradan edinilen bilgilerden daha ağırlıklı bir önem taşır. Unutma: Önceden öğrenilmiş olan bilgi ve bece-rilerin zihinde saklanamamasıdır.

CEVAP: D

.....#türkiyeninhocalari.....www.dekaakademi.com.tr.....

1. Alışkanlık kavramı kişilerin önceden sürdürdükleri rutin davranışlara devam etmeleri durumudur. Soruda da sürekli aynı apartmanın merdivenlerini çıkan kişilerin elektrikler olmadığı bir zamanda zorluk çekmeden merdivenleri rahatça çıktıkları anlatılmaktadır. Bu durum o kişilerin eski alışkanlıklarını devam ettirdiklerini göstermektedir. Sorudaki en kuvvetli çeldiriciler alışma ve duyarsızlaştırma olabilir. Ancak alışma aynı uyarıcıya uzun süre maruz kalan organizmanın tepkilerinin azalmasıdır. Soruda ise tepki azalması değil aksine tepkilerin devamı neticesinde merdivenleri çıkma tepkisi vardır. Duyarsızlaştırma ise daha çok psikolojik olarak kişinin bir uyarıcıya uzun süre maruz kaldıktan sonra duygularını yitmesidir. Bu bilgiler ışığında cevap C seçeneğinde yer alan “alışkanlıktır.”

CEVAP: C

2. Pelin Hanım saçında bazı değişiklikler yapmak için kuaföre gitmiş ancak kuaförde yaptığı değişiklikler hoşuna gitmemiş ve istediği saç şeklini ve rengini bir türlü yakalayamamıştır. Bu durumun suçlusunu kuaför olarak gören Pelin Hanım bir daha o kuaföre gitmemiştir. Pelin Hanım'ın bir daha kuaföre gitmemesi nedir? Şeklinde bir soru sorulmuş olsaydı cevap kesinlikle sönme olurdu. Ancak soru kökünde Pelin Hanım'ın kuaföre gitmemesi nedir? değil Pelin Hanım'ın kuaföre gitmemesi neyin sonucudur? şeklinde sorulmaktadır. Pelin Hanım'ın kuaföre gitmemesi saçının istediği gibi yapılmamasının yani hoşla gitmeyen bir uyarıcı ile karşılaşmasının sonucudur. Öğrenme psikolojisinde organizmanın hoşla gitmeyen bir uyarıcı ile karşılaşması ceza olarak tanımlanır. Bu kapsamda soru kökündeki farklılıktan dolayı cevap C seçeneğinde yer alan “ceza” kavramıdır.

CEVAP: C

3. Soru mantıklı bir cevap bulunamayan bir bilimsel problemle ilgilidir. Ancak soruda bahsedilen problemin ne olduğu önemli değildir. Önemli olan soru kökünde istenilendir. Soru kökünde İngiltere Kraliyet Kimya Birliği'nin soruna kanıtlanabilecek bir cevap istemesi vardır. Sorunlara ya da fikirlerle kanıtlarla cevap verme durumuna ise öğrenme psikolojisinde argümantasyon (dayanaklandırma) denir. Sorunun diğer seçeneklerinde yer alan temel atıf hatası, bireylerin kendileri ve başkaları hakkında yorumlarda bulunurlarken farklı davranışları durumudur. Olumsuz bir davranışı kendimiz gerçekleştirdiğimizde bu durumu geçerli bahanelere bağlarken, aynı davranışı başka bir kişi yaptığında bu durumu acımasızca onun kişiliğine yükleme durumudur. Örneğin, restoranda bardakları düşüren garsona sakar diyen bir kişinin kendisinin bardakları düşürdüğünde bu olayın yanlışlıkla olduğunu söylemesi. Sorunun C seçeneğinde yer alan donma etkisi, insanların kendi kararları gibi görünen durumlara katılma ve kararlara uygun davranma eğilimi. Örneğin, kumar oynarken kaybeden bir kişinin normalde kumardan kalkması gerekirken kumar oynamaya devam etmesi durumu. Sorunun D seçeneğinde yer alan otomatik kodlama, bilgilerin beyinde herhangi bir çaba sarf etmeden kendiliğinden kodlanması durumudur ve sorunun E seçeneğinde yer alan özel transfer ise orijinal öğrenme durumu ile transfer durumunun birbiriyle örtüşmesidir. Örneğin, iyi bir futbolcunun plaj futbolunda veya salon futbolunda da başarılı olması.

CEVAP: B

4. Belediye başkanı yarı final maçında protestoya maruz kalmıştır. Bu durumdan dolayı da final maçına gelmeyi reddetmiştir. Başkanın maça gelmekten vazgeçmesi davranışının söndüğünü gösterir. Ancak soruda maça gelmeyi reddetmesi neyin sonucunda olmuştur diye sorulduğu için doğru cevap “ceza” olacaktır. Başkana olumsuz tezahürat yapılması, onun için bir cezadır. Organizma, davranışı olumlu pekiştirilirse o davranışı yapmaya devam eder, davranışı cezalandırılırsa o davranışı yapmaktan vazgeçer.

CEVAP: C

5. Pekiştirme tarifeleri davranışı kazandırma ve devamını sağlamada etkilidir. Organizmaya yeni bir davranış kazandırırken önce sürekli pekiştirme, kazandırıldıktan sonra davranışın sönmeye karşı en dirençli hâle gelebilmesi için değişken oranlı tarifelere geçmek gerekir. Çünkü değişken oranlı pekiştirme tarifesi sönmeye karşı en dirençli tarifiedir. Bu kapsamda sorunun A seçeneğinde yer alan ifade doğru olur. Çünkü pekiştirme tarifelerinin en dirençsiz olandan en dirençli olana doğru sıralanışı şu şekildedir: sürekli pekiştirme - sabit aralıklı pekiştirme - sabit oranlı pekiştirme - artan aralıklı pekiştirme – artan oranlı pekiştirme - değişken aralıklı pekiştirme - değişken oranlı pekiştirmedir. Sorunun C seçeneğinde yer alan ifade doğrudur. Çünkü sürekli pekiştirme sönmeye karşı en dirençsiz tarifiedir. D seçeneğinde yer alan ifade doğru olur. Çünkü yukarıda yapılan sıralamaya göre sönmeye karşı en dirençli tarife değişken oranlı pekiştirme tarifesidir. Sorunun E seçeneğinde yer alan ifade de doğrudur. Çünkü kısmi pekiştirme oranlı ve aralıklı olarak ikiye ayrılır. Oranlı ve aralıklı tarifelerdeki sabit oranlı ve sabit aralıklı tarifelerde organizma ne zaman pekiştirileceğini bilir. Sorunun B seçeneğindeki ifade yanlış olur. Zihinsel engelli bireylere davranışlar kazandırılırken aralıklı değil sürekli pekiştirme tarifesi kullanılır.

CEVAP: B

6. Emre'nin misketi koltuğun altından çıkarmak için diğer misketleri ona çarptırarak çıkarmaya çalışması deneme yaptığını gösterir. Birkaç deneme yapmış ancak başarılı olamamıştır. Bunun üzerine bir süre düşünmüş, çözüme nasıl ulaşacağı aklına aniden gelmiş ve çözüme ulaşmıştır. Bu durum kavrama yoluyla öğrenmeye örnektir. Bu öğrenme üç aşamada gerçekleşir. Hazırlık, kuluçka ve çözümün ortaya aniden çıkmasıdır. Eğer misketini çıkarabilmek için diğer misketleri çarptırma denemelerinin ardından başarılı olsaydı deneme yanılma yoluyla sonuca ulaşmış diyebilirdik.

CEVAP: D

7. Kediler üzerinde yapılan bu deney seçme ve bağlamaya örnektir. Seçme ve bağlama organizmanın amacına ulaştıracak olan davranışları gerçekleştirmesi ve onu sonuca ulaştırmayan davranışlardan vazgeçmesi durumudur. Deney örneğinde de kediler çeşitli davranışlar, denemeler sergilemişler ve tesadüfen kola basarak balığa ulaşmışlardır. Daha sonra kendilerini amaca ulaştırmayan o gereksiz denemeleri yapmamışlar, yani onları elemişler ve kendilerini amaca ulaştıran kola basma davranışını sergilemeye devam etmişlerdir. Diğer seçeneklere bakacak olursak B seçeneğinde verilen kavrama yoluyla öğrenme kavramı; yapılan deneme yanılmaların ardından bir süre düşünme ve ardından sonucun aniden ortaya çıkması aşamalarından oluşur. C seçeneğinde verilen kateksis öğrenme; belli dürtülerin belli ihtiyaçlarla ilişkilendirilmesi durumudur. Örneğin; Adana'da yaşayan biri genellikle açlığını Adana kebabı yiyerek giderme eğiliminde iken Konya'da yaşayan biri etli ekmek ile giderme eğiliminde olabilir. D seçeneğinde verilen gizil öğrenme; farkında olmadan öğrendiklerimizdir. Örneğin; her gün işe gidip gelirken fark etmeden gittiğimiz yollardaki işyerlerinin isimlerini öğrenebiliriz. E seçeneğinde verilen çağrışımsal geçiş ise bir uyarıcıya gösterilen tepkinin, ortama yeni uyarıcı ekleyip yavaş yavaş eski uyarıcıyı çıkararak yeni uyarıcıya da gösterilmesi durumudur.

CEVAP: A

www.dekaakademi.com.tr #türkiyeninhocaları

8. Sorunun birinci öncülünde yer alan “Ekonomik sıkıntılar çeken Yunanistan Avrupa Birliği ile yaptığı görüşmelerin sonrasında birlikten yüklü bir para yardımı alarak sıkıntılarını az da olsa hafifletmiştir.” ifadesi bir olumsuz pekiştirmedir. Çünkü Yunanistan para yardımıyla kendisini sıkıntıya sokan bir durumdan kurtulmuştur. Sorunun ikinci öncülünde yer alan “Tarihi ahşap bir evde çıkan yangın çevredeki binalara da sıçramış bu yangını gören bir vatandaş itfaiyeye haber vermiş ve haberi alan itfaiye vakit kaybetmeden yangını söndürüp insanları yaralı da olsa kurtarmıştır.” ifadesi de bir olumsuz pekiştirmedir. Çünkü itfaiye sayesinde yangın olumsuzluğu ortadan kalkmıştır. Sorunun üçüncü öncülünde yer alan “Okullar arasında düzenlenen bilgi yarışmasına katılan Bilge birinci olmuş ve bu birinciliği ile 1000 TL ödül almaya hak kazanmıştır.” ifadesi ise bir olumlu pekiştirmedir. Çünkü Bilge yarışmada aldığı derece ile istenilen bir uyarıcı olan para ödülünü almıştır. Olumsuz pekiştirme kavramının ise olumsuz bir durumun ortadan kalkarak ortama ya da kişilere rahat bir nefes aldirmek olduğu düşünüldüğünde cevap B seçeneğinde yer alan “I ve II” dir.

CEVAP: B

10. Zil sesine koşullanan bir kediyi ışığa da koşullamak istediğimizde, ışığı zil sesinden önce vermemiz gerekir. Nötr uyarıcı, koşulsuz uyarıcıdan önce ya da ikinci bir uyarıcıya koşullamak istiyorsak örnekte olduğu gibi, nötr uyarıcıyı koşullu uyarıcıdan önce vermemiz gerekir. Sarı ışık zil sesinden önce verilmelidir. Ancak soruda önce zil sesi sonra ışık verilmiştir. Zil sesine zaten bir koşullanma olduğu için zil sesini duyan kedi tepkiyi verecek, ışığa koşullanma olmayacaktır. Zil sesi ışığı engelleyecektir. Doğru cevap engelleme olacaktır. Engelleme ile gölgeleme karıştırılabilir. Gölgeleme de iki uyarıcı da aynı anda ortamdayken organizma güçlü olan uyarıcıya tepki verir. Güçlü olan uyarıcı zayıf olan uyarıcıyı gölgeler. Engelleme de ise iki uyarıcı aynı anda ortamda değildir.

CEVAP: B

9. Çocuk ağladığında babası dayanamayıp hediye aldığı için çocuğun ağlama davranışı pekiştirilmiştir. Pekiştirilen davranışlar yapılmaya devam edecektir. Çocuğun da ağlama davranışı devam edecektir. Böyle bir durumda davranışın sönmesi için ağladığında hediye alınmamalı, sönmesi için görmezden gelinmelidir. Pedagogun da tavsiyesi böyle olmuştur. Edimsel koşullanmada pekiştirilmeyen davranışlar söner ancak sönmeden önce davranışta bir artış gözlenecektir. Buna sönme patlaması denir. Babası çocuğunun ağlamasını görmezden geldiğinde çocuk önce daha çok ağlayacak ve sonra ağlama davranışı sönecektir.

CEVAP: D

.....www.dekaakademi.com.tr.....#türkiyeninhocaları.....

1. 2. labirentteki fareler öğrendiklerini gösterememişler yani davranışa dönüştürmemişlerdir ama öğrenmişlerdir. Performansa dönüştürülmeyen öğrenmeler gizil öğrenmelerdir. Fareler farkında olmadan gittiği yolları öğrenmişlerdir. Sonunda bir ödül olmadığı için davranışlarında bir değişiklik görülmemiştir. Biz de okula giderken yolumuz üzerindeki işyerlerini farkında olmadan öğrenebiliriz. Diğer seçeneklere bakarsak; A seçeneği gizil sönme, organizmanın gözlemediği modellerin davranışları yapmamasından dolayı kendisinin de bu davranışlardan vazgeçmesidir. Sosyal öğrenme yoluyla davranışların sönmesi durumudur. C seçeneği zihinsel deneme yanılma, organizmanın karar vermeden önce bilişsel olarak durumu gözden geçirmesi durumudur. D seçeneği kateksis öğrenme, belli dürtülerin belli ihtiyaçlarla giderilmesidir. E seçeneği alan biliş yolları ise, bir problem çözme stratejisidir. Herkesin problemi farklı bir şekilde çözmesi durumudur.

CEVAP: B

2. Yapılan deneyde 1. gruba sestten sonra elektrik şoku vermiştir. Bu yüzden 1. gruptakiler için ses elektrik şokunun geleceğini haber eder. Bir olayın başlangıcını haber eden habercilik olumlu haberciliktir. Diğer adıyla ileriye koşullanmadır. 2. gruptakilere ise şoktan sonra ses verdiği için ses onlara şokun bittiğini hatırlatmaktadır. Yani olumsuz habercilik ya da geriye koşullanmadır. Soruda sesin 1. gruptakiler için ne anlama geldiği sorulduğu için doğru cevap ileriye koşullanma olacaktır.

CEVAP: A

3. Ceza verilirken dikkat edilecek hususlara baktığımızda A, C, D ve E seçeneklerindeki ifadeler doğrudur. Ancak B seçeneğindeki "Verilecek ceza öğrenciyle tartışılmalı ve ortak bir karara göre uygulanmalıdır." ifadesi yanlıştır. Verilecek ceza öğrenciyle tartışılıp ortak karara göre verilmez. Aksi takdirde verilen cezanın bir caydırıcılığı olmaz. Ceza öğrenciyi istenmeyen davranıştan uzaklaştıracak nitelikte olmalıdır.

CEVAP: B

4. Organizmanın yapmış olduğu türlü denemelerin ardından bir işi yapamayacağına olan inancına öğrenilmiş çaresizlik denir. Başka bir deyişle organizmanın davranışlarıyla olumsuz bir sonucu kontrol edemeyeceğini öğrenmesinden sonra, davranışlarıyla olumsuz sonucu ortadan kaldırmayacağı durumlarda gereken çabayı gösterememesidir. Soruda da kızın yaptığı çabaların sonuçsuz kalması üzerine, daha kalabalık bir caddeye döndüklerinde kurtulmak için çaba sarf etmediğinden bahsediliyor. Bu nedenle cevap öğrenilmiş çaresizlik olacaktır.

CEVAP: A

5. Sorulara cevap vermekte çekingen davranan Ahmet, bazen arkadaşlarının rahatça cevap verdiğini görür ve cesaretlenir. Burada vurgulanan kavram tepki kolaylaştırıcı etkidir. Tepki kolaylaştırıcı etki; gözlemcinin, model aldığı kişinin davranışlarından cesaret almasıdır. Emin olmadığı için eğer yanlış cevap verirse öğretmenin kendisine kızacağını düşünmektedir ve aynen düşündüğü gibi gerçekleşmiş, soruya doğru cevap veremeyince tarih öğretmeni Ahmet'e kızmıştır. Burada öğretmenin Ahmet'e kızmaması ceza, Ahmet'in düşüncesinin vuku bulması kendini gerçekleştiren kehanettir. Bundan sonra Ahmet'in yalnız tarih değil, diğer ders öğretmenlerinden de korkması ise uyarıcı genelleşmesidir. Uyarıcılar (öğretmenler) benzer, tepki (korku) ise aynıdır. Soruda sönme kavramına ilişkin bir açıklama verilmemiştir.

CEVAP: E

6. Orhan elementleri sırasıyla aklında tutabilmek için bir yöntem kullanmıştır. Aklında tutacağı kavramların baş harflerinden birer kelime oluşturarak bir cümle oluşturmuştur. Baş harflerden bir cümle oluşturmaya akrostiş yöntemi denir. Akronim yöntemi ise ilk harf yöntemidir. Sadece ilk harfleri bir araya getirerek bir kelime oluşturulur. Diğer seçeneklerdeki ifadeleri açıklayacak olursak; kanca yöntemi, sırayla hatırlanması gereken bilgiler için 1'den başlayarak sayılarla belirli sözcüklerle eşleştirilerek hatırlanmasıdır. Loci yöntemi, hatırlanmak istenilen öğelerin çevredeki öğelerle eşleştirilerek zihinde görsel çağrışımlar yapma işidir. Anahtar sözcük yöntemi ise, genellikle dil eğitiminde kullanılır. bu yöntem ile yabancı dildeki sözcüğün ana dildeki söylenişine uygun kelimeler kullanılır.

CEVAP: D

7. Bilgisayarının olmamasından dolayı Selim ders yapma davranışından vazgeçmiştir. Yani ders çalışma davranışı sönmüştür. Bilgisayarının olmaması Selim için olumsuz bir durumdur. Babası Selim'e bir bilgisayar hediye etmiştir ve bu olumsuz durumu ortadan kaldırmıştır. Yani olumsuz pekiştirme yapmıştır. Oyun oynayan Selim'e babası ödevlerini bitirdikten sonra bilgisayar oynamalısın demiştir. Burada babanın kullanmış olduğu davranış kontrol tekniği, premack ilkesidir. Koşullu anlaşma değildir. Bunu dikkate almayan Selim'in elinden bilgisayarının alınması II. tip cezadır. Babasının yalnız ertesi gün olan ödevini değil, o hafta yapması gereken bütün ödevleri yaptırması onarıcı aşırı düzeltmedir. Paragrafta koşullu anlaşma kavramına ilişkin bir örnek verilmemiştir.

CEVAP: A

8. Takım oyuncularının 1 puan alabilmeleri için karşı takım oyuncularının tamamını devre dışı bırakmaları gerekmektedir. Burada pekiştirilen zaman değil davranış sayısıdır. Eğer bir takım toplamda 8 oyuncuyu devre dışı bırakırsa kazanacaktır. O hâlde yapılacak davranışın sayısı da bellidir. Soruda oyuncuların bireysel değil, takım olarak vurması gereken oyuncu sayısı sorulmaktadır. Bu yüzden doğru cevap sabit oranlı pekiştirme olacaktır.

CEVAP: A

9. Öncelikle seçeneklerdeki kavramları açıklayalım:

•**Hawtorn etkisi:** Bireylerin başkaları tarafından takip edilen ortamlarda farklı, takip edilmeyen ortamlarda farklı hareket etmeleridir.

•**Crespi etkisi:** Yapılan pekiştirmenin gücü ve büyüklüğünün gösterilen tepkiyi etkilemesi durumudur.

•**Zeigarnik etkisi:** Yerine getirilmesi için bir görev verildiğinde bir gerilim sistemi oluşmasıdır.

Görev tamamlandığında bu gerilim ortadan kalkar. Görev tamamlanamazsa gerilim devam eder ve büyük ihtimalle görev aradan zaman geçmesine rağmen hatırlanır.

•**Öncelik etkisi:** Bir olay ya da kişi hakkında edinilen ilk bilgi ve yaşantıların sonradan edinilen bilgi ve yaşantılardan daha ağırlıklı bir önem taşınması ve daha iyi hatırlanması durumudur.

•**Horn etkisi:** Bir kişinin öne çıkan olumsuz bir özelliğinin onun hakkında genel bir olumsuz yargıya varılmasını sağlamasıdır.

Buna göre paragrafı incelersek; iki arkadaşın ertesi gün sunumları vardır ancak birinin sunumu iptal olur. Akşam maçı izlerlerken ertesi gün sunum yapacak olan kişi maça konsantre olmakta zorlanır. Çünkü yarım kalmış bir iş onda bir gerilim etkisi oluşturmuştur. Bu gerilim görev tamamlanana kadar devam edecektir. Bu durum zeigarnik etkisi ile açıklanabilir.

CEVAP: C

10. Paragrafta Şahin'in uçmak istemesinden bahsediliyor. Fakat bu mümkün görünmemektedir. Çünkü insanlar uçamaz. Buna türe özgü hazır oluş denir. Türe özgü hazır oluş: Öğrenilecek davranış için gerekli olan biyolojik donanımına sahip olmayı ifade eder. Örneğin insanlar uçmayı öğrenemezler, çünkü biyolojik olarak uçmaya temel oluşturacak organlara sahip değildirler. Diğer şıkları inceleyelim. Büyüme: organizmada zamanla meydana gelen niceliksel olarak gözlenebilen fiziksel değişimlere denir. (gelişimde öğrenme vardır) Olgunlaşma: fiziksel açıdan büyüyen organizmanın yaşa bağlı fiziksel işlevleri yerine getirmesini sağlayan biyolojik değişimi açıklar.

CEVAP: B

1. Ceyda müdür yardımcısına çıkaracakları dergiyi engellilere ithaf etme fikrini söylemiş müdür yardımcısı da bunu kabul etmiş ayrıca derginin her sayfasının bir bölümüne bu durumu renkli ve büyük puntolarla yazmanın daha iyi olacağını söylemiş. Soru kökünde müdür yardımcısının yürüttüğü fikrin öğrenmeyi etkileyen faktörlerden hangisiyle ilgili olduğu sorulmuştur. Bu sorunun cevabı algısal ayırt edilebilirliktir. Çünkü bir dokümanda renkli, büyük, farklı vb. şekillerde yazılan durumlar her zaman diğerlerinden algısal olarak daha dikkat çeker. Bu kapsamda cevap A seçeneğinde yer alan “algısal ayırt edilebilirlik”tir.

CEVAP: A

2. 1. soru ile aynı paragrafı ilgilendiren bu soruda ise paragrafın başka bir yerindeki durum olan okula plaket verilme hadisesi sorulmaktadır. Plaket bir ikincil olumlu pekiştireçtir. Bir kişiye ya da bir kuruma olumlu bir pekiştirecin verilmesi de olumlu pekiştirme olarak tanımlanır. Bu kapsamda cevap C seçeneğinde yer alan “olumlu pekiştirme” kavramıdır.

CEVAP: C

3. Soruda kanundan kaçan Cem Bey’in durumu anlatılmaktadır. Cem Bey uzun aramaların ardından bir şekilde sıkıştırılmış ve yakalanmıştır. Ancak teslim olmayı bir şartla kabul etmiş kendisini saklandığı yerde bulan ve aynı anda orada bulunan Türk ve Yunan polislerden Türk polislerle teslim olmayı istemiştir. Bu duruma öğrenme psikolojisinde gölgeleme denir. Çünkü gölgeleme uyarıcıların aynı anda ortamda olduğu bir durumda organizmanın kendisi için baskın olan uyarıcıyı tercih etmesi durumudur. Dolayısıyla cevap A seçeneğinde yer alan “gölgeleme” kavramıdır.

CEVAP: A

4. Sultan katıldığı etkinlikler çerçevesinde gittikleri bir mekanda birden ağlamaya başlamıştır. Sebebi sorulduğunda ise mekanın daha önceden kendisinde bir anısı olduğundan bahsetmiştir.

• **Koşullu uyarıcı:** Öğrenilmiş olan bir uyarıcıdır. Başlangıçta etkisiz olan, fakat koşulsuz bir uyarıcıyla eşleştirilmesi sonucu koşullu davranımını uyandırır hâle gelen uyarıcıdır. Burada en önemli unsur, daha önce öğrenmenin gerçekleşmiş olmasıdır. Önceden bir yaşanmışlık şarttır. Nötr bir uyarıcı olan Sultan Ahmet Camii, Sultan için koşullu bir uyarıcı olmuştur.

• **Koşulsuz uyarıcı:** Her zaman aynı tepkisel davranımı uyandıran uyarıcılardır. Pavlov’un deneyinde daha koşullanmadan öne bile, köpeğin ağzına konan yiyecek salya salgılama davranımına neden olmuştur. Bu davranıma neden olan uyarıcı koşulsuz uyarıcı olur. Burada koşulsuz uyarıcı yiyecektir.

• **Nötr Uyarıcı:** Organizmaya tepki vermeye götürmeyen, organizma için hiçbir şey ifade etmeyen uyarıcıdır.

CEVAP: A

www.dekaakademi.com.tr #türkiyeninhocaları

5. Getir – götür İsmail siparişleri tedarik ettiğinde mahalleli tarafından ödüllendirilmekte ve kendisine bazen üç bazen beş sipariş sonrası harçlık verilmektedir. İsmail'in kaç davranıştan sonra pekiştirileceği belli değildir. Bu durum değişken oranlı tarife örnektir.

• **Değişken aralıklı pekiştirme:** Bu pekiştirme tarifesine zaman sabit değildir. Pekiştirme bazen hemen, bazen daha sonra alınabilir. Bunu fark eden organizma, pekiştirece ulaşmak için her an beklenti içindedir ve kendinden beklenen davranışı sergilemeye devam etmektedir. Değişken aralıklı pekiştirmeye örnek olarak öğretmenlerin bazen haftada bir, bazen iki haftada bir, bazen ise haftada iki defa sınav yapmaları gösterilebilir.

• **Sabit aralıklı:** Organizmanın davranışlarının pekiştirilmesi belli bir zamana göre yapılır. Sayısı önemli değildir, süre önemlidir.

• **Sabit oranlı:** Davranışın pekiştirilmesinde zaman değil, davranış sayısı önemlidir. Organizma kaç davranıştan sonra pekiştirileceğini bilir.

• **Eş zamanlı tarife:** İki veya daha fazla birbirinden farklı tarifenin eş zamanlı olarak seçime açık olduğu bir süreçtir.

• **Değişken oranlı:** Bu tarife organizma kaç davranıştan sonra pekiştirileceğini bilmez. Çünkü her seferinde farklı sayıdaki davranışlar pekiştirilir. Sönmeye karşı en dirençli tarife.

CEVAP: E

6. • **Bilişsel yaklaşım:** Çevreden gelen uyarıcıların pasif bir alıcısı olmayan birey, o uyarıcıları yorumlayıp zihinsel süreçte onlara bir mana yükleyebilir. Burada pekiştirme süreci dönüt olarak düşünülür.

• **Davranışçı yaklaşım:** Çevredeki ortam uygun bir şekilde dizayn edilirse istenilen davranışlar görülecektir. Bu davranışlar görülecektir. Bu davranışlar pekiştirilirse daha sağlıklı bir süreç yaşanır. Pekiştirme çok etkilidir.

• **Sosyal öğrenme:** Bandura ve taraftarları kişilik üzerine çalışırken insan davranışlarıyla ilgili bilimsel, kolay sınırlanabilir görüşler öne sürmüştü.

• **Yapılandırmacı yaklaşım:** İnsanların kendi deneyim ve düşünceleri sonucunda kendi bilgilerini ve zihinsel modellerini oluşturdukları şeklindeki yaklaşımın adıdır. Yani bir durum iki kişi için de aynı anlamı taşıyabilir.

CEVAP: A

7. Genel olarak yalnız yaşayan bir tip olan Ahmet Bey vakit geçirmek için televizyon izleme işini fazla yapmaktadır. Zaman içinde bu durum onda bir alışkanlığa dönüşmüştür. Çok kalabalık ortamlarda dahi sohbet etmek, arkadaşlarıyla konuşmak yerine televizyon izlemek istemektedir. Burada bahsedilen durum Watson'un bitişliklik kuramında yer alan sıklık ilkesidir. (B şıkkı) Sıklık ilkesi: Belli bir uyarıcıya karşı daha sık gösterilen bir tepkinin, aynı uyarıcıyla karşılaşıldığında gösterilme olasılığının fazla olmasıdır. A şıkkındaki öğrenilen özellikler soruyla bağlantısızdır. C şıkkındaki pekiştirme ilkesi de konudan kopuktur. Sonuculuk ilkesi: Organizma belli bir davranışta son olarak hangi davranışı göstermişse aynı durumla karşılaşıldığında aynı davranışı gösterme eğilimindedir. D şıkkındaki yer alan sonuculuk ilkesi çeldirici şık olarak verilmiştir. Fakat görülmektedir ki sıklık ilkesi paragrafta daha uygundur. Ahmet Bey en sık yaptığı televizyon izleme davranışını sergilemeye devam etmiştir.

CEVAP: B

8. • **Ön koşullanma:** Klasik koşullanmada nötr olan iki uyarıcının birlikte uygulanması, sonra da birisinin koşulsuz uyarıcı ile birleştirilmesi sonucu, her iki nötr uyarıcının da tepki yaratma gücü kazanması. Örnek: Arabada genelde radyonuzda müzik dinliyorsunuz. Bir gün radyonuzu açmıyorsunuz ve o gün bir kaza oluyor. Bugünden sonra arabaya binmeye korkuyorsunuz ve ayrıca radyoyu gördükçe de tırmaya başlıyorsunuz.

• **Üst düzey koşullanma:** Koşullu tepki bünyeye yerleştikten sonra aynı sistem içinde yapılan çalışmalarla başka bir koşullu uyarıcıya karşı da organizmanın koşullanmasını sağlamaktır. Örneğin: Otobüs kazası yaptınız. Otobüsten korkuyorsunuz. Otobüse karşı bir koşullanma oluyor. Sonra otobüsün otogarla ilişkisini bildiğiniz için otogardan da korkmaya başlıyorsunuz. Otogara karşı da koşullanıyorsunuz.

• **Garcia etkisi** (Olumsuz Tat koşullanması) tepkisel koşullamanın özel bir hâlidir. Temel mantığı bitişiklik olmadan koşullama gerçekleşebilir. Yani uyarıcı ile tepki arasında geçen süre oldukça uzundur. Ancak tepkisel koşullamada bitişiklik söz konusudur. Olumsuz tat koşullanması (Garcia Etkisi), organizmanın yediği her hangi bir yiyecek, o an içinde bulunduğu hastalıkla (mide bulantısı, zehirlenme vb.) arasında ilişki kurması sonucu yediği yiyecekten kaçınması durumudur. Olumsuz tat koşullanması bir seferde gelişebilir. Tekrara gerek yoktur.

• **Edimsel Koşullanma:** Davranışın arkasından davranışı biçimlendirici uyarıcı verilerek yapılan koşullanmadır. Örnek: Kutu içindeki farenin, yaptığı hareketlerinden birinde pedala bastığında kutunun içine yiyecek verildiğini çözmesi ve acıktığında pedala basması

• **Uyarıcı Genellemesi:** Bir organizmanın, koşullandığı durumlara benzer durumlara da aynı davranışı göstermesidir. Örneğin yaşlı bir teyze yer veren bir çocuk takdir edilmişse görüldüğü diğer yaşlılara da yer verecektir.

CEVAP: B

9. Artvin'in Arhavi ilçesinde 6 yıldır 6-14 yaş aralığındaki kız ve erkek çocukların karma olarak yer aldığı "Okul - Çocuk Futbolu Şenlikleri"ni gönüllü olarak düzenleyen Kadioğlu, düzenlediği turnuvada centilmence davranışlar sergileyen oyunculara mavi kart gösterme uygulaması başlatıp en çok mavi kart toplayan öğrenciyi en centilmen seçerek çeşitli ödüllerle ödüllendirmektedir. Kadioğlu'nun burada kullanmış olduğu tarifede ödül en çok mavi kart toplayan öğrenciye verilecektir. Ancak en çok mavi kart toplayan öğrencinin kim olacağı belli değildir. Başka bir deyişle bir öğrencinin ödülü alabilmesi için kaç tane mavi kart toplayacağı belli değildir. O hâlde kart toplamak davranışı ödüllendirileceği için oranlı kaç kart toplanacağı belli olmadığı için değişken oranlı tarife uygulanmıştır.

CEVAP: C

10. Paragrafta centilmence davranışlar sergileyenler pekiştirilmektedir. Ancak centilmence davranış sergileyen öğrenciler mavi kartla ödüllendirilmektedir. Mavi kart bu pekiştirmede bir semboldür. Dolayısıyla kullanılan pekiştireç türü sembolik pekiştireçtir. Sembolik pekiştireç, tek başına bir anlam ifade etmeyen ancak diğer pekiştireçlerle ilişkilendirildiğinde anlam kazanan uyarıcılardır. Diğer seçeneklerdeki pekiştireç türlerini de inceleyecek olursak; sosyal pekiştireç, organizmayı sosyal açıdan mutlu eden uyarıcılardır. Kişiyi sosyal hayat içerisinde onurlandırır. (sarılmak, takdir etmek, alkışlamak) Faaliyetsetel pekiştireç, organizmanın yapmaktan hoşlandığı faaliyetlerle ödüllendirmektedir. (Spor yapmak, sinemaya gitmek). Nesnel pekiştireç, tek başına bazı anlamlar ifade eden somut nesnelerdir. (oyuncak, kalem, kitap). Birincil olumlu pekiştireçler ise, organizmanın yaşamını sürdürebilmesi için ihtiyaç duyduğu fizyolojik ihtiyaçların karşılanmasıdır. (yiyecek, içecek, uyku)

CEVAP: B

1. Garcia etkisi (olumsuz tat koşullanması) tepkisel koşullanmanın özel bir hâlidir. Temel mantığı bitişiklik olmadan koşullanmanın gerçekleşebileceğidir. Yani uyarıcı ile tepki arasındaki süre oldukça uzundur. Ancak tepkisel koşullanmada bitişiklik şarttır. Garcia etkisi, organizmanın yediği herhangi bir yiyecek, o an içinde bulunduğu hastalık arasında ilişki kurması sonucu son yediği yiyecekten kaçınma durumudur. Bu durumda tekrar şartı yoktur, koşullanma bir seferde gerçekleşebilir. Bu soruda midesi bulanana bir kişinin en son yediği yemekle bağlantı kurması Garcia etkisine bir örnektir. Soruda çeldirici şık olarak "uyarıcı genellemesi" verilmiştir.

Uyarıcı genellemesi: Bir organizmanın koşullandığı durumlara benzer durumlara da aynı davranışı göstermesidir.

Kavramlar Arasındaki Fark	
Garcia Etkisi	Uyarıcı Genellemesi
Birbirini çağrıştıran uyarıcılara tepki verme	Birbirine benzer uyarıcılara tepki verme

CEVAP: C

2. Öğrenciler ders öğretmenini dinlerken öğretmen şekil sayılabilir. Fakat içeriye arı girince arı şekil olmuş ve öğretmen zemin olmuştur. Şekil – zemin ilişkisi vardır.

• **Şekil-Zemin ilişkisi:** "Algıda seçicilik" kuramına göre, dikkatin yoğunlaştığı obje şekil, diğer yüzeyler zemindir. Şekil ve zemin mutlak kavramlar değildir, dikkatin yoğunlaştığı noktaya göre şekil ve zemin değişir.

• **Yakınlık ilkesi:** Duyusal anlamda birbirlerine yakın olan uyarıcılar (vurmalı bir çalgıdan gelen ses, bitişik noktalar) bir küme olarak algılanır. Buradaki yakınlık daha çok "zaman ve mekan" anlamındadır.

• **Tamamlama ilkesi:** Duyusal anlamda eksik girdi içeren uyarıcılar (yarım bir fotoğraf, bozuk bir plakta çalan şarkı) tam olarak algılanır. Bu nedenle bir resimdeki kişiyi tanıyamız için resmin yarısını görmemiz de yeterli olur.

• **Algıda Bütünlük:** Bir varlığın, bir cismin ayrıntılar toplamı olarak değil tümüyle algılanmasından oluşan bütünlüktür. savunucusu Gestalt'dır.

• **Algıda değişmezlik:** Uyarana farklı görünse bile onu var olan şekliyle algılamaktır.

CEVAP: A

3. Paragrafın özetine bakıldığında Tuğba içinde bulunduğu durumdan memnun değildir, rahatsızlık duymaktadır. Sınavlardan aldığı notları üzmüştür. Bunun üzerine kendine bazı sözler vermiştir. Kendisiyle anlaşma yapmıştır. Kendini ödüllendirme yoluna gitmiştir.

• **Koşullu anlaşma:** Bireyin kendisiyle veya başkasıyla yapmış olduğu anlaşma çeşididir. A şıkkındaki koşullu anlaşma ile paragraftaki durum örtüşmektedir. Koşullu anlaşma bir edimsel koşullanma ilkesidir.

• **Edimsel koşullanma:** Skinner'e göre bir davranışın sonucu, organizma için hoş gider, olumlu bir durum yaratıyorsa, o davranışın tekrar ortaya çıkma olasılığı artar. Davranışın arkasından olumlu uyarıcı verilerek yapılan koşullanmaya denir. Diğer bir ifadeyle pekiştirilen davranış öğrenilir.

• **Premack ilkesi:** Tercih edilen bire davranış pekiştirici olarak kullanılarak tercih edilmeyen davranış ortaya çıkarılmaya çalışılır. Örneğin sebze yemeyi sevmeyen ancak tatlıyı seven bir çocuğa "Sebze yemeğini bitirdikten sonra tatlı yiyebilirsin." denmesi.

CEVAP: A

4. Tuğba'nın çok sevdiği uyku durumunu terk etmesi başka bir deyişle sahip olduğu bir şeyden mahrum bırakılması II. tür ceza olarak değerlendirilebilir.

• **II. tür ceza:** İstenen bir uyarıcının organizmadan veya ortamdan alınmasıdır. "Sınıfın huzurunu kaçıran öğrenciyi teneffüse çıkarmamak"

• **Olumlu pekiştirme:** Davranışın devamı için hoş giden bir uyarıcının organizma veya ortama verilmesidir.

• **Olumsuz pekiştirme:** Davranışın devamı için hoş gitmeyen uyarıcının ortamdan çekilmesidir. Uyarıcının çekilmesiyle rahatsız edici durum ortadan kalkar ve organizma davranışı yapmaya devam eder.

• **I. tür ceza:** İstenmeyen uyarıcının ortama sokulması ya da organizmaya verilmesidir.

CEVAP: A

5. Melda'nın partiye gitmek için ailesinden izin alma sürecine bakarsak, doğrudan ailesine gece kulübünde düzenlenen partiye gideceğini söylemediğini görüyoruz. Öncelikle akşam yemeğinden sonra masayı toplamak için annesine yardım etmiş, sonra partiye tüm arkadaşlarının katılacağını, eve geç kalmayacağını ve alkol almayacağını söyleyerek onları bu fikre alıştırmıştır. Başka bir deyişle doğrudan partiye gitmek istediğini söyleyerek ailesinin eşik değerini aşmamıştır. Onlara bu fikri kademe kademe aşlamıştır ve sonunda istediği izni almıştır. Bu durum eşik yöntemine (alıştırma) örnektir. Eşik yöntemi kademeli yaklaştırma ya da sistematik duyarsızlaştırma yöntemi ile karıştırılabilir. Kademeli yaklaştırma yönteminde bireye daha çok psikomotor bir davranışın kazandırılması söz konusudur. Kazandırılacak davranış küçük parçalara bölünür ve her parçadan sonra pekiştireç verilir. Sistematik duyarsızlaştırma yöntemi korku, kaygı, fobi gibi duyuşsal olumsuzlukların ortadan kaldırılması durumudur ve pekiştireç yoktur. Zıt tepki yöntemi sevilenin hatırına seilmeyene katlanma, karşıt koşullanma ise mevcut koşullanmanın tam tersine dönüşmesi durumudur.

CEVAP: E

6. Öğretmenin öğrencilerine güneş sistemini anlatırken meyvelerden yararlanması, portakalı güneş yapması, limonları gezegenlere benzetmesi, bilginin uygun yapılar şeklinde örgütlenmesi durumudur. Örgütlemeye parçada verildiği gibi benzetmeler yoluyla öğrenme vardır ve örgütleme kodlamaya yardımcıdır. Kodlama ise örgütlemeyi kapsayan, eski bilgilerle yeni bilgiler arasında ilişkiler kurarak bilgiyi anlamlandırıp uzun süreli belleğe yollama işidir. Ekleme, uzun süreli bellekte var olan şemaya yeni alınan bilgiler ile ekleme yapılması ve var olan şemanın genişletilmesi durumudur. Etkinlik, bireyin öğrenirken aktif olması gerektiğini söyleyen bir kavramdır. Akrostiş de yine kodlamaya yardımcı olan, sözcüklerin ilk harflerinden anlamlı ilişki kurarak şifreleme yapılan bir tekniktir.

CEVAP: C

7. Ersin yeni karşılaştığı benzer bir problemi, tersinden gerçekleştirerek yapamaz. Çünkü bu tür problemlerde yalnızca öğrenmiş olduğu formülün işe yarayacağını düşünmektedir. Problemin birden fazla çözümü olabileceğini düşünmez, hep öğrendiği yolla çözmeye çalışır. Dolayısıyla işlemi tersinden gerçekleştiremez. Ezbere öğrenilmiş bir bilgi, kolaylıkla unutulur ve sadece sınırlı koşullarda kullanılabilir. Bu durum zihinsel kurgu ile açıklanır. Diğer seçeneklere bakacak olursak, sönme bir uyarıcıya karşı verilen tepkinin ortadan kalkması durumudur. Unutma öğrenilmiş olan bilgi ve becerilerin zihinde saklanamamasıdır. Tersine zincir, davranış için gerçekleşen aşamaların, baştan sona doğru değil sondan başa doğru olması durumudur. Yani biçimlendirilecek davranışın, küçük davranış basamaklarına ayrılarak ardışık şekilde sıralanması olan zincirlemenin tam tersi durumudur.

CEVAP: C

8. Papağana önce müzik dinletilmiş ve müzik devam ederken kraker verilmiştir. Kraker bittiğinde müzik sesi de kesilmiştir. Bir süre sonra müzik sesi verildiğinde papağanın dans eder gibi figürler sergilediği görülmüştür. Burada gecikmeli koşullanma vardır.

• **Gecikmeli Koşullanma (Geciktirilen Koşullanma):**Bu tür şartlanmada, nötr uyarıcı (müzik sesi), şartsız uyarıcıdan (kraker) önce sunulur fakat şartsız uyarıcı, nötr uyarıcı sunulmaya devam ederken verilir. Yani iki uyarıcının sunumunda zaman açısından örtüşme olur.

• **Kısa Zaman Aralıklı Koşullanma (İze Koşullanma):**Bu tür şartlanmada nötr uyarıcı şartsız uyarıcıdan önce verilir ve onun ortadan kalkmasından hemen sonra şartsız uyarıcı verilir, dolayısıyla iki uyarıcı örtüşmez ancak zaman açısından çok da fark yoktur.

• **Eş Zamanlı Koşullanma (Zamandaş Koşullanma):**Bu tür şartlanmada, nötr uyarıcı ve koşulsuz uyarıcı, aynı anda verilir. Bu şartlanma zayıf bir şartlanmadır. Bu sonuç nötr uyarıcının iyi bir tahmin edicisi olmaması ile açıklanabilir.

• **Geriye Doğru Koşullanma (Tersine Koşullanma):**Bu tür şartlanmada nötr uyarıcı şartsız uyarıcıdan sonra sunulmaktadır. Köpek deneyinde önce et sonra zil verilir. Şartsız uyarıcı nötr uyarıcıyı engelleyeceğinden koşullanmanın gerçekleşme ihtimali çok zayıftır.

• **Temporal koşullanma:** Zamansal Koşullanma: Nötr uyarıcı verilmeden belirli aralıklarla koşulsuz uyarıcı organizmaya verilir. Bir süre sonra organizma bu zaman aralığından ardından tepki vermeye başlar. Koşullu uyarıcı artık bu zaman aralıklarıdır.

CEVAP: E

9. Hümeysra'nın arkadaşının başına gelenleri görüp dolmuş yerine tramvayı tercih etmesi dolaylı cezaya örnektir.

Dolaylı ceza: Modelin olumsuz davranışlarının cezalandırılmasıdır. Bu yolla olumsuz davranış azaltılacak, ortadan kaldırılacaktır. Örneğin trafik kazası yapan birini gören kişi kurallara daha sıkı sarılır. Hümeysra'nın, arkadaşının başına gelenleri gördükten sonra dolmuş yerine tramvayı tercih etmesi dolaylı cezadır.

Kaçınma koşullanması: Kaçınma, durum ortaya çıkmadan durumdan uzaklaşmayı ifade eder. Kaçmadan farkı budur. Kaçma, durum ortaya çıktıktan sonra uzaklaşma. Kaçınma koşullanması kendi kendini pekiştiren bir şartlanmadır. Sistematiik duyarsızlaştırma gibi tekniklerle ortadan kalkar. Hümeysra'nın çok zamanını aldığını düşünerek tramvaya binmemesi kaçınmaya örnektir.

Ayırt Edici Edim: Bir davranış, daima belirli bir uyarıcı ya da ortamdayken pekiştirilirse, bir süre sonra bu uyarıcı ya da ortamın kendisi, davranış için ayırt edici hâle gelir. Davranışı kontrol eden bu uyarıcıya ayırt edici uyarıcı, ayırt edici uyarıcıya verilen tepkiye ise ayırt edici edim denir. Hümeysra'nın dolmuşa her binişinde kapıyı görünce arkadaşının hâlini hatırlayıp ürpermesi ayırt edici edimdir.

CEVAP: B

..... #türkiyeninhocaları www.dekaakademi.com.tr

10. Sigara içmeyi azaltan Ferhat'ın elektronik sigaraya yönelmesi ve elektronik sigaranın zararlı olduğunu öğrenip kendinde bir hastalık araması olayı söz konusudur. Bu tip durumlara nosebo etkisi denir.

• **Nosebo Etkisi:** Bir kişinin kendisine zarar vereceğini düşündüğü, ya da zarar verebileceğini dolaylı yoldan da olsa öğrendiği etkilere maruz kalmadığı, bu etkilerin gerçekte oluşmadığı hâlde beyinde kurgulanarak oluştuğunun düşünülmesidir.

• **Hawthorn etkisi:** Bir iş yerinde kameralar ile takip edilen bir işçi ilk başlarda iş performansı artarken zaman içinde iş verenlerine göre davranan bir kimliğe sahip olabilir ve kamera altında başka kamerasız ortamlarda başka davranışlar göstererek gerçek kimliğini gizleme ve iş ortamına göre kimlik üretme durumunda olmasıdır.

• **Crespi Etkisi:** Pekiştirmenin gücü ne kadar fazlaysa tepki o kadar kuvvetli olur.

• **Cyrano Kompleksi:** Kişinin kendi ihtiyaç, istek ve amaçlarının başkaları tarafından gerçekleştirilmesini tercih eden tutuma verilen addır. Bu komplekse sahip olan kişiler, başkalarının başarılarından, en az kendi başarılarından duydukları kadar sevinç duyarlar.

• **Faz Ardışıklığı:** Gördüğünüz bir resmin, rengin ya da duyduğunuz bir müziğin, kokunun; tattığınız bir yemeğin; okuduğunuz bir şiirin, yazının size gerilerde kalmış bir şeyleri hatırlatmasına 'Faz Ardışıklığı' denir.

.....#türkiyeninhocaları.....www.dekaakademi.com.tr.....

CEVAP: E

